
07

Årsrapport 2007

Forskningsinstituttene

Delrapport for de samfunnsvitenskapelig instituttene

Årsrapport 2007

Forskningsinstituttene

Delrapport for de samfunnsvitenskapelige instituttene

© **Norges forskningsråd 2008**

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01
bibliotek@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no/

Publikasjonen kan bestilles via internett:

www.forskningsradet.no/publikasjoner

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag:	Agendum See Design
Trykk omslag:	07 Gruppen AS
Trykk innmat:	Norges forskningsråd
Opplag:	350

Oslo, juni 2008

ISBN 978-82-12-02546-2 (trykksak)

ISBN 978-82-12-02547-9 (pdf)

Forord

Forskningsrådets årsrapport for forskningsinstituttene for 2007 gir en samlet oversikt over hvordan bevilgningene til instituttene er brukt og hvilke resultater som er oppnådd i forhold til departementenes tildelinger og Forskningsrådets målsettinger. På grunn av forskningens langsiktige karakter vil imidlertid resultater og forskningseksempler i årsrapporten ofte være et resultat av flere års bevilgninger.

Årsrapporten for forskningsinstituttene for 2007 kommer i tillegg til Forskningsrådets ordinære årsrapport og består av én samlerapport og fire delrapporter for følgende instituttgrupperinger: De teknisk-industrielle instituttene, primærnæringsinstituttene, de samfunnsvitenskapelige instituttene og miljøinstituttene og CMI. De medisinske og helsefaglige instituttene er omtalt i samlerapporten. Rapporten omfatter forskningsinstitutter som har forskning som hovedaktivitet og som omfattes av "Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter". Forskningsrådet har et strategisk ansvar for utviklingen av disse instituttene, men forskningsinstituttene er selv ansvarlig for sin egen virksomhet. Det henvises til samlerapporten og de fire delrapportene for sektorspesifikke vurderinger.

Instituttrapportene er basert på bidrag fra instituttene selv og data innhentet av NIFU STEP på oppdrag fra Forskningsrådet. Dataene omfatter finansiering, økonomiske forhold, personale, samarbeid med andre FoU-institusjoner, kontakt med brukere og resultater av forskning og annen faglig virksomhet. NIFU STEP har også bistått Forskningsrådet med analyse av og kommentarer til tallene for 2007 i rapporten. For å tilpasse dataene til planlagt nytt basisfinansieringssystem for instituttsektorene er det gjort noen mindre endringer i spørreskjemaet for 2007, men dette har ikke betydning for de tidsserier som er brukt i rapporten.

Oslo, juni 2008

Arvid Hallén
adm. direktør

Anders Hanneborg
direktør
Divisjon for vitenskap

Innholdsfortegnelse

1	Årsrapport for de samfunnsvitenskapelige instituttene	7
1.1	Innledning	7
1.2	Endringer i instituttpopulasjonen	10
1.3	Økonomi	10
1.4	Personalressurser	18
1.5	Publisering	22
1.6	Internasjonalt samarbeid	23
1.7	Samarbeidsrelasjoner	25
1.8	Likestilling	25
1.9	Oppsummering	26
2	Rapport fra det enkelte institutt	28
2.1	Agderforskning	28
2.2	IRIS – Samfunns- og Næringsutvikling	31
2.3	Møreforskning	35
2.4	Nordlandsforskning	38
2.5	NORUT Alta	41
2.6	Norut Tromsø	42
2.7	Telemarksforskning-Bø	45
2.8	Telemarksforskning-Notodden	48
2.9	Trøndelag Forskning og Utvikling	50
2.10	Vestlandsforskning	52
2.11	Østfoldforskning	55
2.12	Østlandsforskning	58
2.13	Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)	61
2.14	Forskningsstiftelsen Fafo	64
2.15	Fridtjof Nansens Institutt (FNI)	68
2.16	Institutt for fredsforskning (PRIO)	71
2.17	Institutt for samfunnsforskning (ISF)	73
2.18	Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)	76
2.19	Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU STEP)	79
2.20	Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)	82
2.21	NTNU Samfunnsforskning	84
2.22	Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF)	86
2.23	SINTEF Teknologi og samfunn	89
2.24	Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)	93
2.25	Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)	96
2.26	Transportøkonomisk institutt (TØI)	99
	Vedlegg 1 - Oversikt over strategiske instituttprogram (SIP) i 2007	101
	Vedlegg 2 - Nøkkeltall for samfunnsvitenskapelige institutter 2007	103

1 Årsrapport for de samfunnsvitenskapelige instituttene

1.1 Innledning

Instituttsektoren utgjør i dag en viktig del av det norske forskningssystemet.¹ Vitale institutter er viktig for å nå nasjonale mål for forskningspolitikken og for deler av sektorpolitikken. Instituttene er også sentrale i realiseringen av Forskningsrådets strategier. Denne rapporten omfatter virksomheten ved de 26 samfunnsvitenskapelige instituttene som rapporterer til Avdeling for samfunnsforskning i Forskningsrådet.

De 26 samfunnsvitenskapelige instituttene blir i framstillingen delt inn i to hovedgrupper; regionale og nasjonale institutter. Dette gjelder også alle tabellene som viser nøkkeltallene. I analysedelen har vi valgt å dele de nasjonale instituttene i to grupper: institutter som får basisbevilgning via Norges forskningsråd og institutter som får basisbevilgning direkte fra departement.

- Regionale institutter – får basisbevilgning via Norges Forskningsråd
- Nasjonale institutter
  - Institutter som får basisbevilgning via Norges forskningsråd
  - Institutter som får basisbevilgning direkte fra departement
  - Ett institutt som ikke får basisbevilgning

De regionale instituttene

har en relativt lik etableringshistorie, de får basisbevilgning fra samme departement (NHD) og har organisert seg i et interessefellesskap, FOKUS. Dette gjelder 12 institutter:

Agderforskning
IRIS Samfunns og Næringsutvikling
Møreforskning
Nordlandsforskning
NORUT Alta
NORUT Samfunn
Telemarksforskning-Bø
Telemarksforskning-Notodden
Trøndelag Forskning og Utvikling
Vestlandsforskning
Østfoldforskning
Østlandsforskning

De nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene som får basisbevilgning via Forskningsrådet er en mindre homogen gruppe. Selv om instituttene basisbevilgning gis via Forskningsrådet har flere av instituttene likevel en nær tilknytning til "sitt" departement. Følgende ni institutter inngår i denne gruppen:

Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)
Forskningsstiftelsen Fafo
Fridtjof Nansens Institutt (FNI)
Institutt for fredsforskning (PRIO)
Institutt for samfunnsforskning (ISF)

---

¹ St. meld. Nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning.

Norsk institutt for studier av forskning og utdanning – Senter for innovasjonsforskning (NIFU STEP)
Samfunns- og næringslivsforskning (SNF)
SINTEF Teknologi og samfunn
Transportøkonomisk institutt (TØI)

De nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene som får basisbevilgning direkte fra et departement

er tilknyttet sektordepartementet de får basisbevilgningen fra. Noen av disse instituttene har betydelige forvaltningsoppgaver for offentlig forvaltning (f eks SIFO, SIRUS). Gruppen består av følgende fire institutter:

Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)
Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI)
Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)
Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)

Institutter uten basisbevilgning

NTNU Samfunnsforskning skiller seg fra de andre instituttene som er underlagt *Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter* ved at de ikke får basisbevilgning. I analysedelen av rapporten inngår NTNU Samfunnsforskning i gruppen av institutter som får basisbevilgning fra departementet.

Av de 21 instituttene som får sin basisbevilgning via Forskningsrådet er 12 stiftelser, mens 9 er aksjeselskap. Aksjeselskapene er alle relativt nydannede. De siste årene er flere av instituttene blitt omorganisert til aksjeselskap som et ledd i å formalisere et mer forpliktende samarbeid med nærliggende høyskoler. De fire instituttene som får basisbevilgning direkte fra et departement er statlige forvaltningsorgan. Tabell 1 gir en oversikt over instituttene med opplysning om finansierende departement og rettslig status.

Forskningsrådet forvalter midler til basisbevilgning til navngitte institutter fra fire departementer Kunnskapsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Samferdselsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet. I tillegg til de 21 instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet er NUPI med i konkurransen om strategiske instituttprogrammer (SIP) til utenrikspolitiske institutter. CICERO kan også søke om samarbeids-SIP. I 2007 kanaliserte også Forskningsrådet SIP-midler fra Utenriksdepartementet til PRIO og ARENA. I 2007 var den samlede rammen for basisbevilgninger fra Forskningsrådet 115,6 mill. kroner.

Tabell 1: Samfunnsvitenskapelige institutter fordelt etter finansierende departement og rettslig status

Finansierende departement	Stiftelse	A/S	Forvaltningsorgan
KD	Forskningssiftelsen Fafo FNI PRIO ISF NIFU STEP		NOVA NUPI
NHD	Nordlandsforskning Telemarksforskning-Bø Telemarksforskning Notodden Vestlandsforskning Østlandsforskning TØI NIFU STEP	Agderforskning IRIS Samfunn - Møreforskning NORUT Alta NORUT Samfunn Trøndelag Forskning og Utvikling Østfoldforskning SNF	
AID	SINTEF Teknologi og samfunn	AFI	
SD	TØI		
BLD			SIFO
HOD			SIRUS
Uten basisbevilgning		NTNU Samfunnsforskning	

I årsrapporten presenteres og kommenteres de mest sentrale forholdene ved instituttene virksomhet. Framstillingen er basert på instituttene egen beskrivelse og innrapporterte nøkkeltall. NIFU STEP har siden 1997 innhentet datamateriale fra alle forskningsinstitutter underlagt *Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter* og fra enkelte andre institutter. Innsamlingen foretas på oppdrag fra Forskningsrådet gjennom et standardisert rapporteringsskjema til alle instituttene. Vi har nå tilnærmet sammenliknbare nøkkeltall f.o.m. 1997.

I forbindelse med forslag til nytt resultatbasert basisfinansieringssystem for instituttsektoren ble rapporteringsskjemaet for 2007 noe endret for å kunne levere detaljerte tall til bruk i den nye finansieringsmodellen. Ved revisjonen av skjemaet for 2007 er det lagt vekt på å utforme skjemaet slik at det i størst mulig grad vil være mulig å gjøre sammenlikninger med tidligere år. Sammenstillinger av data i denne rapporten er derfor i hovedsak de samme som har vært presentert i tidligere årganger.

I rapporten har vi valgt å se på utviklingen i de siste fem årene (2003-07). Man må være oppmerksom på at instituttene er heterogene med hensyn til historie, finansieringsstruktur, oppgavetyper osv, slik at tallene kan skjule ulike tolkninger av begreper og kategorier. Gjennomgangen må leses med dette in mente.

Gjennom arbeidet med å tildele basisbevilgning følger Forskningsrådet utviklingen både for sektoren og ved hvert institutt. Dialogmøter, systematiske evalueringer og årlig rapportering er tiltak som gjør det mulig å fremme kvalitet i forskningen, rekruttering, samarbeids-relasjoner og

hensiktsmessig arbeidsdeling. I årsrapporten har vi også tatt inn en samlet vurdering av utviklingen i sektoren.

Regnskapstallene for 2007 vil for en del institutter være basert på foreløpige regnskap. Instituttene har ved rapporteringen for 2007 hatt anledning til å oppgi endelige regnskapstall for 2006. Korrigeringer av regnskapstallene for 2006 og diverse andre korreksjoner i tidligere år, er innarbeidet i tabeller og figurer i denne rapporten.

1.2 Endringer i instituttpopulasjonen

I forståelsen av det framlagte tallmaterialet må en legge følgende forhold til grunn:

- Forskningsinstituttene NIFU og STEP-gruppen fusjonerte våren 2004 til det nye instituttet NIFU STEP. Tallene som vises i rapporten under NIFU STEP for 2003 og 2003 gjelder det tidligere NIFU. For sammenlikningens skyld blir tall for det tidligere STEP vist i tidsserier.
- NTNU gikk inn som eneaksjonær i selskapet Allforsk AS 1. januar 2004. I mai 2004 endret selskapet navn til NTNU Samfunnsforskning AS. Tallene som vises i rapporten under NTNU Samfunnsforskning AS for 2002 og 2003 gjelder Allforsk.
- NORUT Finnmark AS ble i 2003 slått sammen med NIBRs avdeling i Alta til NORUT NIBR Finnmark AS. I forbindelse med omorganiseringen av NORUT-gruppen høsten 2007 endret instituttet navn til NORUT Alta AS.
- Det tidligere NORUT Samfunn fusjonerte høsten 2007 med NORUT IT til det nye selskapet NORUT Tromsø AS. Rapporteringen for 2007 er besvart ut fra tidligere organisering.
- SINTEF Teknologi og samfunn ble inkludert i rapporten fra 2002. Tallene for dette instituttet gjelder bare den delen av virksomheten som får grunnfinansiering fra Norges forskningsråd. For 2007 gjelder dette avdelingene Ny praksis og Sikkerhet og pålitelighet. Materialet dekker således ikke hele virksomheten ved dette miljøet. SINTEF Teknologi og samfunn rapporterer for øvrig sin totale virksomhet sammen med de teknisk-industrielle instituttene.

1.3 Økonomi

1.3.1 Inntektsutvikling

De 26 samfunnsvitenskapelige instituttene hadde samlede driftsinntekter på 1 016 millioner kroner i 2007. Dette var en økning på nesten 60 millioner kroner eller 6 prosent fra 2006, og økningen var dermed litt større enn foregående år. De regionale instituttene hadde driftsinntekter på til sammen 273 millioner kroner i 2007 mot 246 millioner kroner i 2006, dvs. en økning på 10 prosent, noe som er godt over gjennomsnittet. Gruppen av institutter som får basisbevilgning via Forskningsrådet hadde en økning på 20 millioner kroner (4 prosent), mens de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement hadde en økning 13 millioner kroner eller 5 prosent.

Samlede driftsinntekter ved de regionale forskningsinstituttene i 2007 var nominelt 38 millioner kroner høyere enn i 2003, noe som innebærer en vekst i inntektene på til sammen 16 prosent i perioden. Ved de øvrige samfunnsvitenskapelige instituttene har driftsinntektene økt med 18 prosent i samme periode. Inntektsutviklingen på instituttnivå viser stor variasjon. Ved en del institutter vil inntekter knyttet til større programmer og prosjekter kunne blåse opp tallene i enkelte år og være årsak til relativt store svingninger.

Figur 1 viser utviklingen av de samlede inntekter for de tre samfunnsvitenskapelige instituttgruppene målt per forskerårsverk. Vi ser at begge grupper av nasjonale institutter har hatt høyere inntekt målt per forskerårsverk enn de regionale instituttene i hele perioden. Imidlertid har de regionale instituttene hatt en særlig positiv utvikling i 2007 hvor de totale inntekter per forskerårsverk utgjør 1,11 millioner kroner. Tilsvarende tall for de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet er 1,26 millioner kroner og 1,14 millioner kroner for de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement. Denne siste gruppen har hatt en reduksjon i forhold til 2006 som skyldes at antall forskerårsverk har økt uten at inntektene har økt tilsvarende.

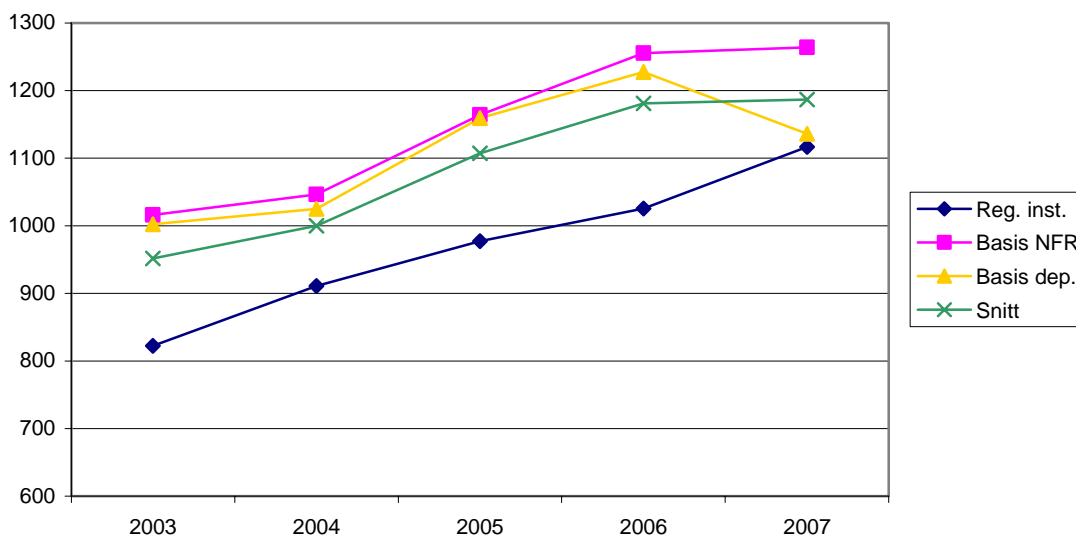

Fig. 1: Samlede inntekter per forskerårsverk for perioden 2003-2007 (1000 kroner).

I Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter skilles det mellom basisbevilgninger, bestående av grunnbevilgninger og strategiske instituttprogrammer (SIP) og forskningsprogrammer og oppdragsprosjekter. I tillegg kommer bidragsinntekter². I det følgende vil vi nøye oss med å dele inntektene i basisbevilgninger på den ene siden og øvrige driftsinntekter på den andre. Sistnevnte kategori omfatter her alle driftsinntekter utenom basisbevilgning. I tillegg har instituttene inntekter som ikke er knyttet til driften, dvs. finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

1.3.2 Finansiering og inntektsstruktur

Instituttens finansieringskilder og inntektsstruktur er viktige rammebetingelser for FoU-arbeidet ved instituttene. Omfanget av oppdragsinntekter gir en god indikasjon på instituttens inngrep med oppdragsmarkedet og deres evne til å konkurrere om forskningsrådsmidler. På den annen side kan et høyt omfang av oppdrag føre til at arbeidet ved instituttet blir mer preget av kortsiktige utredningsoppdrag enn av mer langsiktig forskning.

Figur 2 viser den samlede fordelingen av de samfunnsvitenskapelige instituttens inntekter i 2007. Den prosentvise fordelingen av inntekter fra de ulike finansieringskildene har vært stabil i perioden 2003-2007. I forhold til 2006 har andelen basisbevilgning av de samlede inntekter

² Med bidragsfinansiert virksomhet forstås prosjekter instituttet henter støtte til fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder uten krav til leveranse (uten motytelse) ved avtale/kontraktsinngåelse. Kategorien omfatter inntekter instituttet har mottatt uten at det er beregnet merverdiavgift.

reduisert fra 23 til 22 prosent, mens andelen inntekter fra NFR-prosjekter har hatt en liten økning (fra 22 til 24 prosent). Andelen inntekter fra næringslivet har hatt en liten nedgang, fra 13 til 12 prosent. Det samme er tilfelle med andelen fra offentlig forvaltning som har hatt en nedgang fra 31 til 30 prosent. Det er imidlertid store forskjeller både mellom instituttene og instituttgruppene når det gjelder inntektsstruktur.

Forskjellene mellom instituttene gjelder særlig ulikt nivå på basisbevilgningen (se pkt. 1.3.3). Mens basisbevilgningen for de to instituttgruppene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet i snitt utgjør ca 16 prosent av de samlede inntekter (tabell 2), er snittet for de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement 38 prosent. Denne siste, høye prosenten skyldes særlig at i SIRUS' basisbevilgning ligger også midler til forvaltningsoppgaver. I snitt får de samfunnsvitenskapelige instituttene 22 prosent i basisbevilgning.

Alle instituttene får størst andel av de totale inntektene fra offentlig sektor. De regionale instituttene får hele 38 prosent, mens de andre instituttgruppene får noe mindre. De regionale instituttene og de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet får begge ca. 14 prosent fra næringslivet, mens andelen er 8 prosent for de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement. Når det gjelder forskningstildeling fra Forskningsrådet, er det stor forskjell mellom de regionale forskningsinstituttene, 27 prosent, og de som får basisbevilgning fra departement, 17 prosent. Andelen av inntekter fra utlandet er liten, med et snitt på 7 prosent. Størst er andelen for de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet hvor den utgjør 10 prosent.

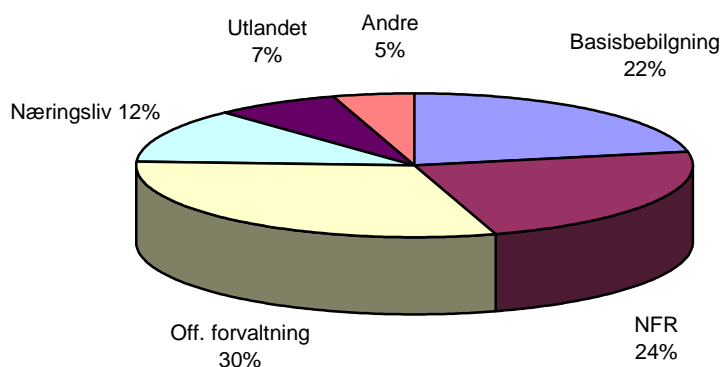

Fig. 2: Inntekter fordelt etter finansieringskilde i 2007.

Tabell 2: Inntekter fordelt etter finansieringskilde for de tre instituttgruppene og samlet i 2007.

	Regionale institutter	Inst. med basis fra NFR	Inst. med basis fra dep.	Sum
Basisbevilgning				
- mill. kr.	33,2	87,7	101	221,9
- %	12 %	18 %	38 %	22 %
Forskningstildeling NFR				
- mill. kr.	73,7	119,6	45,8	239,1
- %	27 %	25 %	17 %	24 %
Offentlig forvaltning				
- mill. kr.	102,4	139,1	69,5	311
- %	38 %	29 %	26 %	31 %
Næringsliv				
- mill. kr.	38,2	63	20,4	121,6
- %	14 %	13 %	8 %	12 %
Utlandet				
- mill. kr.	11,3	47,4	14,5	73,2
- %	4 %	10 %	5 %	7 %
Andre				
- mill. kr.	13,8	18,3	16,9	49
- %	5 %	4 %	6 %	5 %
Sum				
- mill. kr.	272,6	475,1	268,1	1 015,8
- %	100 %	100 %	100 %	100 %

1.3.3 Basisbevilgninger

Basisbevilgningene til de samfunnsvitenskapelige instituttene er en viktig rammebetingelse for å styrke instituttene i det norske forskningssystemet. I grunnbevilgningene ligger mulighetene til grunnleggende kompetanseutvikling gjennom dr.gradsprogram, publisering, konferanser og nettverksbygging, mens SIP-tildelingene gir rom for utvikling av kjerneområder, gjerne i samarbeid med nasjonale og internasjonale partnere.

Samlet mottok de samfunnsvitenskapelige instituttene basisbevilgninger på 222 millioner kroner i 2007 (tabell 3). Dette var en økning på 2 millioner kroner eller under 1 prosent fra året før. Basisbevilgningene utgjorde i gjennomsnitt 22 prosent av instituttene samlede driftsinntekter i 2007 (tabell 6 i vedlegg). Andelen lå dermed 1 prosentpoeng lavere enn i 2006, men på samme nivå som årene 2003-2005.

Basisbevilgningene til instituttene har økt fra gjennomsnittlig kr 212 000 per forskerårsverk i 2003 til kr 259 000 per forskerårsverk i 2007. Høyest nivå var det i 2006 med kr 267 000 per forskerårsverk. Nivået på basisbevilgning per forskerårsverk er svært forskjellig for de tre instituttgruppene (figur 3). De regionale instituttene har lavest basisbevilgning, kr 136 000 per forskerårsverk, de nasjonale instituttene som får basisbevilgning via Forskningsrådet har kr 233 000 per forskerårsverk og de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departementet får i gjennomsnitt bevilgninger per forskerårsverk på rundt kr 428 000. De instituttene som får basisbevilgning fra departementet får altså mer enn dobbelt så mye som de institutter som får sin basisbevilgning via Forskningsrådet og mer enn tre ganger så mye som de regionale instituttene. Selv om alle instituttene som får basisbevilgning via departementet har høye

basisbevilgninger, bidrar SIRUS med sine forvaltningsoppgaver særlig sterkt til å dra opp gjennomsnittet.

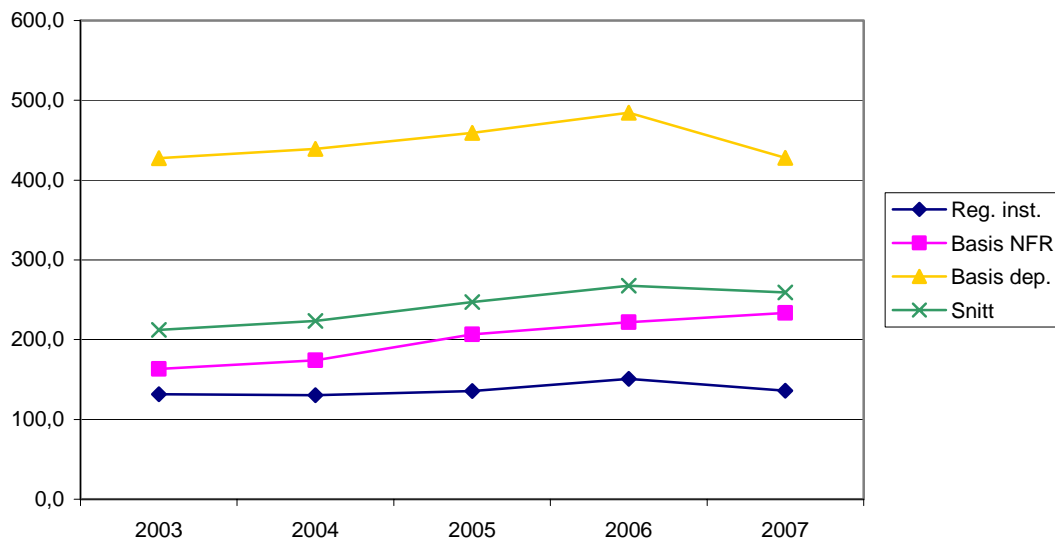

Fig. 3: Basisbevilgning per forskerårsverk 2003-2007 (i 1000 kr).

De store forskjellene i gjennomsnittlig basisfinansiering per forskerårsverk mellom instituttene skyldes i stor grad at instituttene har ulik historie og at midlene fra departementene blir gitt med tildels sterke føringer. Det finnes ingen klare prinsipper som begrunner ulikhetene. Det fragmenterte finansieringsmønsteret for instituttene reduserer Forskningsrådets muligheter til å følge opp instituttpolitikken gjennom tildeling av basisbevilgning.

For de instituttene som mottar basisbevilgning via Forskningsrådet har økningen i basisbevilgning de siste årene i hovedsak gått til strategiske instituttprogram, slik at det er minimum én SIP ved hvert institutt med unntak av SINTEF Teknologi og samfunn hvor AID ikke har bevilget midler til SIP. Den tematiske fordelingen av SIPene sikrer at det videreutvikles eller utvikles nye og sentrale kjerneområder ved instituttene. I vedlegg 1 finnes en oversikt over SIPer som har bevilgning i 2007.

For de to instituttgruppene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet utgjorde SIP-andelen 39 prosent av basisbevilgningen i 2007 (tabell 3). For de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet har SIP-andelen økt fra 28 prosent i 2002 til 37 prosent i 2007. Tallene er regnskapstall og må leses med varsomhet. Særlig for SIPer kan det være store avvik mellom bevilgningstall og regnskapstall. For de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement, er det bare NOVA og NUPI som har SIP. Disse er i hovedsak etablert innenfor den budsjettammen som er tildelt direkte fra Kunnskapsdepartementet. NUPI har også SIP bevilget fra Forskningsrådet.

Tabell 3: Tildeling av grunnbevilgning og SIP i 2003 og 2007 i mill. kroner.

	2003			2007		
	Grunn- bevilgning	SIP	Basis- bevilgning	Grunn- bevilgning	SIP	Basis- bevilgning
Regionale institutter	20,6	16,9	37,5	18,8	14,3	33,1
Inst. med basisbev. fra NFR	49	18,8	67,8	55	32,7	87,7
Inst. med basisbev. fra dep.	74,7	11,2	85,9	85,6	15,4	101
Sum	144,3	46,9	191,2	159,4	62,4	221,8

1.3.4 Øvrige driftsinntekter

Øvrige driftsinntekter omfatter oppdragsinntekter, forskningstildeling fra Forskningsrådet, bidragsinntekter og andre inntekter fra driften. Til sammen utgjorde disse øvrige inntektene 794 millioner kroner i 2007, eller vel tre fjerdedeler av instituttene samlede driftsinntekter dette året. For de ulike gruppene er tallene henholdsvis 88 prosent for de regionale instituttene, 82 prosent for de nasjonale instituttene som får sin basisbevilgning via Forskningsrådet og 62 prosent for de instituttene som får sin basisbevilgning direkte fra departement.

Øvrige driftsinntekter økte med 57 millioner kroner eller nesten 8 prosent fra 2006. Ved de regionale instituttene utgjorde de øvrige driftsinntektene 240 millioner kroner, eller 30 millioner kroner mer enn året før. Ved de nasjonale instituttene økte disse inntektene relativt mindre med 27 millioner til 555 millioner kroner.

Ser vi på fordeling per forskerårsverk (figur 4) finner vi at offentlig forvaltning er viktigste oppdragsgiver for alle de tre instituttgruppene med en variasjon fra kr 295 000 per forskerårsverk for de instituttene som får basisbevilgning fra departement til kr 420 000 per forskerårsverk for de regionale forskningsinstituttene. De regionale instituttene har opplevd en sterk økning i inntekter fra offentlig sektor på 120 000 kroner i forhold til 2003.

Også forskningstildeling fra Forskningsrådet utgjør en vesentlig andel av instituttene inntekter. De nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet ligger høyest med kr 318 000 per årsverk, mens de nasjonale instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement har kr 194 000 per forskerårsverk. De regionale instituttene har hatt en økning på nesten kr 90 000 per forskerårsverk fra 2006 til vel kr 300 000 i forskningstildeling fra Forskningsrådet.

De regionale instituttene og de nasjonale instituttene som mottar basisbevilgning fra Forskningsrådet har begge ca 14 prosent av sine driftsinntekter fra næringslivet. Mens de nasjonale instituttene som mottar basisbevilgning direkte fra departement har 8 prosent.

Finansiering fra utlandet utgjør fremdeles en relativt liten andel av finansieringen, 7 prosent i snitt for hele gruppen. Samlet rapporterer de tre instituttgruppene om 73 millioner kroner fra utlandet. Dette er en økning på nesten 20 millioner kroner i forhold til 2006. Målt per forskerårsverk er bidraget fra utlandet klart størst blant den gruppen som får basisbevilgning fra Forskningsrådet, kr 126 000. Tilsvarende forholdstall for de regionale instituttene er kr 46 000. Det er bare to institutter som ikke rapporterer om inntekter fra utlandet, men det er stor variasjon mellom instituttene. Nesten halyparten, 35 millioner kroner, av utenlandsfinansieringen i 2007 var EU-midler. Dette er en økning på 11 millioner kroner siden 2006 (tabell 8 i vedlegg).

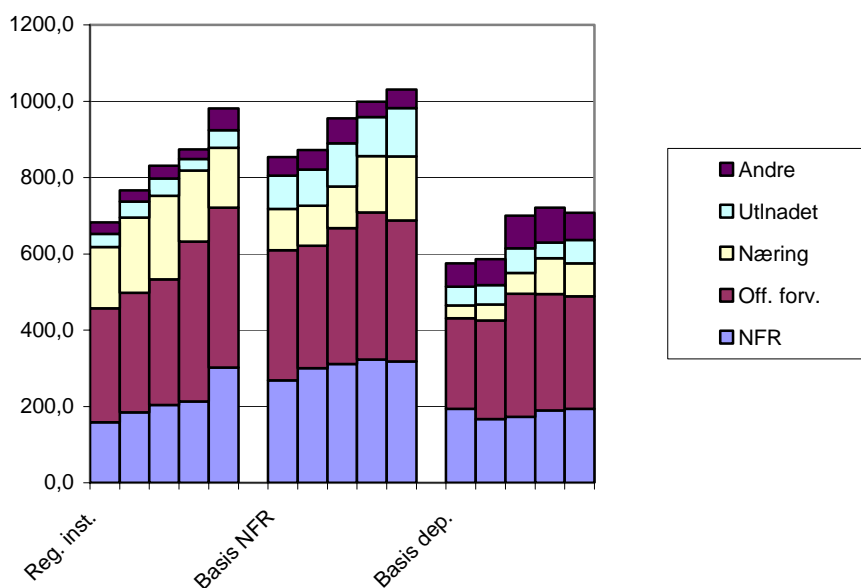

Fig. 4: Øvrige driftsinntekter fordelt på finansieringskilder per forskerårsverk for perioden 2003-2007 i 1000 kroner.

1.3.5 Driftsresultat

De samfunnsvitenskapelige instituttene er ”non-profit”- organisasjoner, uten mål om å generere betydelige overskudd. Instituttene driftsresultat har normalt vist små variasjoner fra år til år.

Instituttene driftsregnskaper for 2007 viste til sammen et positivt resultat på 7 millioner kroner. Dette er i sum litt bedre resultat enn for 2006, men bildet er forskjellig for de ulike instituttgruppene. De senere årene har det vært svingninger i instituttene driftsresultater – både totalt og for enkeltinstitutter. 2004 var et godt år med et samlet driftsresultat på om lag 8 millioner kroner, mens 2003 var et svakere år med et samlet underskudd på 7 millioner kroner.

Både de regionale instituttene og de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement har et positivt resultat, mens gruppen nasjonale institutter som får basisbevilgning fra Forskningsrådet har et samlet underskudd på 1,6 millioner kroner. I denne gruppen rapporterer 5 av 9 institutter om et negativt resultat, men det er særlig SNF som trekker summen ned. I gruppen som får basisbevilgning direkte fra departement har alle positivt resultat, mens det blant de regionale er tre som har negativt resultat. Av de 26 instituttene som rapporterer er det bare 3 institutter som har et overskudd på over 2 mill. kroner. Dette betyr at for de fleste instituttene er marginene små (tabell 4 i vedlegg).

Fig. 5: Driftsresultat for de tre instituttgruppene 2003-2007 i mill. kroner.

1.3.6 Prosjektstørrelser

Prosjektens størrelse er en viktig rammebetingelse for FoU-arbeidet ved instituttene og forteller mye om forskernes arbeidsvilkår. Små prosjekter har vanligvis et langt større utredningspreg enn større prosjekter som gjør det mulig å gå i dybden og drive nyskapende og kumulativ forskning. Blir andelen små prosjekter høy, går dette etter hvert ut over forskningens kvalitet.

Instituttene arbeidet til sammen på vel 3 000 prosjekter i 2007. Samlet prosjektomfang målt i beløp var om lag 865 millioner kroner. 29 prosent av prosjektene hadde et omfang på under 100 000 kroner, men i volum utgjorde disse prosjektene kun 4 prosent av porteføljen. I motsatt ende var 9 prosent av prosjektene større enn 2 millioner kroner, og utgjorde 35 prosent av prosjektvolumet. Prosjekter i størrelsesintervallet 101 000-500 000 kroner utgjorde 40 prosent av antall prosjekter, men bare 24 prosent av volumet. Tilsvarende andeler for prosjekter i størrelsen 501 000-2 000 000 kroner var henholdsvis 22 og 36 prosent (tabell 21 i vedlegg).

Det er store forskjeller mellom instituttgruppene når det gjelder fordelingen av prosjekter etter størrelse. De regionale instituttene har langt flere småprosjekter enn de nasjonale instituttene. I 2007 var nesten 80 prosent av de regionale instituttens prosjekter under 500 000 kroner, og over halvparten av disse var under 100 000 kroner. Målt per forskerårsverk har de regionale instituttene 3,8 prosjekter under 500 000 kroner.

Også for de nasjonale instituttene som får sin basisfinansiering via Forskningsrådet er størsteparten av prosjektene under 500 000 kroner, men andelen, vel 60 prosent, er lavere enn for de regionale instituttene. Det har vært en reduksjon i antall prosjekter med en ramme over 2 millioner kroner, mens det har vært en økning i antall prosjekter i de lavere intervallene.

Instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement har svært få oppdragsprosjekter i forhold til de to andre instituttgruppene. Denne gruppens høye basisbevilgning gjør at det ikke er

nødvendig å få inn like mange oppdrag. Prosjektene deres er også langt mer jevnt fordelt når det gjelder størrelse.

Ser vi på det totale antall prosjekter per forskerårsverk viser figur 6 at det er store forskjeller mellom instituttgruppene. Mens de regionale instituttene har 4,8 prosjekter per forskerårsverk, er det tilsvarende tallet for de øvrige som får basisbevilgning via Forskningsrådet 3,6 og 2,0 for de instituttene som får basisbevilgning fra departement. I forhold til 2005 er dette en reduksjon for de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement, mens det er en økning for de to andre gruppene.

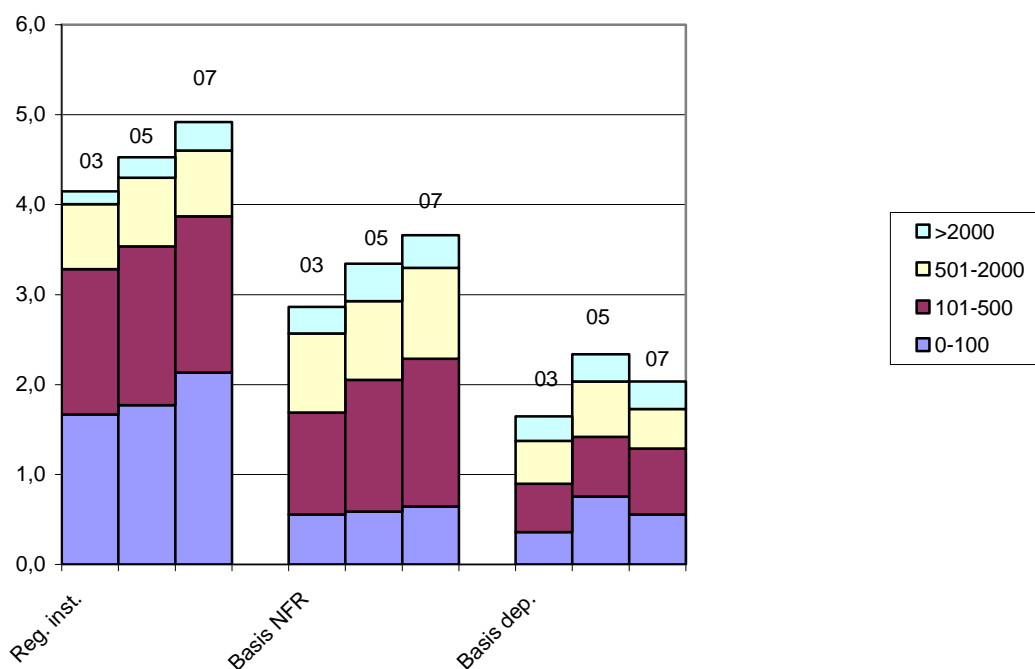

Fig. 6: Antall prosjekter per forskerårsverk fordelt på beløpsintervall for de ulike instituttgruppene i 2003, 2005 og 2007.

1.4 Personalressurser

1.4.1 Omfang

De samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene har relativt stor grad av stabilitet når det gjelder bemanning og personalressurser. Totalt sett har det vært liten endring både når det gjelder totalt antall årsverk og forskerårsverk i perioden 2003-2007 (tabell 12 i vedlegg).

Til sammen ble det utført 1 047 årsverk ved de samfunnsvitenskapelige instituttene i 2007. Av dette sto forskere og annet faglig personale for 856 årsverk, eller 82 prosent av total årsverksinnsats. Det totale antall forskerårsverk hadde en økning på 35 årsverk i forhold til 2006, da antallet var 822 årsverk. Dette er en stabilisering i forhold til den tidligere delen av rapporteringsperioden hvor antall forskerårsverk har vært nedadgående. Utviklingen har vært forskjellig for de tre instituttgruppene. Nesten hele veksten kommer i gruppen som får

basisbevilgning direkte fra departement, mens de to andre gruppene har en tilnærmet uendret situasjon.

Det er noen mindre forskjeller mellom de ulike typer institutter når det gjelder andel forskerårsverk av totale årsverk. De regionale instituttene har størst andel forskere med et snitt på 86 prosent, mens alle de nasjonale instituttene har et snitt på 80 prosent (tabell 12 i vedlegg). Noen av de nasjonale instituttene har vedtektsfestede oppgaver som ikke betjenes av forskere.

Størrelsen på de samfunnsvitenskapelige instituttene varierer både mellom gruppene og i gruppene. De regionale instituttene hadde i gjennomsnitt 20 forskerårsverk i 2007, mens de nasjonale instituttene i gjennomsnitt hadde 44 forskerårsverk.

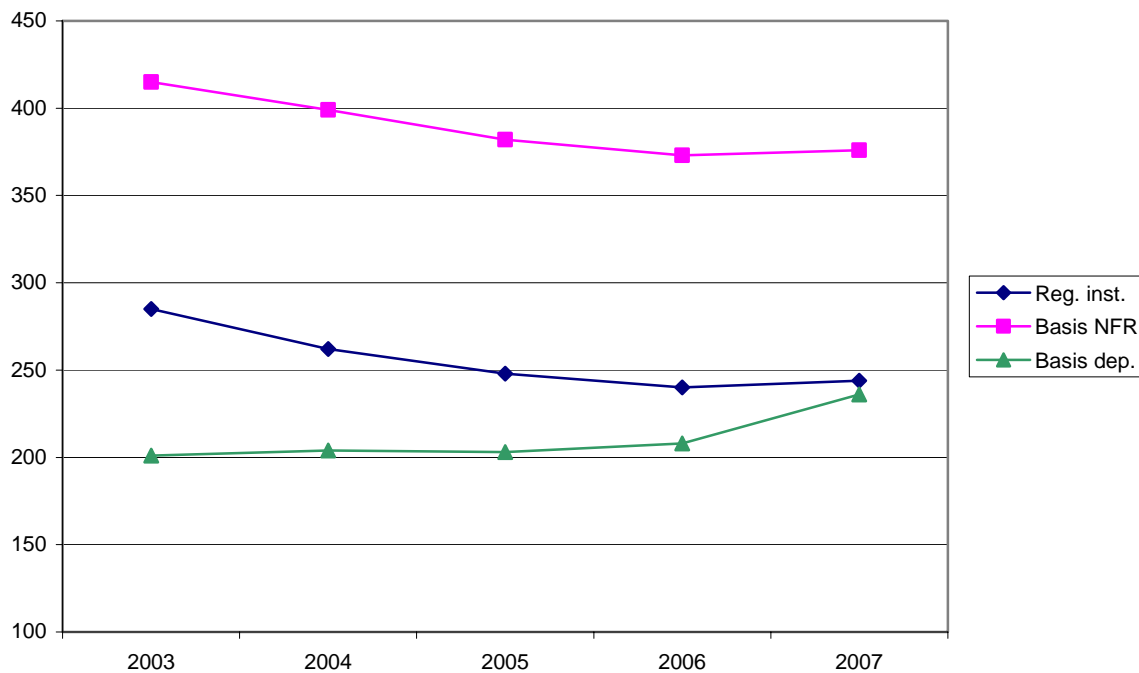

Fig. 7: Antall forskerårsverk ved de samfunnsvitenskapelige instituttene. 2003-2007.

1.4.2 Mobilitet

Stabiliteten i instituttsektoren viser seg også ved at det er relativt liten turnover. I 2007 ble det rapportert om en netto tilvekst på 41 forskere, 103 forskere sluttet, mens det ble ansatt 144 nye medarbeidere. Avgangshyppigheten var noe høyere enn de foregående årene. Alle instituttgruppene har hatt en netto tilgang av personale i 2007, størst blant de teknisk industrielle instituttene og minst blant primærnæringsinstituttene.

Av de som sluttet ved instituttene i 2007 gikk 34 prosent til universitets- og høyskolesektoren eller til andre forskningsinstitutter. 22 prosent gikk til offentlig virksomhet og 17 prosent til næringslivet, mens 6 prosent gikk til utlandet.

Når det gjelder nyansatte forskere og annet faglig personale kom 31 prosent fra UoH-sektoren eller andre forskningsinstitutter, mens 20 prosent kom fra offentlig virksomhet og 7 prosent fra næringslivet. 22 prosent var nyutdannet.

For alle instituttene er utvekslingen av personale størst i forhold til universitets- og høyskolesektoren og offentlig sektor. Deretter kommer andre forskningsinstitutter og næringslivet. På grunn av små tall og stor usikkerhet ønsker vi ikke å gå dypere inn i forskjellene mellom instituttgruppene.

Tabell 4: Avgang fra og tilgang til instituttsektoren i forhold til andre sektorer. Prosent. 2007

Sektor	Nærings- liv	UoH	Institutt	Off. virksomhet	Utland	Nyut- dannet	Annet	Sum	Antall
Fra institutt til	17	23	11	22	6		21	100	103
Til institutt fra	7	19	12	20	14	22	7	100	144

1.4.3 Dr. grader

Antall forskere med dr.grad er en av de parameterne som brukes for å måle den faglige kvaliteten på forskerne. Dr. grader er også en av indikatorene som brukes for å beregne grunnbevilgning til de regionale instituttene. Antall dr. gradskandidater vil sannsynligvis inngå som en av indikatorene i det nye finansieringssystemet for tildeling av resultatbasert grunnbevilgning.

Antall forskere med doktorgrad har hatt en positiv utvikling for alle tre instituttgruppene i hele perioden. I alt hadde 317 forskere ved de samfunnsvitenskapelige instituttene doktorgraden i 2007. Dette var 17 flere enn i 2006, og det høyeste noensinne. I 2007 bar det dermed 0,37 personer med doktorgrad per forskerårsverk, samme andel som året før. Utflatingen skyldes at det ble utført flere forskerårsverk i 2007. Forholdstallet var til sammenligning 0,31 i 2003.

Doktorgradsandelen ligger generelt en god del lavere ved de regionale forskningsinstituttene (0,27), mens den er tilnærmet lik for de to gruppene av nasjonale institutter (0,41). Andelen med doktorgrad blant de ansatte ved de regionale instituttene økte imidlertid med 3 prosentpoeng fra 2006 til 2007 etter å ha ligget ganske stabil i mange år. Ved de nasjonale instituttene flatet andelen av doktorgrader ut i 2007 etter å ha økt jevnt de foregående år. Figur 7 viser utviklingen i dr.grader per forskerårsverk for de ulike instituttgruppene i perioden 2003-2007. Det er imidlertid betydelige variasjoner i doktorgradsandel på instituttnivå (tabell 18 i vedlegg).

Sammenliknet med de øvrige instituttsektorene har de samfunnsvitenskapelige instituttene litt lavere doktorgradshyppighet enn gjennomsnittet som er på 0,43 doktorgrad per forskerårsverk. Høyest ligger primærnæringsinstituttene med et forholdstall på 0,64, mens de teknisk industrielle instituttene har 0,36 doktorgrad per forskerårsverk.

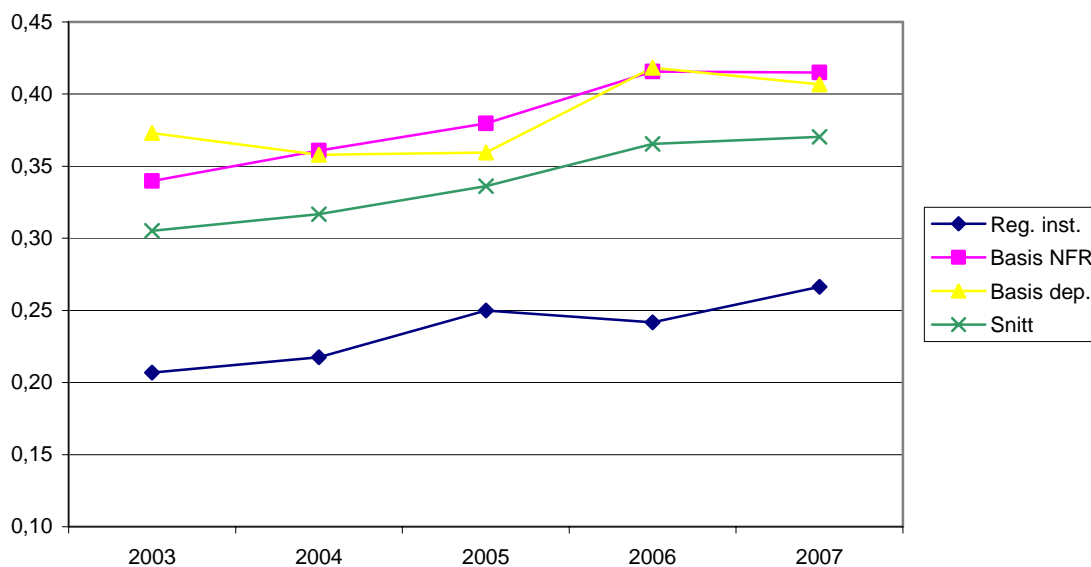
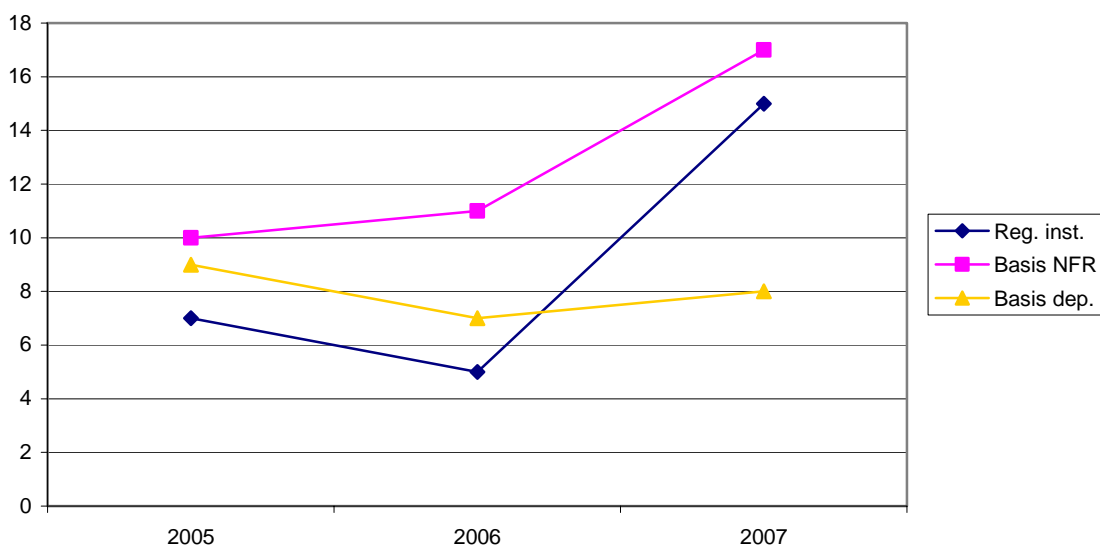

Fig. 8: Antall dr. grader per forskerårsverk (2003-2007).

I 2007 hadde nærmere 200 doktorgradsstipendiater arbeidsplass ved instituttene. Stipendiatgruppen utgjorde 0,22 doktorgradsstipendiater per forskerårsverk. Sett i forhold til antall forskerårsverk var innslaget av stipendiater noe høyere ved de regionale enn ved de øvrige samfunnsvitenskapelige instituttene. Godt over halvparten av alle doktorgradsstudentene ved instituttene i 2007 var kvinner (tabell 16 i vedlegg).

I alt ble det avlagt 40 doktorgrader av ansatte ved de samfunnsvitenskapelige instituttene i 2007. Dette var nesten dobbelt så mange som i 2006 da det ble rapportert 23 avlagte doktorgrader. 45 prosent av doktorgradene ble tatt av kvinner. Femten av doktorgradene ble avlagt av ansatte ved de regionale forskningsinstituttene, mens ved de øvrige samfunnsvitenskapelige instituttene disputerte 25 forskere (tabell 17 i vedlegg).

Instituttene bidro også med veiledning til 21 doktorgrader avlagt i 2007 (tabell 16 i vedlegg).

Figur 9: Antall avlagte doktorgrader. 2005-2007.

1.5 Publisering

Publisering av artikler i tidsskrifter med referee-ordninger er både en måte å måle forskningskvaliteten på og et viktig middel for å spre forskningsbasert kunnskap. Antall artikler i tidsskrifter med referee har blitt benyttet som en av indikatorene for tildeling av grunnbevilgning til de regionale instituttene. Denne indikatoren vil sammen antall artikler i antologier og antall monografier bli benyttet som indikator for vitenskapelig publisering i det nye finansieringssystemet for tildeling av resultatbasert grunnbevilgning. I den nye beregningsmodellen vil antall rapporterte publiseringer bli regnet om til publiseringspoeng ut fra den enkelte publiseringsskanalens vektning og nivå.

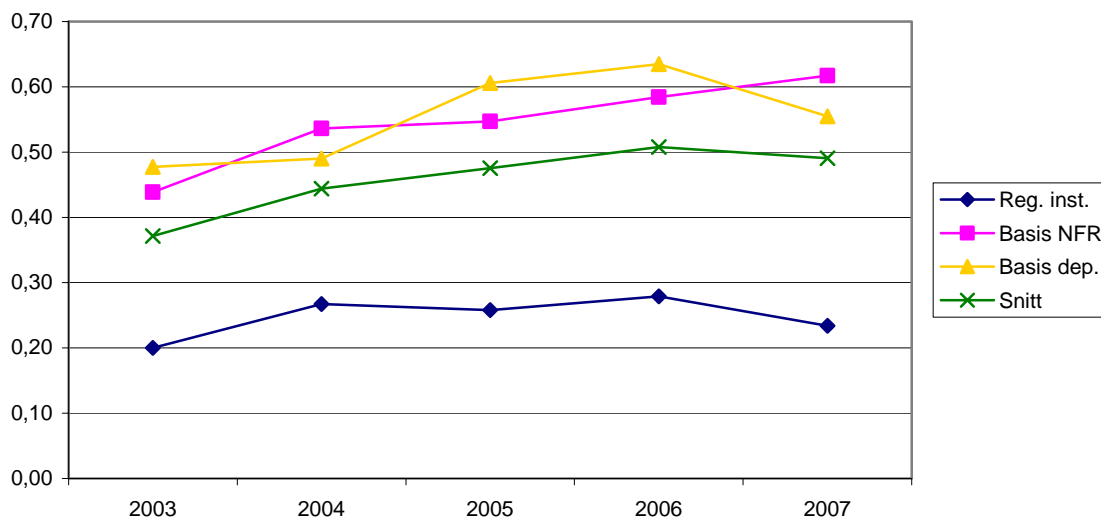
I noen sammenhenger er det påpekt at det er et dilemma at instituttene måles ut fra vitenskapelig publisering, som er et mål på kvalitet i den akademiske verden. Mange av instituttene driver i hovedsak anvendt forskning for oppdragsgivere som ønsker anvendte og ikke teoretiske løsninger. Antall artikler per forskerårsverk er likevel et relevant mål fordi alle instituttene har som mål å levere forskning av høy kvalitet. Internasjonal publisering i anerkjente tidsskrifter er derfor nødvendig.

Instituttenes muligheter for vitenskapelig publisering er imidlertid avhengig av de økonomiske rammebetingelsene de opererer under. Dette er en viktig årsak til at de tre samfunnsvitenskapelige instituttgruppene har noe ulik publiseringprofil.

I påvente av nytt finansieringssystem er rapporteringen av vitenskapelig publisering fra 2006 lagt om til å følge samme kategoriinndeling som benyttes i det resultatbaserte tildelingssystemet i UoH-sektoren. Ansatte ved instituttene publiserte til sammen 420 vitenskapelige artikler i periodika eller serier i 2007. Dette var omtrent som i 2006 da det ble rapportert 417 artikler.

Dersom vi sammenligner publiserte artikler i periodika og serier i 2006 og 2007 med tidligere års publiseringer i kategorien artikler i tidsskrifter med fagfelleevaluering, ser vi i snitt en jevn økning i perioden fram til 2006 hvor det altså har vært en utflating i 2007, men dette henger sammen med

at det har vært en økning i antall forskerårsverk i 2007. De nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet rapporterer om størst vitenskapelig publisering med 0,62 artikkel per forskerårsverk, mens de regionale ligger lavest og rapporterer om 0,23 artikkel per forskerårsverk. De nasjonale instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement utarbeidet 0,56 artikkel per forskerårsverk i 2007 (fig.10 og tabellene 22 og 23 i vedlegg).

Figur 10: Antall vitenskapelige artikler i tidsskrift med referee per forskerårsverk. 2003-2007.

Instituttene publiserer også i form av artikler i antologier utgitt på vitenskapelige forlag med rutiner for fagfellevurdering. Denne kategorien var ny i rapporteringen for 2006. I 2007 ble det publisert 267 artikler i antologier. En overveiende del av denne publiseringen, i alt 244 artikler, fant sted ved de nasjonale instituttene. For denne kategorien var det en stor økning sammenliknet med 2006 da det ble publisert 147 antologiartikler.

Det ble i alt publisert 54 vitenskapelige monografier i 2007, noe som var 10 flere enn i 2006. De regionale instituttene sto for 15 av monografiene. Dette er også en publiseringskanal som tidligere år ikke har vært spesifisert i rapporteringen av nøkkeltall.

Det ble levert 35 bidrag til fagbøker, lærebøker og andre selvstendige utgivelser i 2007. Tilsvarende tall i 2007 var 44. Videre bidro instituttene med 350 kapitler og artikler i lærebøker og andre bøker, allmenntidsskrifter m.m. Dette var noe mer enn i 2006 da det ble rapportert 323 bidrag i denne kategorien.

Utover dette publiserte instituttene mer enn 1 250 rapporter i egne eller eksterne serier eller for oppdragsgivere. Instituttansatte holdt mer enn 1 600 foredrag og presentasjoner av papers eller posters og over 1 600 populærvitenskapelige presentasjoner. Instituttens medarbeidere bidro i tillegg med nærmere 600 kommentarer, anmeldelser, kronikker og lignende. Instituttene medvirket også som arrangør av nærmere 200 konferanser og seminarer av minst en dags varighet (tabell 22 i vedlegg).

1.6 Internasjonalt samarbeid

Deltakelse i internasjonale prosjekter og samarbeid er nødvendig for å kunne utvikle norsk forskning. Forskningsrådet har knyttet krav til internasjonalisering både til programmer og

prosjekter. Internasjonal finansiering er foreslått som en av indikatorene i den nye resultatbaserte basisfinansieringsmodellen.

Inntektene fra utlandet økte relativt mye i 2007 etter at det i 2006 for første gang på mange år var en nedgang. Utenlandsfinansieringen utgjorde 73 millioner kroner i 2007 mot 54 millioner kroner året før, en økning på 36 prosent. 35 millioner eller nærmere halvparten utenlandsfinansieringen i 2007 gjaldt EU-midler. EU-finansieringen var 11 millioner høyere enn i 2006.

I gjennomsnitt kom 7 prosent av inntektene til de samfunnsvitenskapelige instituttene fra utlandet i 2007. 9 regionale institutter og 11 av de øvrige instituttene hadde prosjektfinansiering fra EU i 2007 (tabell 8 i vedlegg). Det er stor variasjon i volumet på EU-finansieringen for de enkelte instituttene. Bare fem institutter har ikke EU-finansiering.

Målt per forskerårsverk har de to nasjonale instituttgruppene den største inntekten fra utlandet, mens de regionale instituttene er den gruppen som har lavest finansiering fra utlandet, selv om denne parameteren er ett av incentivene de regionale instituttene har hatt for tildeling av grunnbevilgning (figur 11). TØI har gjennom de senere årene markert seg med store inntekter fra utlandet. I 2007 hadde TØI 18 millioner kroner i internasjonale inntekter. Dette utgjorde 25 prosent av de samlede inntektene fra utlandet ved de samfunnsvitenskapelige instituttene.

Fig 11: Finansiering fra utlandet per forskerårsverk 2003-2007. (i 1000 kr).

Internasjonalt samarbeid måles også i utveksling av forskere mellom norske og utenlandske forskningsinstitusjoner. I 2007 hadde 22 forskere fra de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene opphold i utlandet av minst to måneders varighet, med til sammen 94 månedesverk. Dette tilsvarer 8 årsverk av en samlet forskerstab på i alt 856 årsverk dvs. en andel på 0,9 prosent. Samlet besøkte vel 40 prosent USA, mens 23 prosent besøkte EU-land. Forskere som kom til norske forskningsinstitutter utgjorde til sammen 53 månedesverk fordelt på 15 personer. Flertallet var fra Europa (tabell 19 og 20 i vedlegg).

1.7 Samarbeidsrelasjoner

Det er et utstrakt samarbeid mellom de samfunnsvitenskapelige instituttene og andre forskningsmiljøer. Dette omfatter universiteter og høyskoler, institutter og næringsliv – både i Norge og utlandet.

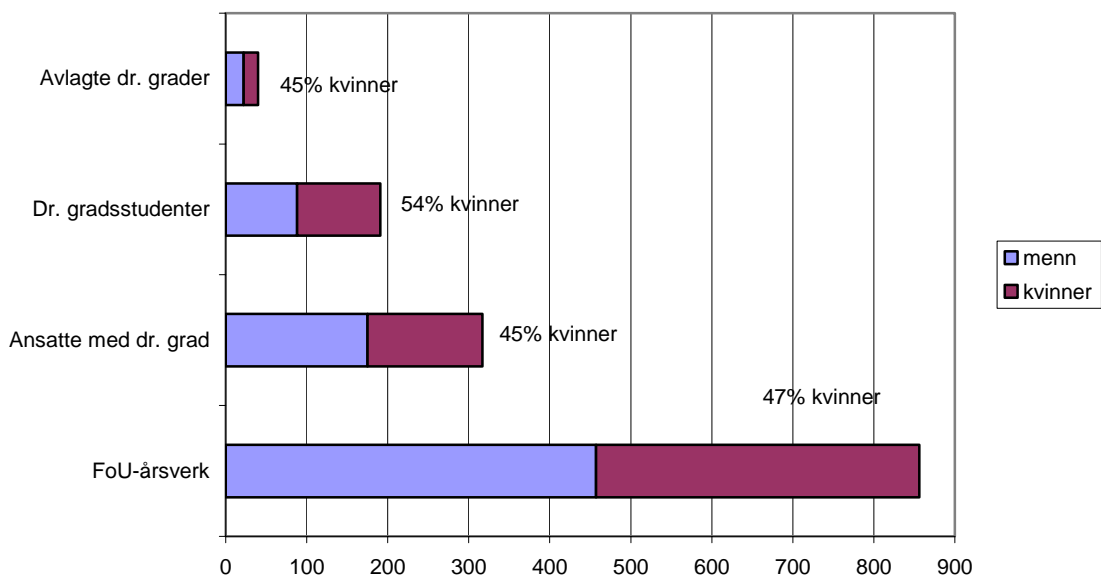
Forskere og faglig personale ved instituttene utførte 13 årsverk ved andre institusjoner i form av bistillinger. Motsatt vei utførte forskere med hovedstilling ved andre institusjoner 37 årsverk ved instituttene i bistillinger. I hovedsak var disse samarbeidsavtalene knyttet opp mot universiteter og høyskoler (tabellene 14 og 15 i vedlegg).

170 ansatte ved instituttene deltok i faglig veiledning av hovedfags- og doktorgradskandidater i 2007. Til sammen var instituttene arbeids- eller praksis plass for 74 hovedfags- og diplomstudenter og 191 doktorgradsstudenter (tabell 16 i vedlegg).

Instituttene samarbeidet med utenlandske forskningsmiljøer ved at gjesteforskere kom til Norge og ved at norske forskere reiste ut, jfr. pkt. 1.6 om internasjonalt samarbeid.

1.8 Likestilling

Forskningsrådet har som mål å øke andelen kvinnelige forskere. I 2007 ble 47 prosent av alle forskerårsverkene utført av kvinner (tabell 12 i vedlegg). Kvinneandelen har hatt en jevn stigning i rapporteringsperioden hvor kvinneandelen har økt med 8 prosentpoeng i forhold til 2003. Kvinneandelen ved de regionale forskningsinstituttene er noe lavere enn ved de nasjonale samfunnsvitenskapelige instituttene, henholdsvis 42 mot 48 prosent i 2007.

Figur 12: Antall og andel kvinner og menn i ulike kategorier.

En høy andel av forskerne, 37 prosent av, har doktorgrad ved de samfunnsvitenskapelige instituttene i 2007. Av disse er 45 prosent kvinner. Det rapporteres om i alt 191 doktorgradsstudenter med arbeidsplass ved instituttene. Blant disse utgjør kvinneandelen over halvparten. I 2007 ble det avlagt 40 doktorgrader av ansatte ved instituttene. Også her var kvinneandelen høy, hele 45 prosent.

1.9 Oppsummering

Vi har valgt å rapportere for 2007 etter samme mal som årsrapporten for 2006, og i likhet med Forskningsrådets årsrapporter for de ulike instituttgruppene. Innføring av nytt basisfinansieringssystem vil trolig danne grunnlag for en bearbeiding av årsrapporten.

Volum på virksomheten

Når det gjelder bemanning viser årsrapporten for de samfunnsvitenskapelige forsknings-instituttene at det er stor grad av stabilitet i sektoren. Imidlertid er det en økning på 35 forskerårsverk i forhold til 2007 for alle instituttene samlet. Dette er en stabilisering av trenden hvor antall forskerårsverk har vært nedadgående i flere år. Utviklingen har vært forskjellig for de tre instituttgruppene. Nesten hele veksten kommer i gruppen av institutter som får basisbevilgning fra departement, mens de to andre gruppene har en tilnærmet uendret situasjon.

Når det gjelder instituttene størrelse er det gjennomsnittlig 20 forskerårsverk ved de regionale instituttene i 2007 og 44 forskerårsverk ved de nasjonale instituttene.

Økonomi

Samlet har de samfunnsvitenskapelige instituttene hatt en vekst i driftsinntektene på 6 prosent i forhold til 2006, dvs. en liten reell vekst. Måler vi inntektsutviklingen per forskerårsverk har de regionale instituttene hatt størst vekst. De nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra departement fremstår med en viss reduksjon, men dette har sammenheng med en økning i antall forskerårsverk uten at inntektene har økt tilsvarende (se fig.1).

Det er små endringer i tildeling av basisbevilgning. Samlet er andel basisbevilgning av driftsinntektene redusert fra 23 til 22 prosent i forhold til 2006. Andelen i prosjektinntekter fra Forskningsrådet har hatt en økning fra 22 til 23 prosent, mens andelen oppdragsinntekter er uendret.

Instituttene driftsregnskap for 2007 viste til sammen et positivt resultat på 5,2 millioner kroner (figur 5). Dette er i sum litt bedre resultat enn i 2006, men bildet er forskjellig for de enkelte instituttgruppene. De senere årene har det vært svingninger i instituttene driftsresultater – både totalt og for enkeltinstitutter. 2004 var for eksempel et godt år med et samlet driftsresultat på om lag 8 millioner kroner, mens 2003 var et svakt år med samlede underskudd på 7 millioner kroner.

Både de regionale instituttene og de instituttene som får basisbevilgning direkte fra departement har et positivt resultat, mens gruppen nasjonale institutter som får basisbevilgning fra Forskningsrådet har et samlet underskudd på 1,6 millioner kroner. I denne gruppen rapporterer 5 av 9 institutter om et negativt resultat. I gruppen som får basis- bevilgning direkte fra departement har alle positivt resultat, mens det blant de regionale er tre institutter som har negativt resultat. Av de 26 instituttene som rapporterer er det bare tre institutter som har et overskudd på over 2 millioner kroner. Dette betyr at for de fleste instituttene er marginene små.

Negative driftsresultat kan tyde på et stramt oppdragsmarked og at instituttene sliter med oppdragsinngangen. Men det er også andre rammevilkår, for eksempel økning i pensjonspremie, som påvirker instituttene økonomiske situasjon.

Vi mangler opplysninger om at kravet om at alle offentlige kjøp av varer og tjenester utover kr 500 000 skal ut på offentlig anbud har påvirket størrelsen på oppdragene ved at de deles opp i mindre prosjekter. Det som er klart er at det nye innkjøpsreglementet har ført til at bruken av

anbud har økt sterkt, og bidrar til å gjøre driften av instituttene tyngre ved at man stadig må konkurrere om oppdrag. I figur 6 framgår det at det har vært en jevn økning i prosjekter under kr 500 000 både for de regionale instituttene og for de nasjonale instituttene som får basisbevilgning fra Forskningsrådet i perioden siden 2003.

Basisbevilgning

For de instituttene som mottar basisbevilgning fra Forskningsrådet har bevilgningen hatt en reell økning i perioden fra 1997 da vi startet arbeidet med innsamling av nøkkeltall. Forskningsrådet har i hovedsak latt økningen finansiere strategiske instituttprogram, slik at det nå er minimum én SIP ved hvert institutt med unntak av SINTEF Teknologi og samfunn. Den tematiske fordelingen av SIPene sikrer at det utvikles nye og sentrale kjerneområder ved instituttene.

For å stimulere til økt vitenskapelig publisering og doktorgradsutdanning, er grunnbevilgningen styrket ved noen institutter. Vi registrerer at dette har bidratt til økt oppmerksomhet om disse forhold.

Institutter som mottar basisbevilgning direkte fra departementene har fortsatt et høyere støttenivå enn de øvrige. Det er ikke etablert klare prinsipper som begrunner ulikhetene i basisbevilgning. Det fragmenterte finansieringsmønsteret reduserer Forskningsrådets muligheter til å følge opp instituttpolitikken gjennom tildeling av basisbevilgning. Forskningsrådet har etter oppdrag i Forskningsmeldingen utarbeidet forslag til nytt basisfinansieringssystem for instituttene. Dette vil få virkning fra og med 2009.

Resultater

Den gradvise økningen i antall dr. grader og publisering av vitenskapelige artikler viser at instituttene prioriterer kompetanseheving og kvalitetssikring. Det er også her betydelige variasjoner internt i instituttgruppene.

Samarbeid

De samfunnsvitenskapelige instituttene har et betydelig samarbeid med andre FoU-miljøer, spesielt UoH-sektoren. En savner imidlertid et større internasjonalt engasjement, ikke minst knyttet til mobilitet av forskere. Omfanget av utenlandske gjesteforskere bør økes. Omfanget av internasjonalt samarbeid gjennom EUs rammeprogram er svært ulikt fordelt på instituttene. Dette engasjementet bør styrkes.

Evaluerings

Det har ikke blitt gjennomført noen evalueringer i 2007.

2 Rapport fra det enkelte institutt

2.1 Agderforskning

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	2,4	8	Årsverk totalt	30
SIP	0,5	2	herav kvinner	15
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	26
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	6,5	22	herav kvinner	11
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			herav kvinner	2
Offentlig forvaltning	8,7	30	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	
Næringsliv	6,6	22		
Utlandet	1,5	5		
Annet	3,2	11		
Sum totale driftsinntekter	29,3	100	Vitenskapelig produksjon	
Driftskostnader	28,8		Antall artikler i periodika og serier	4
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,5	2 %	Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,15
Årsresultat	0,9		Antall artikler i antologier	2
Egenkapital (% av totalkapitalen)	10,6	47 %	Antall monografier	2

<http://www.agderforskning.no/>

Agderforskning er et forskningsinstitutt etablert i 1985. Ved inngangen til 2008 er det ca. 30 ansatte på hel- og deltid, og gjennomførte forrige år prosjekter for ca. 25 millioner kroner for private bedrifter og offentlig sektor regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Agderforskning er et regionalt forskningsinstitutt med solid forankring på Sørlandet. Samtidig har en ambisjoner om å være en betydelig nasjonal og internasjonal aktør innenfor instituttets satsningsområder.

Agderforskningens hovedoppgaver er forskning og forskningsbasert rådgiving og utviklingsarbeid. Det overordnede mål er å utvikle ny kunnskap til direkte eller indirekte samfunnsmessige nytte og å levere forskningsbasert kunnskap til beslutningstakere i politikk, nærings-, arbeids- og samfunnsliv. Den viktigste drivkraften er ønsket om ny kunnskap og innsikt, og av å lære og å forstå når en utvikler og går inn i nye prosjekter og problemstillinger. Instituttet er opptatt av hva som skjer i omgivelsene og av å stille spørsmål både ved det som er selvsagt og det som virker rart eller vanskelig. Som forskere har man både plikt og rett til å opptre som uavhengige aktører.

Agderforskningens overordnede mål:

- Høy faglig kvalitet og relevans.
- God lønnsomhet.
- Bærekraftig vekst.
- Attraktiv samarbeidspartner.

- Sterkt regionalt engasjement.

Den faglige virksomheten er ved utgangen av 2007 konsentrert innen økonomi- og samfunnsfag, og har følgende tematiske profil:

- Regional planlegging og utvikling
- Regionale innovasjonssystemer
- Mobilitet og stedsutvikling
- Velferd, levekår og likestilling
- Inkluderende/ekskluderende arbeidsliv
- Kultur, opplevelsesøkonomi og næring

Agderforskning samarbeider tett med en rekke andre forskningsmiljøer og universiteter/høgskoler, herunder Universitetet i Agder (UiA). I forlengelsen av et forprosjekt planla og forberedte Agderforskning etableringen av et nytt teknisk-naturvitenskapelig forskningscenter, Teknova AS, på slutten av året. Senteret, som er etablert i samarbeid mellom UiA/AF og sentrale teknologibedrifter og investorer i regionen, er samlokalisert med Agderforskning med sikte på stordriftsfordeler og synergieffekter. AF flyttet i løpet av 2007 inn i Kristiansand Kunnskapspark AS.

Agderforskning har god kontakt med utenlandske forsknings- og rådgivningsmiljøer. AF er Norges partner i ENSR, et nettverk av FoU-miljøer i Europa som arbeider med forskning omkring små- og mellomstore bedrifter. Videre har AF en rekke kontakter i utviklingsland, særlig i Afrika, hvor AF gjennom mange år har drevet prosjekter.

Viktigste oppgaver i 2007:

- Videre utvikling av etablerte fagområder har vært viktig også i 2007, deriblant feltet Kultur og næring som ble etablert i 2006
- De to første dr.gradsstipendiatene på Agderforskning stipendiatprogram disputerte i 2007 på EDWOR-programmet (Enterprise development and work research) ved NTNU.
- Agderforskning åpnet kontor i Arendal våren 2007.
- I løpet av 2007 har Agderforskning arbeidet aktivt for å forberede etableringen av et senter for likestilling knyttet til UiA
- Agderforskning rolle som regional agent for Norges Bank for å ivareta konjunkturovervåking er videreført i 2007. Konjunkturovervåking og prognoser for norsk økonomi danner en viktig del av analysegrunnlaget for Norges Banks pengepolitiske beslutninger. Formålet med det regionale nettverket er å styrke dette analysegrunnlaget gjennom kontakt direkte med bedrifter om deres økonomiske situasjon.
- Planleggingen og etableringen av Teknova AS (jf. over)
- Forberedelser til etablering av Innovasjonsledelse som satsingsområde med sikte på synergier i forhold til Teknova AS.
- Agderforskning er programansvarlig for det nye forskningsrådsprogrammet VRI (virkemidler for regional FoU og innovasjon) i Agder.
- Agderforskning har vært aktiv innen videreutvikling av det tematiske feltet mobilitet og stedsutvikling gjennom konferansedeltakelse, NFR-prosjektet RURALMOBIL og det siste Arbeidsrettet bosetting av flyktninger for IMDi.
- Tre levekårsprosjekter gjennomføres; Levekår Vest-Agder, Livsvilkår blant homofile i krs og et komparativt nasjonalt prosjekt om den store andel unge uføre i Aust-Agder.
- Prosjektsamarbeid, forskermobilitet og faglig utveksling med UiA har en økende tendens og er utvidet til å omfatte flertallet av fakultetene ved universitetet.

Høydepunkter

Festivaler som regional aktør i moderne identitetsprosesser

Festivaler som regional aktør i moderne identitetsprosesser er en pilotstudie fra kulturnæringer på Sørlandet. Festivalene preger mediebildet, det engasjerer mennesker til en dugnadsinnsats som en knapt har sett siden Gerhardsens glansdager og til en publikumstilstrømning som gir håp til både lokal, velkjent kultur og til mer innovativ, eksperimentell og internasjonal kunst. Festivalene har i seg kraft til å bevege mennesker fysisk og mentalt. De har styrke til å endre steders selvforståelser og til å gi nytt innhold til gamle og ofte utdaterte myter. Festivaler som næringsfelt er veldig tidsaktuelt, men likevel lite dokumentert og analysert. Med hele 94 festivaler på Sørlandet blir behovet for en ytterligere profesjonalisering av festivalene og utvikling av feltet tydelig. Dette prosjektet har fanget opp noen viktige innspill fra festivalene selv i forhold til deres livsløp, deres investeringsbehov og nødvendigheten av en klarere festivalpolitikk knyttet til videreutvikling av dem. Resultatene fra prosjektet har høstet betydelig oppmerksomhet og interesse, både fra festivalnæringen selv og fra aktører med interesser i og ansvar for nærings- og regional utvikling. Prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd, Sørlandet Kompetansefond, Aust- og Vest-Agder fylkeskommuner, Kristiansand og Arendal kommuner.

Democracy in Development – A Critical View on Regional

Avhandlingen er en diskusjon av utfordringer som skapes av nye regionale styringsnettverk, regional governance. Regionaliseringsprosesser har i løpet av de siste 10–15 år endret utviklingsdynamikk, samhandlingsmønstre og utviklingsfokus i norske fylker og kommuner. Mange av disse prosessene har klare demokratiske svakheter, og har ført til svekkelse av det regionale demokratiet. Likevel oppfattes governance strukturer generelt som nyttige og nødvendige og konsensus heller mot å øke omfanget av dem. I avhandlingen reises derfor spørsmål om hvorfor demokratiet tilsynelatende forsvinner fra den regionale utviklingsarenaen. For å belyse dette spørsmålet, brukes nyere teori om regimer, governance og demokrati. Avhandlingens data er generert gjennom arbeidet med prosjektet Verdiskaping 2010 på Agder og arbeidet med utvikling av regionale utviklingskoalisjoner. I tillegg er noen av prosessene knyttet til realiseringen av styringsnettverk på Agder analysert. Avhandlingen er kritisk til den nåværende regionaliseringsdiskursen. Et sentralt argument i avhandlingen er at governance nettverk ikke er ”politisk nøytrale” implementeringsverktøy for politikk utviklet i folkevalgte organer, og at de heller ikke er industriens ”forlengede arm” inn i regionen. I tillegg er den demokratiske legitimiteten, nytte for industri og det sivile samfunnet ofte overvurdert. I denne kritikken ligger det også en kime til optimisme knyttet til mulighetene for å justere nåværende kurs. Utfordringen ligger i å erkjenne maktstrukturer, den politiske og interessebaserte karakteren i nettverkene og nettverksarbeidet. Den samfunnsutviklende konsekvensen av et slikt perspektiv er da av organisatorisk og institusjonell art, der vi bør søke svar på spørsmålet om hvordan vi som samfunn kan organisere oss for å styrke demokratiet inn i regionale utviklingsprosesser. Arbeidet med avhandlingen ble finansiert av Norges forskningsråd og regionale partnere gjennom prosjektet Verdiskaping 2010, Sørlandets kompetansefond og Agderforskning.

Levekår i Vest-Agder, Homofile og lesbisk livssituasjon og Unge uføre på Agder

Det første prosjektet er en intervjuundersøkelse blant ikke-heteroseksuelle som bor eller har bodd i Kristiansand, om deres opplevelse av å vokse opp og leve som homofil i byen. Undersøkelsen inngår i kommunens arbeid med en plan for homofile og lesbiske. Utgangspunktet for Levekår i Vest-Agder er at levekårs situasjonen for landsdelen og mange enkeltkommuner skiller seg negativt ut på ulike levekårsindikatorer i landsoversikten. Hensikten med prosjektet er å få en

bedre forståelse av årsakene til problemene. Den siste undersøkelsen retter seg mot personer under 35 år som mottar uførepensjon. Det handler om hvilke erfaringer de har fra møter med legene og tjenesteapparatet for øvrig og med arbeidslivet, pluss om hvordan de prioriterer jobb i forhold til steds-, familie- og nettverkstilhørighet. Dataene skal sammenlignes med tilsvarende data fra tre andre fylker.

2.2 IRIS – Samfunns- og Næringsutvikling

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	2,9	5	Årsverk totalt	47
SIP	2,8	5	herav kvinner	18
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	39
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	21,0	36	herav kvinner	13
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	11
Offentlig forvaltning	18,8	33	herav kvinner	3
Næringsliv	7,5	13	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,28
Utlandet	0,9	2		
<u>Annet</u>	<u>3,7</u>	<u>6</u>	Vitenskapelig produksjon	
Sum totale driftsinntekter	57,6	100	Antall artikler i periodika og serier	9
Driftskostnader	57,6		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,23
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,0	0 %	Antall artikler i antologier	1
Årsresultat	0,1		Antall monografier	1
Egenkapital (% av totalkapitalen)	51,5	31 %		

<http://www.rf.no/internet/sn.nsf>

IRIS – Samfunns- og Næringsutvikling inngår i forskningskonsernet International Research Institute of Stavanger AS (IRIS). Avdelingen utfører rundt 40 årsverk fordelt på 55 høyt kvalifiserte medarbeidere. Avdelingen leverte i 2007 et tilfredsstillende økonomisk resultat.

Avdelingens overordnede målsetting er gjennom forskning og utvikling å bidra til økt kunnskap som kan fremme en bærekraftig, helsefremmende og verdiskapende utvikling i samfunns og næringsliv. Følgende fagområder inngår: psykologi, sosiologi, antropologi, pedagogikk, statsvitenskap, filosofi, helsefag, sosialt arbeid, økonomi, petroleums-teknologi, sikkerhet, pålitelighet og flere ingeniørfag.

Avdelingens medarbeidere er inndelt i tre forskningsgrupper med kontorer i Stavanger og Bergen og arbeider innen følgende forskningsfelt:

Forskningsgruppen Arbeid, helse og velferd

Arbeid, helse og velferd har et forskningsmessig perspektiv på de helsemessige konsekvensene av det moderne arbeids- og familieliv. Gruppens prosjektportefølje dekker et bredt forskningsområde som ofte krever tverrfaglige tilnærminger. I treårsperioden vil fire FoU-områder stå sentralt i forskningsgruppens strategisk arbeid. For det første arbeidsorganisering og familie med tema som

arbeidslivsrelasjoner og endringsprosesser, ny arbeidsorganisering og arbeid-familie balansen. Som et andre felt står rusforskning med problemstillinger knyttet til helse og ulikhet, brukermedvirkning og organisatorisk samhandling/kommunikasjon. Sikkerhetsklime favner som et tredje område om problemstillinger knyttet til sikkerhetskultur, HMS-offshore, mennesker, teknologi og organisasjon. En fjerde prosjektportefølje er sykefravær, arbeidsinkludering og - rehabilitering, som har et spesielt fokus på tilbakeføring til og inkludering i arbeidslivet.

Forskningsgruppen Politikk og Samfunn

Gruppens samlede forskningsfelt er betegnet politikktutforming. Forskningen innenfor dette området dreier seg om a) hvordan politikk utformes, b) hvilke konsekvenser implementering av politikk får og c) det faglige grunnlaget for utforming av politikk.

Forskningen omfatter mange politikkområder og fokus varierer mellom både med hensyn til nivå det fokuseres på (lokalt/regionalt, statlig og internasjonalt) og om fokus rettes mot politikktutformingens aktører, organiseringen, styringsform eller om fokus er mer anvendt og rettes mot det faglige grunnlag for politikktutforming. Teorier og perspektiver basert på statsvitenskap, organisasjonsvitenskap, økonomi, sosiologi, geografi og samfunnsplanlegging danner grunnlag for både disiplinorientert og flerfaglig forskning innenfor dette brede forskningsområdet.

Tre brede forskningstema er prioritert:

- Politiske systemer og sektorpolitikk. Innenfor dette tema er det igangsatt en særskilt satsing på feltet a) forhandlingsdemokrati som dreier seg om politikktutforming i møtet mellom demokratiske institusjoner, organiserte interesser og offentlig forvaltning og b) frivillighetens organisering
- Regioner og regionalisering. Her dreier forskningen seg om samfunnsutvikling, politikktutforming og politisk organisering innenfor ulike romlige kontekster.
- Samferdsel og trafikksikkerhet. Reisevaner, kollektivtrafikk, logistikk og trafikksikkerhet betegner vår forsknings- og utredningsvirksomheten innenfor dette tema.

Forskningsgruppen Innovasjon

Utgangspunktet for forskningsområdet Innovasjon er tidligere og pågående forskning om innovasjonsprosesser regionalt, i nettverk og i bedrifter. Dette bygger på en bred prosjektportefølje finansiert av Forskningsrådet og regionale offentlige og private aktører. Forskningen på feltet er basert på et bredt sett av hovedsaklig økonomisk og sosiologisk inspirert organisasjonsteori, samt teorier om ledelse og innovasjon. En sentral problemstilling er hvordan innovasjonsprosesser faktisk foregår, med fokus på involverte aktører og deres kontekst.

Gruppen fokuserer på følgende hovedområder:

- *Regional Innovasjon* – IRIS er en sentral deltager i programmet Virkemidler for regional innovasjon (VRI) i Rogaland, med et særskilt ansvar for forskningsdelen i VRI Rogaland.
- *FOU-veiledning* overfor SMB knyttet blant annet til programmet European Enterprise Network EEN – INNOWAY og Kompetansemegling energi i Rogaland.
- *Produktutvikling* gjennom samarbeid i regionale nettverk mellom næringsliv, FoU-institusjoner, det offentlige virkemiddelapparatet og interesseorganisasjoner.

Gruppen ivaretar videre samfunnsfaglige perspektiver ved en rekke teknologiorienterte prosjekt hhv. porteføljer i samarbeid med andre avdelinger i IRIS: (1) Energi (samarbeid med avdelingen for Energi og Gass) og (2) Integreerte operasjoner (samarbeid med Petroleumsavdeling og i samråd

med forskningsgruppen Arbeid, helse og velferd forøvrig). Avdelingen har i 2007 oppnådd gode resultater på flere av ovenfor nevnte områder.

2.2.1 Høydepunkter

Integrasjonsforskningsprogrammet for StatoilHydro

IRIS v/ forskningsgruppen "Arbeid, helse og velferd" fikk på tampen av 2007 i sterk konkurranse med andre forskningsmiljøer i oppdrag av StatoilHydro å lede et Integrasjonsforskningsprogram som skal dokumentere erfaringer og læring i StatoilHydros historiske fusjons- og integrasjonsprosess. Forskningsprogrammet går over tre år fra 2008-2010 og har en ramme på 12 millioner. IRIS skal administrere og koordinere det samlede arbeidet i forskningsgruppen som også består av Fafo og Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF). Universitetet i Stavanger (UiS) og Norges Handelshøyskole (NHH) er også samarbeidspartnere. Det tverrfaglige forskningsteamet består av forskere fra alle samarbeidende miljøer, i tillegg til at en rekke anerkjente forskere ved internasjonale forskningsmiljøer er tilknyttet prosjektarbeidet.

Temaene i integrasjonsforskningsprogrammet favner om en rekke forskningstema som er sentrale for å forstå en fusjon og organisasjonsintegrasjon av denne størrelsesorden. De syv hovedområdene for forskningstemaene er: (i) intensjoner i fusjons- og integrasjonsarbeidet, (ii) endringsledelse, (iii) involvering av ansatte og partssamarbeid, (iv) identifikasjon og omdømme, (v) ny organisasjon, (vi) kompetanseutnyttelse, samt (vii) helse, sikkerhet og arbeidsmiljø. Forskningsprogrammet skal dokumentere resultater og erfaringer samt bygge kompetanse for framtidige endringsprosesser i konsernet. Samtidig får IRIS sammen med de andre forskningsinstitusjonene muligheten til å forske på og bygge forskningskompetanse om fusjonsprosesser. Man søker i tiden som kommer å innhente ytterligere forskningsmidler til å finansiere dette grunnforskningspregede arbeidet, blant annet i form av finansiering av stipendatstillinger og nettverksarbeid. Målet er å opparbeide systematisk og uavhengig kunnskap om fusjonen mellom Hydros olje- og gassvirksomhet og Statoil.

Ungtrafikk

I de siste årene har trafikksikkerhet vokst fram som et sentralt forskningstema ved IRIS. Et interessant prosjekt har vært *Ungtrafikk* (2005-2008). I samarbeid med Gjensidige forsikring og Statens vegvesen har IRIS gjennomført et forsøk der hensikten har vært å se på hvordan intelligente fartstilpasningssystemer (ISA) med tilhørende datalogger påvirker unge føreres kjøreatferd. Prosjektet inngår som en del av Karmøys lokale Nullvisjonsprosjekt *Trygt hjem*. Prosjektet er det første forsøket med slik omfang i Norge.

Ungtrafikk ble lansert i juni 2006 og i løpet av sommeren ble det rekruttert 50 unge førere til å delta i forsøket. Ut over høsten 2006 fikk deltakerne installert to enheter i egen bil; en "black box" som registrerer bilens bevegelser, og en enhet som fortløpende viser gjeldende fartsgrense på en skjerm og signaliserer ved hjelp av lyd og bilde dersom føreren overtrer fartsgrensen.

I midten av januar 2008 ble forsøket avsluttet og utstyret tatt ut av bilene. "Gulroten" i prosjektet, 30 prosent reduksjon i bilforsikringen mens forsøket pågikk var viktigste grunn for at en ønsket å delta i prosjektet. Det å være del av et slikt forsøk, interesse for teknologi og ulike aspekter knyttet til trafikksikkerhet ble også nevnt Foreløpige analyser av dataene tyder på at det er skiller mellom unge førere og deres motiv for å delta i forsøket. *Sikkerhetsmotiverte* førere (deltakere som primært vektlegger trafikksikkerhet) kjører i mindre grad for fort sammenlignet med

rabattmotiverte førere (deltakere som primært vektlegger rabatt på forsikring som grunn for at de valgte å delta i forsøket). Hovedresultater fra prosjektet vil bli presentert i løpet av våren 2008.

Samhandling: en grunnleggende forutsetning for utvikling av innovasjonssystem?

Prosjektet er et selvstendig forskningsprosjekt innenfor delprogrammet VRI-Rogaland. Det er et samarbeid mellom IRIS, Universitetet i Stavanger, Høgskolen Stord/Haugesund og Polytec med førstnevnte som prosjektleder.

Prosjektet skal studere hvordan samhandling mellom bedrifter og FoU-virksomheter innenfor satsingsområdene i VRI-Rogaland kan føre til økt innovasjonsaktivitet, og hvordan det regionale virkemiddelapparatet kan bidra til forbedret samhandling om innovasjon i fylket. Det tar utgangspunkt i teorier om at innovasjoner skjer som samhandling i systemer av mange aktører både innenfor virksomheter og mellom virksomheter av ulike typer som kan omfatte produksjonsbedrifter, FoU-virksomheter, offentlige instanser og andre. Videre at interaksjonen mellom aktører ofte er hemmet av ulike barrierer som kan overvinnes gjennom bedre tilrettelegging for samhandling.

VRI-Rogaland startet høsten 2007 med satsingsområdene mat, energi og maritime næringer med planer om utvide satsingene med kreative næringer i 2008 og reiseliv i 2009. I satsingsområdene vil det bli prøvd ut et sett av kommunikasjonsfremmende virkemidler som har som formål øke den forskningsbasert innovasjonsaktiviteten i disse næringsområdene. Forskningsprosjektet skal studere hvordan dette skjer, samtidig som det skal gi råd og veiledning til utviklingsprosjektene for å bidra til at VRI-Rogaland når sine oppsatte mål. Satsingsområdene er ulike når det gjelder hvilke aktører som dominerer, hvilke innovasjonstyper som er mest relevante og hvor modne næringene er. Dette gir et godt grunnlag for å studere hvilke spesifikke utfordringer denne variasjonen skaper for innovasjonsaktiviteten. En særlig interessant problemstilling er om det er relevant og realistisk å utvikle lærings- og samhandlingssystemer på tvers av ulike næringer.

2.3 Møreforskning

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	2,1	6	Årsverk totalt	38
SIP	1,1	3	herav kvinner	15
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	31
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	6,6	20	herav kvinner	11
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	9
Offentlig forvaltning	15,3	46	herav kvinner	5
Næringsliv	5,6	17	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,29
Utlandet	1,2	4		
Annet	1,3	4		
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>33,3</u>	<u>100</u>	Vitenskapelig produksjon	
Driftskostnader	32,6		Antall artikler i periodika og serier	4
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,7	2 %	Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,13
Årsresultat	1,3		Antall artikler i antologier	1
Egenkapital (% av totalkapitalen)	16,0	53 %	Antall monografier	0

<http://www.moreforsk.no/>

Møreforskning har følgjande formål:

- I nært samarbeid med høgskolane i Møre og Romsdal har Møreforskning som formål å fremje og drive forskings- og utviklingsarbeid på ulike område. Dette skal skje ved forskings- og utviklingsarbeid, utgreiningar og rådgivande verksemd for næringsliv, offentleg forvaltning, organisasjonar og andre på oppdragsbasis.
- Møreforskning skal vere ein nasjonal stiftelse med omsyn til verkeområde, kontaktar og val av oppgåver. Stiftelsen skal likevel arbeide særleg med forskings- og utviklingsarbeid som er til beste for folk, næringsliv, lokalmiljø og offentleg forvaltning i fylket.
- Verksemda skal drivast i nær kontakt med sentrale instansar og organ i inn- og utland. Lokale høgare undervisningsinstitusjonar, lokalt næringsliv og lokale statlege, fylkeskommunale og kommunale instansar skal vere viktige samarbeidspartnarar.

Møreforskning har to avdelingar og eit dotterselskap. Desse har følgjande forskingsfelt:

- Møreforskning Volda (MFV): Regional utvikling, Velferdsforskning
- Møreforskning Ålesund (MFÅ): Fiskeri- og havbruksforskning
- Møreforskning Molde AS (MFM): Logistikk, Transportøkonomi, Næringsøkonomi og Samfunn/organisasjon/leiging

Viktige oppgåver, satsingar og resultat

- Oppstart av VRI-satsinga i Møre og Romsdal der Møreforskning har prosjektansvar, er aktive i hovudprosjektet og også har eit forskarprosjekt. VRI Møre og Romsdal er retta mot marin og maritim næring og involverar heile Møreforskning og dei tre høgskulane i regionen

- Avslutning av prosjektet GoFOR (New Modes of Governance for Sustainable Forestry in Europe) i EUs 6. Rammeprogram (MFV).
- Partner i CRUSTASEA, et Collective EU-prosjekt innanfor skalldyr (MFÅ)
- Oppstart av ei evaluering av folkehelseiltak. Evalueringa er eit oppdrag for Sosial- og helsedirektoratet, og omfattar tiltaka Partnerskap for folkehelse, Helse i plan, Tilskottsordninga til lavterskel fysisk aktivitet og Kommunehelseprofilar (MFV).
- MFM har arbeidd med utvikling av nasjonale transportmodellar i ei årrekke og det er investert relativt mykje i programmeringsverktøy og kompetanse. Modellane blir nytta både i samband med det etablerte KS-regimet (kvalitetssikringsregimet, FIN-dep) og i ulike nasjonale plan- og utviklingsoppgåver for NTP og departementa. Vi ønskjer å utvikle dette feltet vidare m.a. ved å bygge kompetanse gjennom forskning og utdanning i samarbeid med Høgskolen i Molde.
- MFM satsar på kunnskapsutvikling rundt petroleumsnæringa i fylket med nærleik til den maritime klynga og ei brei satsing saman med Høgskolen i Molde og andre. Det er etablert FoU-samarbeid med Fafo og Marintek saman med representantar for den maritime næringa. MFM arbeider med samfunnsfaglege utfordringar, analysar av leverandørnettverket, regional fordeling av verdiskaping og kompetanseutvikling, basefunksjonar, klyngeanalysar maritim, fornying av kystflåten mm.
- Utvikling av metodikk for evaluering av langsiktige effektar med basis i instituttets tilnærming med eit nytte/kost-perspektiv. Det er lagt ned mykje arbeid i å utvikle problemstillingar og finansiering for å dra dette fagfeltet vidare (MFM).
- Kompetansebygging knytt til arbeidet med to SIP i høvesvis ”Kommunikativ planlegging og utvikling” (MFV) og ”Økt verdiskaping av marine ressurser gjennom utnyttelse av ny teknologi” (MFÅ)
- Samarbeid med Rolls-Royce Marine og Høgskolen i Ålesund om utvikling av nye miljøvennlige førebyggjande middel mot begroing på skip – eit prosjekt med finansiering frå Forskingrådet (MFÅ)
- Utgiving av handbok om Djuphavsfisk– oppsummering av mange års forskning på området; ressursbiologi, fangst, produksjon og marknad (MFÅ)
- Vidareføring av forskningssamarbeidet med Grønlands Naturinstitutt, ei ordning basert på fiskeriavtalen mellom nasjonane (MFÅ)

Høydepunkter

Crustacea

Etterspørselen etter skalldyr er økende både nasjonalt og på verdensbasis. Markedet ønsker flere av disse artene levert levende for å oppnå et produkt med spesifikke kvalitetskrav. Møreforskning Ålesund er partner i det 3-årige kollektive EU-prosjektet Crustasea (www.crustasea.com) hvor hovedmålet er å redusere dødelighet fra fangst til marked med fokus på taskekrabbe, sjøkreps og europeisk hummer, dvs. beste praksis for håndtering om bord i fartøy, lagring og transport. Sortering av levende krabbe i forhold til matfylde er ett av punktene i prosjektet. Det utvikles to ulike maskiner basert på NIR (Near Infrared Reflexion)-teknologi. En effektiv sortering av levende krabbe i forhold til matfylde vil ha stor betydning for alle ledd i næringen. Bransjeorganisasjoner, små og mellomstore bedrifter og FoU institusjoner fra Island, Irland, UK, og Portugal deltar. Norske sjømatbedrifters landsforening (NSL) er koordinator og Teknologisk Institutt prosjektleder i Crustasea.

Evaluering av ulike modellar for fysisk aktivitet, sunt kosthald og røykeslutt

Prosjektet, som skjer i regi av Møreforskning Volda, vurderer ulike modellar for fysisk aktivitet, sunt kosthald og røykeslutt. Modellane blir prøvd ut i eit utval kommunar i fem fylke. Ordningane går under ulike nemningar som "Aktivitet på resept", "Fysak-resept", "Trim på resept" osv. Primært legar, men også fysioterapeutar, ernæringsfysiologar med fleire kan skrive ut ein resept der pasientane blir sendt vidare til ein mottakssentral. Sentralane gir brukarane starthjelp i ein prosess der målet er å endre levevanar. Gjennom evalueringa blir utviklingsarbeidet rundt modellane vurdert i eit kommunikativt planleggingsperspektiv. I tillegg står brukarperspektivet sentralt, der oppleving og utbyte av ordninga er tema. Evalueringa blir avslutta i 2008. Oppdragsgivar er Sosial- og helsedirektoratet.

Analysar av kraftmarknaden

Møreforskning Molde AS har i 2007 vore aktiv med to reine forskingsprosjekt innanfor tema kraftmarknad. Det eine er i samarbeid med Høgskolen i Molde og tek for seg situasjonen regionalt, der det sidan 2005 har vore ein stor auke i elektrisitetsforbruket til kraftkrevjande industri, medan kraftproduksjonen har vore konstant. Denne situasjonen har ført til ei markant endring i balansen mellom forbruk og produksjon, ein situasjon som byr på store utfordringar for reguleringsmyndigheitene. Temaet er svært aktuelt for folk flest i regionen, sidan kapasiteten i kraftoverføringane inn til regionen er knapp, og kraftprisane dermed kan auke mykje. Stor merksemd er det også rundt tiltak for å betre kraftbalansen, til dømes store planlagde vindkraftanlegg, nye kraftliner og gasskraftverk. Det vart skriva to artiklar relatert til dette temaet, det eine omhandla ein spelteoretisk metode for å fordele ein potensiell samfunnsøkonomisk samarbeidsgevinst mellom kraftkrevjande industri og kraftprodusentar, slik at kraftmarknaden kan fungere effektivt. Den andre omhandlar ein metode for overvakning av kraftbørsen, for å kunne oppdage teikn til misbruk av marknadsmakt eller for å disiplinere dominerande aktørar. Prosjektet er finansiert av Midt-Norsk Forskningsfond.

Det andre prosjektet har den finansielle kraftmarknaden som tema. Prosjektet har samarbeid med forskarar i Econ Pöyry. Prosjektmedarbeidarane skreiv ein artikkel i 2007 som omhandla spørsmålet om det er råd for ein dominerande vasskraftprodusent å utnytte ein samspelseffekt mellom den fysiske spotmarknaden og den finansielle terminmarknaden. Prosjektet, som skal ferdigstillast innan juni 2008, har finansiering frå Finansmarkedsfondet.

2.4 Nordlandsforskning

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Ande l (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,9	7	Årsverk totalt	33
SIP	3,4	12	herav kvinner	24
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	30
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	9,6	33	herav kvinner	21
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	12
Offentlig forvaltning	11,3	39	herav kvinner	7
Næringsliv	0,9	3	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,39
Utlandet	1,5	5		
Annet	0,4	1	Vitenskapelig produksjon	
Sum totale driftsinntekter	28,9	100	Antall artikler i periodika og serier	6
Driftskostnader	27,6		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,20
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	1,3	5 %	Antall artikler i antologier	5
Årsresultat	1,7		Antall monografier	4
Egenkapital (% av totalkapitalen)	10,2	41 %		

<http://www.nordlandsforskning.no/>

Nordlandsforskning er en privat, selveiende stiftelse opprettet av Nordland fylkeskommune i 1979. Instituttet har som formål å drive forskning, formidling, utvikling og nyskaping i aktivt samarbeid med private og offentlige virksomheter og andre forsknings- og utdanningsmiljøer.

Nordlandsforskning har en nasjonal forskningsprofil med regional forankring og utfører forsknings- og utviklingsarbeid på oppdrag fra Norges forskningsråd, nasjonale og regionale myndigheter, EU og privat næringsliv. De viktigste forskningsområdene er:

- *Entreprenørskap, innovasjon og strategi*, herunder bedriftsetablering, innovasjon i bedrifter og innovasjonssystemer, blant annet i ressursbaserte næringer, opplevelsesnæringer og tjenestesektoren, samt næringsrettede virkemidler og nærings- og distriktpolitikk.
- *Regional utvikling*, herunder offentlig og privat tjenestetilbud, næringsliv, kultur og lokal politikk, demokrati og organisering, relasjonen sentrum - periferi og utviklingen i småsamfunn.
- *Ressursforvaltning, miljø og klima*, herunder forvaltning av naturressurser på land og i kystsonen, miljøforvaltning, medvirkningsprosesser i forvaltningsplanarbeid, samt sårbarhet og tilpasningsevne som følge av klimaendringer.
- *Sårbare og marginaliserte grupper i velferdsstaten*, herunder psykisk og fysisk funksjonshemmedes livssituasjon og forholdet til offentlige tiltak, arbeid og utdanning for personer under kriminalomsorg, og andre sårbare gruppers levekår.

- *Skole og oppvekst*, herunder gjennomføring av utdanningsreformer, implementering av nye læreplaner, tilpasset opplæring, elevmedvirkning og entreprenørskap, samt barn og unges oppvekstvilkår.

Nordlandsforskning har en forskerstab med høy kompetanse innen samfunnsvitenskapelige og økonomiske fagområder. Flertallet av forskerne har doktorgrad eller er i doktorgradsløp. Fire av instituttets forskere disputerte for doktorgraden i løpet av 2007. Instituttet driver forskning i hele spekteret fra grunnforskning til anvendt utviklingsarbeid, og bestreber seg på å gjennomføre prosjekter langs hele spekteret innenfor alle hovedområdene.

Instituttet har vært tungt involvert i programmene VS2010 og Forskningsbasert kompetansemegling, og har gått inn som en aktiv aktør i forhold til etablering av et VRI-program i Nordland. Gjennom disse programmene har Nordlandsforskning blant annet gjennomført betydelig aktivitet i forhold til industriparken i Glomfjord og framveksten av solcelleindustrien der, en aktivitet som fortsetter også etter disse programmenes avslutning. Samarbeidet med Nordnorsk landbruksråd om utvikling og gjennomføring av næringsrelevante forskningsprosjekter har også vært fruktbart. Instituttet arbeidet også nært opp til kunnskapsbrukere med følgeforsknings-/aksjonsforskningsmetodikk på skole-, oppvekst- og velferdsområdet.

I 2007 har Nordlandsforskning styrket sitt samarbeid med Russland, noe som blant annet kom til uttrykk gjennom et norsk-russisk seminar om næringspolitikk i forbindelse med forskningsdagene, samt en etterfølgende forskerworkshop for utvikling av forskningsprosjekter sammen med russiske forskningsmiljøer. Instituttet har samarbeidsavtaler med flere russiske forskningsmiljøer, og fikk i høst innvilget et felles prosjekt fra Forskningsrådets Russlands-program.

Høydepunkter

SkatteFUNNs atferdsaddisjonalitet

Nordlandsforskning gjennomførte en evaluering av SkatteFUNN-ordningens atferdsaddisjonalitet som en del av SkatteFUNN-evalueringen. Atferdsaddisjonalitet er et relativt nytt begrep i evalueringssammenheng og handler om i hvilken grad offentlige virkemidler påvirker bedriftenes atferd i ønsket retning. Nordlandsforskning har undersøkt om og hvordan SkatteFUNNprosjektene bidrar til at bedriftene endrer sin måte å arbeide med forskning på. Man fant at SkatteFUNN-prosjektet gir bedriftene et sterkere fokus på å være i forkant i forhold til endringer i marked eller teknologi. Bedriftene legger mer vekt på innovasjon etter at de har gjennomført et SkatteFUNN-prosjekt. Prosjektet har også en positiv betydning for bedriftens FoU-samarbeid med universiteter, høgskoler, samt kunder og leverandører. Fokuset på FoU har økt i bedriftene, også utover det SkatteFUNN-finansierte prosjektet. Gjennom evalueringen har instituttet også lagt ned et omfattende arbeid med å teoretisk utvikle begrepet atferdsaddisjonalitet, blant annet i tilknytning til en OECD-gruppe på temaet. Data fra evalueringen skal inngå i instituttets arbeid med teoretisk og empirisk utvikling innen feltet strategisk entreprenørskap som vi har et strategisk instituttprogram på.

Rettsliggjøringens tvetydighet

”Rettsliggjøringens tvetydighet – om betydningen av økende rettsliggjøring for sårbare grupper” er et strategisk instituttprogram (SIP) der formålet er teoretisk fordypning om fenomenet rettsliggjøring, samt å styrke instituttets nasjonale og internasjonale nettverk på området. Nordlandsforskning har gjennom mange år arbeidet med forskning om sårbare grupper i

velferdsstaten. Gjennom programmet løftes spørsmål om hvordan samfunnsendringer påvirker situasjonen for sårbare grupper frem. Begrepet rettsliggjøring tematiserer en problematikk som ligger latent i flere av prosjektene ved Nordlandsforskning. Programmet gir rom for fordypning, nettverksbygging og publisering av artikler. Til nå i prosjektperioden er seks artikler under publisering, hvor fenomenet rettsliggjøring diskuteres på ulike måter og overfor ulike sårbare grupper. Artikkene berører blant annet hvordan rettsliggjøringsprosesser får betydning for omsorgen til psykisk utviklingshemmede, for utviklingshemmedes sin rett til familieliv, for elevers individuelle rettigheter til spesialundervisning, og for forholdet mellom rettsliggjøring og eldres forventninger om dekning av behov for pleie- og omsorgstjenester. Utkast til artikler er lagt fram på konferanser og workshops. Instituttet har arrangert egne workshops og deltatt på workshops med miljøer i Syracuse (USA) og på Universitetene i Uppsala og Oslo. Enkelte av disse arrangementer har også resultert i samarbeidsavtaler for videre faglig samarbeid.

Opplevelsesnæringer og opplevelsesøkonomi

I løpet av 2007 har Nordlandsforskning hatt en strategisk satsing på utvikling av FoU aktivitet i forhold til opplevelsesnæringer. Her drar man nytte av instituttets kompetanse innen innovasjon/entreprenørskap, regional utvikling, kultur og sted. Det er satt i gang to innovasjons- og produktutviklingsprosjekter knyttet til klynger av opplevelsesproduserende bedrifter. Nordlandsforskning har dessuten vært FoU-leverandør til et forprosjekt i ARENA med fokus på utvikling av en klynge av innovative opplevelsesproduserende bedrifter. Instituttet er lead partner for et nordisk prosjekt, Explore, som gjennom komparativ forskning skal utvikle kunnskap om hvordan nordiske gourmetrestauranter med lokale råvarer og matopplevelser på menyen, kan være motorer i utviklingen i rurale områder, samt hvordan flaskehalsen kan reduseres og verdiskapningen økes i samspill med opplevelsesnæringer. En doktorgradsstipendiat ved instituttet ser på betydningen av samfunnsentreprenørskap i framveksten av musikkfestivaler i småsamfunn. Instituttet har også flere prosjekter som tematiserer bruk av kultur- og naturressurser blant annet i opplevelsesbaserte næringer.

2.5 NORUT Alta

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,0	12	Årsverk totalt	11
SIP	0,5	6	herav kvinner	5
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	11
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	1,5	19	herav kvinner	5
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	0
Offentlig forvaltning	3,8	46	herav kvinner	0
Næringsliv	1,1	14	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,00
Utlandet	0,0	0		
Annet	0,3	4	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>8,3</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	5
Driftskostnader	8,6		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,45
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	-0,3	-3 %	Antall artikler i antologier	0
Årsresultat	-0,3		Antall monografier	0
Egenkapital (% av totalkapitalen)	2,1	28 %		

<http://www.finnmark.norut.no/>

Det er i tidlegare årsrapportar gjort greie for utviklinga ved instituttet etter samanslåinga av Norut Finnmark og NIBR Nord-Noreg si Nord-Noreg avdeling 1.1.2003, med utvikling av strategiske program etc. Integrasjonen vart avslutta 1. oktober 2007 då instituttet flytta inn i den nye Kunnskapsparken Nord i Alta. Frå same tidspunkt endra instituttet namn til Norut Alta – Álta as. Namneskiftet hadde også si årsak i endringane i Norut Gruppen knytt til sal av Fiskeriforskning til NOFIMA og fusjonering av verksemda i Tromsø. Norut har dermed i dag tre forskingsselskap i hhv. Narvik, Tromsø og Alta i tillegg til innovasjonsselskapet Norinnova.

I 2007 har det viktigaste vore:

- Arbeid for å den faglege plattform på sikt med utgangspunkt i 5 dr. gradsstipendiatar (med arbeidsplass på instituttet) samt i forskarar som disputerer. Det er beramma to disputasar i april 2008, og på same tidspunkt blir ein avhandling levert.
- Den "tradisjonelle" aktiviteten spesifikt retta mot oppdrettsnæringa er no heilt borte. Denne er "overtatt" av ei meir generell næringsretting relatert særleg til VRI.
- Instituttet brukar mye tid på å utvikla samarbeidskonstellasjonar. Både i høve til faglege siktemål og i høve til meir forskingspolitiske saker som endringar i basisløyvingssystemet. Samarbeidet med Universitetet i Tromsø er blitt viktig, det same er samarbeidet med samfunnsforskarane ved Norut. Det ser også ut til at ein får utvikla og konkretisert samarbeidet med IRIS og Stavangermiljøet. Der det ikkje skjer noe framsteg er i høve til avklaringar lokalt/regionalt. Det er sterkt behov for avklaring av tilhøvet mellom Høgskolen i Finnmark og Norut Alta - Áltá som randsoneinstitutt. Barentsinstituttet si regionale rolle og posisjon er også uklar.

Høydepunkter

Instituttets rolle og posisjon i samfunnsretta petroleumsforskning i nord

Dette punktet vart også framheva i fjor, og instituttet har styrka seg ytterlegare på dette feltet i år. Norut Alta er no inne i det femte året av følgeforskinga, og det ser ut til at ein gjennom denne har klart å skapa seg ein posisjon på feltet. Instituttet er no inne i fleire sentrale utgreingar på feltet, 3 årsverk er heiltidsengasjert samt ein stipendiat. Det er også ein betydelege etterspurnad etter formidling på feltet. Det er i 2007 gjennomført fleire prosjekt med oljeselskapa som oppdragsgjevarar.

Nordområdedebatten

Med utgangspunkt i det strategiske programmet "Nordområdesatsingens territorielle dimensjon" har instituttet kunne ta del i den faglege og politiske debatten om nordområdesatsinga. "Høgdepunktet" var konferansen "Nordområdesatsinga møter den nordlige regions arenaer og aktører" i Alta 28-29 november 2007. Den hadde ei brei deltaking av regionale aktørar, med mange gode innspel til den statlege nordområdesatsinga frå regionen. Konferansen er i ferd med å bli rapportert i form av ein konferanserapport, og det arbeidast med ei bok med samling av mange av innlegga.

VRI-Finnmark vart etablert

Samhandlingsprosjektet frå Finnmark vart godkjent som VRI prosjekt i Finnmark sommaren 2007. Det var viktig fordi det stadfesta eit godt samarbeid mellom aktørar i og utanfor det regionale utviklingspartnerskapet i fylket.

2.6 Norut Tromsø

Nøkkeltall 2007 (omfatter den samfunnsvitenskapelige delen av NORUT Tromsø)

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,5	8	Årsverk totalt	21
SIP	0,9	5	herav kvinner	13
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	18
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	7,1	41	herav kvinner	11
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	8
Offentlig forvaltning	3,4	20	herav kvinner	7
Næringsliv	2,4	14	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,44
Utlandet	0,1	1		
Annet	1,9	11		
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>17,3</u>	<u>100</u>	Vitenskapelig produksjon	
Driftskostnader	19,3		Antall artikler i periodika og serier	6
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	-2,1	-12 %	Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,33
Årsresultat	-2,0		Antall artikler i antologier	2
Egenkapital (% av totalkapitalen)	0,0	0 %	Antall monografier	2

<http://www.itek.norut.no/>

Norut Samfunnsforskning AS er i løpet av 2007 blitt fusjonert med Norut Informasjonsteknologi AS. En hovedhensikt med dette er å øke potensialet for tverrfaglig forskning. Det fusjonerte selskapet heter Norut Tromsø AS. Den samfunnsvitenskapelige delen er organisert i to forskningsgrupper:

Forskningsgruppe næringsliv og innovasjon

Forskningsgruppens fokus er rettet mot strukturer og endringsprosesser i næringslivet, ofte med vekt på hva som kan styrke bedrifter og bransjers evne til utvikling og vekst. Begrepet "innovasjon" viser til at gruppen er særlig opptatt av næringsliv som aktivt satser på kunnskap og kunnskapsutvikling som virkemiddel for økt konkurransevne. I forlengelsen av dette er gruppen opptatt av temaer som internasjonalisering, regional næringsutvikling, nettverksdanning / partnerskap, næringsrelevant kunnskapsproduksjon, innovasjonssystemer og hvordan internasjonale konjunkturer og trender virker inn på regioners næringsliv. Forskningsgruppen leverer konjunkturanalyser og andre analyser, statusbeskrivelser, evalueringer, følgeforskning og forskningsbasert rådgivning til oppdragsgivere i privat og offentlig sektor. Ved forskningsbasert rådgivning legger gruppen vekt på skrittvis dialogmøter med oppdragsgiver som gir oppdragsgiver bedre kunnskapsoverføring og sikrere leveranser i samsvar med inngått kontrakt.

Forskningsgruppe kultur og samfunn

Forskningsgruppen søker å bidra til økt innsikt i nåtidige samfunnsmessige endringsprosesser gjennom studier av sosiale og politiske inkluderings- og ekskluderingsmekanismer, kulturelle møter og tillit. Forskningens fokus er særlig rettet inn mot hvordan nye flyttemønstre, ny politikk og ny teknologi utfordrer, og utfordres i møter med, individer, familier, etniske grupper, og arbeidsorganisasjoner. I forlengelsen av dette er gruppen opptatt av tema som kjønn, demokrati og medborgerskap, mangfold som politisk og sosialt problem, velferd og sosial ulikhet, kulturell forståelse og samhandling over landegrensene.

Forskningsgruppen leverer analyser, evalueringer, følgeforskning og forskningsbasert rådgivning til oppdragsgivere i privat og offentlig sektor. Hver leveranse er unik i den forstand at de tilpasses det enkelte oppdrag, blant annet mht. kombinasjoner og valg av metodiske tilnærminger, kvalitative som kvantitative. Følgeforskning på endrings- og omstillingsprosesser er en fleksibel metode som innebærer statuskartlegging, kontinuerlig analyse og hyppige tilbakemeldinger, noe som gir oppdragsgiver et oppdatert kunnskapsgrunnlag for beslutninger.

Høydepunkter

Fra bedriftsnettverk til næringsklynge

Norut har dokumentert prosessene bak Forum for bioteknologi og havbruk (FBH) fra begynnelsen til det nå er blitt en nesten ferdig "næringsklynge"; et nettverk av forpliktende samarbeid mellom ulike bedrifter og ressursinstanser innen marin bioteknologi. De 30 bedriftene i FBH har gått fra å være individuelle selskaper med begrenset samarbeid til å bli et etablert industrielt nettverk. Tanken bak næringsklynger er at de skal gi positive ringvirkninger for alle som er involvert. Å skape en næringsklynge er svært krevende. Det er ikke nok å vedta at det skal dannes en næringsklynge. Det ligger svært mye arbeid bak FBH, og det har tatt tid å lykkes. Da prosessen startet i 2004, var mange av strukturene på plass. Bedrifter og ressursmiljøer eksisterte, men det var ikke nok til at bedriftene organiserte seg. Innovasjon Norge satte i gang prosjektet Bioklynge Nord, der ett av tre delprosjekter fokuserte på å samle aktørene i bransjen til et organisert nettverk. I starten var det mange av bedriftene som var redde for å dele sine hemmeligheter med andre.

Etter en tid deltok de på en helt annen måte. Det har vært en stor utvikling. Fordelene ved å være med er mange. Man står sterkere i markedet og blir mer lagt merke til enn om man står alene. Man får også vite hva som skjer i markedet, fordi nettverksmedlemmene informerer hverandre.

Nettverket har også gjort seg bemerket ved at store bedrifter, slik som Aker Seafoods og Tine, selv har tatt initiativ til å bli med. I tillegg blir bedriftene i FBH mer attraktive for finansører som ofte ønsker å støtte samarbeidsprosjekter. Det viktigste har vært at bedriftene ble bevisste på å samarbeide, og at de forstår at det koster noe å være med på dette, både tid og penger. Men uten prosessen som virkemiddelapparatet satte i gang, ville det neppe ha blitt noe nettverk, i alle fall ikke allerede nå. I dag består FBH av bedrifter, forskere og ulike andre aktører innen marin bioteknologi.

Forum for bioteknologi og havbruk kan også ses som et vellykket resultat av nasjonale satsinger. Både bioteknologi, nordområder og innovasjonssystemer er store satsingsområder. Blant FBHs støttespillere i Tromsø er et av fjorten nasjonale Sentre for forskningsbasert innovasjon, MabCent, som leter etter molekyler i havet som kan brukes i vaksiner og medisiner. Offentlige initiativ og støtteordninger har vært effektive for FBH, men også innsatsen til bedriftene, som har brukt av sine knappe ressurser og tid for å bidra til å danne dette nettverket har vært avgjørende. Videre har enkeltpersoner vært svært viktige for at det i dag er et veltilpasset nettverk. Disse personene var engasjerte, kunnskapsrike og nøytrale parter i prosessen. De klarte å få tillit i bedriftene og kunne sy nettverket sammen. Slike nøkkelpersoner er uvurderlige for å lykkes med en næringsklynge.

Dette er ett eksempel på hvordan høyteknologiske næringer kan utvikles i den europeiske periferien, ved hjelp av støtte fra offentlig virkemiddelapparat, med bedriftenes vilje, og med de riktige personene i sentrale posisjoner. Norut Tromsø har gjennom VRI-programmet fått midler til å følge nettverket videre, også i 2008-9.

Hva gjør IKT med det norske helsevesenet?

Norge har i 10 år hatt en aktiv politikk for endring av helsesektoren gjennom økt bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i både klinisk og administrativt arbeid. Lovnadene som ligger i teknologien er knyttet til kvalitet på tjenestene og en mer effektiv drift. IKT har kommet til å representere en viktig løsning på sentrale utfordringer helsesektoren står overfor. Den offentlige debatten om IKT i helsesektoren har derfor også naturlig nok dreid seg om effektene, eller snarere mangelen på slike, og hva som kan gjøres for å øke bruken og utnytte potensialene optimalt. Dette er viktig for å forstå hva som skjer i helsesektoren, men man argumenterer for at til tross for de tilsynelatende manglende effektene, skjer det grunnleggende endringer i helsesektoren som følge av IKT-politikken. Realiseringen av de teknologiske visjonene har en effekt *i seg selv* - en effekt som får mer grunnleggende konsekvenser for fremtidens helsevesen enn bruk/ikke-bruk av IKT.

IKT i helsesektoren handler vel så mye om å oversette lovnadene i teknologien til fungerende systemer. I kjølvannet av dette oversettelsesarbeidet mobiliseres det for helsesektoren nye aktører, nemlig private utviklere og leverandører av IKT-løsninger. I tillegg får sektorens eget IKT driftspersonell nye roller og ny status. De nye aktørenes interesser og suksesskriterier er ikke alltid sammenfallende med klinikernes, administrasjonens eller myndighetenes interesser. De utfordrer den statusen og posisjonen som leger og helseadministrasjon tradisjonelt har hatt. I og med sin ekspertise på IKT har de ansvar for utvikling, innkjøp og drift av løsninger og nettverk og blir dermed sentrale premissleverandører for hvilke systemer som blir implementert i helsesektoren, hva systemene kan gjøre og hvilke helsetjenester som kan tilbys.

Dersom de nye IKT systemene kun innebar en endring fra papir- til elektronisk baserte systemer, ville konsekvensene for helevesenet vært relativt små. Poenget er imidlertid at med innføringen av de elektroniske systemene følger også nye måter å organisere arbeidet på og nye måter å drive klinisk arbeid på. De helsetjenestene som tilbys blir derfor av en annen karakter. De kan være bedre eller dårligere. Det er det ikke forskernes oppgave å vurdere. Det man vil påpeke er at aktører som i dag har betydelig innflytelse på beslutninger som får vidtrekkende konsekvenser for hva som tilbys gjennom det offentlige helsevesenet, ikke nødvendigvis kan kvalitetssikres og undergå offentlig kontroll. Realisering av IKT-politikk via private IKT-leverandører i samarbeid med IKT-eksperter i helsesektoren betyr introduksjon av tilleggskompetanse og en ny rasjonalitet i helsesektoren. Investering i og implementering av systemene forutsetter spesialkompetanse som både administrativ ledelse og klinikere er avhengige av for å oppnå god ledelse og kliniske mål.

2.7 Telemarksforskning-Bø

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	0,9	5	Årsverk totalt	22
SIP	1,5	8	herav kvinner	9
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	19
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	2,5	14	herav kvinner	8
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	4
Offentlig forvaltning	9,4	53	herav kvinner	3
Næringsliv	2,4	14	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,22
Utlandet	0,1	1		
Annet	0,9	5	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>17,7</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	4
Driftskostnader	17,3		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,22
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,4	2 %	Antall artikler i antologier	1
Årsresultat	0,6		Antall monografier	3
Egenkapital (% av totalkapitalen)	6,3	44 %		

<http://www.telemarksforskning.no/start/main.asp>

Hovedformål

I 2007 vedtok styret en ny strategiplan. Denne angir følgende hovedformål for virksomheten: Telemarksforskning-Bø skal være et nasjonalt forskningsinstitutt med regional forankring og internasjonal relevans.

Forskningsfelt

- Kulturforskning m/spisskompetanse innen kulturpolitikk, kultursosiologi og kulturøkonomi
- Kommunalforskning m/spisskompetanse innen kommunestruktur, organisering og økonomisk styring av kommunesektoren

- Helse- og velferdsforskning m/spisskompetanse innen organisering og tilrettelegging av offentlige tilbud til utsatte brukergrupper
- Regional utvikling m/spisskompetanse innen offentlig virkemiddelapparat, næringsanalyser, entreprenørskap og innovasjon.
- Natur- og kulturbasert nyskaping m/spisskompetanse innen kulturøkonomiske steds- og bygdeutviklingsstrategier

Eksempler på større prosjekter det ble arbeidet med i 2007. Oppdragsgiver er gjengitt i parentes.

- Kompetansemegling blant bedrifter innen natur, kultur og reiseliv (NFR)
- Deltakelse i Interregprogrammet "Farmers for Nature" med 10 partnere i 5 ulike land
- Kommunaløkonomisk bistand til 50 norske kommuner (i Telemark, Buskerud, Agder, Vestfold, Rogaland og Møre og Romsdal)
- "NM i næringsliv" – en rangering av norske kommuners næringsliv (NHO)
- "Attraktivitetsbarometeret" – topp og bunn i regionenes attraksjonskraft (NHO)
- Følgeevaluering av Verdiskapingsprogrammet for kulturminner (NFR/Riksantikv.)
- Fra utgått landbrukspolitikk til innovativ landskapspolitikk (AREAL-prog. NFR)
- Svart økonomi og HMS i bygge- og anleggsnæringen i Grenland (Grenland bygningsarbeiderforbund, NHO, Fylkesskattekontoret i Telemark)
- Evaluering av Kreftforeningens kontorer for klinisk kreftforskning (Kreftforeningen)
- Evaluering av nettverkssamarbeid i Røde Kors (SHdir)
- Storbyfaktorer i inntektssystemet (KS)
- Strategisk høgskoleprogram – Kulturelt entreprenørskap (NFR)
- Strategisk instituttprogram – Det nye kulturarbeidslivet (NFR)
- Strategisk instituttprogram – Trademark Telemark (NFR)
- Evaluering av AdOpera! (Kulturrådet)
- Evaluering av fylkeskoordinatorene "Vilje viser vei" (Arbeids og inkluderingsdep)
- Kunstnerundersøkelsen – kunstneres arbeids og inntektsforhold (Kultur og Kirkedep)
- Næringsanalyser for kommuner, regioner, fylker
- Utredning vedrørende kulturmoms (Finansdep)
- Økonomiske beregninger av barnehagetilskudd (Kunnskapsdep)
- Evaluering av den kulturelle skolesekken i videregående skole (Kultur og kirkedep)
- Evaluering av regionale miljøprogram (SLF/Bygdeforskning)
- Eierskap - politisk styring av selskaper og samarbeid i kommunene (KS)
- Bistand til høringsuttalelser knyttet til Sørheimutvalget (diverse kommuner)
- Evaluering av SOLA og PIA (Telemark idrettskrets)
- "Lys i alle glas" (Ål kommune)
- Kulturmagneten Seljord (Seljord kommune)
- Evaluering av fylkesplan for Telemark (Telemark fylkeskommune)
- VRI-søknad for Telemark og Buskerud (NFR, Telemark fylkeskommune)

Høydepunkter

Kulturpolitikk og kunstledelse

16. mars 2007 disputerte forsker Sigrid Røyseng for dr.polit.-graden ved Universitetet i Bergen med avhandlingen "Den gode, hellige og disiplinerte kunsten. Forestillingen om kunstens autonomi i kulturpolitikk og kunstledelse." Avhandlingen undersøker hvor uavhengig kunsten, og særskilt scenekunsten, er i forhold til økonomi, administrasjon, politikk, forvaltning og moral. Gjennom studier av norsk scenekunstpolitikk og et stort norsk institusjonsteater, viser Røyseng at samtidig som kunsten disiplineres av nye styringsredskaper, forstås den likevel som hellig og som

moralsk god. Dr.graden er et resultat av det NFR-finansierte strategiske instituttprogrammet "Kultur og idrett" som har pågått ved Telemarksforskning-Bø i perioden 1999-2003.

Nyskaping og bygdeutvikling

28. august 2007 disputerte forsker Dag Jørund Lønning for dr. philos.-graden ved Universitetet for miljø og biovitenskap med avhandlingen "Fridomen til å skape. Alternative historier om nyskaping og bygdeutvikling." Avhandlingen handler om det nyskapende som fenomen, og om nyskaperen som menneske. Individet som ser og bruker sin egen frihet til å skape, er avgjørende for en hver nyutvikling. En gjennomgående påstand i avhandlingen er at vekst bare kan komme gjennom å innse og benytte, individuelt og kollektivt, friheten til å skape. Lønning utfordrer det negative og nedgangsprega bildet som er skapt av bygda i det offentlige rom de siste tiåra. Han peker på at det er nødvendig å flytte fokus fra manglene bygda har, til å finne fram til det bygda faktisk har: De kvalitative ressursene; menneske, kultur, kunnskap og tradisjoner. Konklusjonen er at den norske bygda har framtida foran seg. I et globalt landskap har den langt mer spenning og særpreg å by på enn det den norske byen har. Arbeidet med avhandlingen har blitt til gjennom det NFR-finansierte strategiske instituttprogrammet "Trademark Telemark" ved Senter for natur- og kulturbasert nyskaping ved Telemarksforskning-Bø i perioden 2001-2007.

Kommuneøkonomikompetanse "i arbeid" for forvaltningen

Gjennom mange år er det bygget opp en unik praktisk/teoretisk kompetanse på kommuneøkonomifeltet ved Telemarksforskning-Bø. Denne danner basis for mange forskjelligartede prosjekter for ulike deler av forvaltningen. Det klareste eksempelet er at Telemarksforskning-Bø i 2007 har løpende rammeavtaler om å levere kommunaløkonomisk dokumentasjon og analyser til over 50 kommuner i Telemark (18), Agder (23), Vestfold (6), Møre og Romsdal, Rogaland og Buskerud. Instituttet bistår også kommunesektoren med kompetanse innen prinsipielle regnskapsfaglige temaer, og departementene med kunnskap om beregningsmodeller for eksempel knyttet til barnehagereformen. Ofte er det slik ved Telemarksforskning-Bø at praktisk kjennskap til temaer innen kommunal økonomi kombineres med tung samfunnsøkonomisk kompetanse for å forstå og forklare forhold som det er av stor nytte for forvaltningen å få belyst. Det kommunaløkonomiske miljøet ved Telemarksforskning-Bø er også aktive i å formidle denne kunnskapen gjennom vitenskaplige artikler, gjennom undervisning og på annen måte.

2.8 Telemarksforskning-Notodden

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	0,6	11	Årsverk totalt	5
SIP	0,4	8	herav kvinner	5
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	5
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	0,0	0	herav kvinner	4
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	2
Offentlig forvaltning	3,7	70	herav kvinner	2
Næringsliv	0,3	6	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,44
Utlandet	0,2	3		
Annet	0,0	0	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>5,3</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	0
Driftskostnader	4,9		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,00
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,4	7 %	Antall artikler i antologier	1
Årsresultat	0,5		Antall monografier	0
Egenkapital (% av totalkapitalen)	3,4	64 %		

<http://www.tfn.no/>

Telemarksforskning-Notodden har som hovedformål å drive forskning og utviklingsarbeid samt gi sakkyndig bistand med sikte på å styrke kvaliteten i barnehage, skole og annen pedagogisk virksomhet. I den grad forholdene ligger til rette for det, skal oppgavene utføres i samarbeid med personale ved Høgskolen i Telemark eller med andre som arbeider i utdanningssektoren i Telemark. Oppdragsgivere er i hovedsak offentlige institusjoner på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. I tillegg har stiftelsen en del oppdrag knyttet til opplæring og utdanning for bedrifter.

Telemarksforskning-Notodden har i 2007 hatt tre satsingsområder:

- Realfagsdidaktikk
- Språkdidaktikk
- Pedagogiske og tverrfaglige studier

Hovedtyngden av virksomheten har i 2007 vært innenfor realfagsdidaktikk og språkdidaktikk, samt evalueringsstudie.

Viktige forskningsoppgaver i 2007

- Medvirkning i utvikling av nasjonale tester i matematikk for Kunnskapsdepartementet
- Digitalisering av kartleggingsprøver i matematikk (KIM-prosjektet, Kvalitet i matematikkundervisningen)
- Ansvar for et nasjonalt prosjekt for innføring av Den europeiske språkpermen (European Language Portfolio)
- Strategisk instituttprogram innen språkdidaktikk (SIP)

- Evaluering av et nasjonalt prosjekt ”Tidlig start med 2. fremmedspråk”
- Slutføring av ”Cooperative School Evaluation project” på oppdrag fra European Network of Policy Makers for the Evaluation of Education Systems by the Inspectorate of the Department of Education and Science, Ireland
- Evaluering av ”The Innovation Circle Project, Interreg II” (EU-finansiert prosjekt)
- Evaluering av et 4-årig utviklingsprogram (MILL-programmet) i grunnskolene i Skien kommune

Høydepunkter

Implementering av nettbasert matematikkapplikasjon

I samarbeid med Utdanningsdirektoratet har Telemarksforskning-Notodden utarbeidet en nettbasert matematikkapplikasjon. Denne blir nå implementert i grunnskoler. Hovedmålgruppen for applikasjonen er lærere som ønsker å kartlegge utfordringene elevene møter når de skal lære matematikk. Verktøyet omfatter foreløpig fagområdene tall- og tallregning, funksjoner, måling av enheter, geometri og algebra. Arbeidet med å videreføre KIM til videregående skole har startet, og vil bli intensivert i 2008. Den nettbaserte og interaktive applikasjonen er basert på flerårig forskning på elevers løsningsstrategier og ferdigheter innen matematikk. Mye av dette arbeidet har vært organisert under prosjektet Kvalitet i Matematikkundervisningen (KIM).

Evaluering av nasjonalt prosjekt ”Tidlig start med 2. fremmedspråk”

Telemarksforskning-Notodden har på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet evaluert et nasjonalt forsøk med tidlig start av 2. fremmedspråk. Evalueringen bygger på nasjonal og internasjonal dokumentasjon om ”tidlig start”, intervjuer med rektorer, lærere og elever som deltok i det norske forsøket, spørreskjemaer til de involverte skolene og foreldrene, samt observasjon av undervisningen.

Internasjonal forskning på feltet ”tidlig fremmedspråklæring” viser at en tidligere opplæring i fremmedspråk kan være svært positiv for elevene dersom det tas hensyn til blant annet metodisk tilnærming, integrering i skolens øvrige opplæring og kontinuitet. Det norske forsøket bekrefter dette, og evalueringen viser at de aller fleste lærerne som deltok i forsøket, var opptatt av å gjøre undervisningen lystbetont, med høy grad av elevaktivitet, samtidig som de etter hvert fikk høyere forventninger til elevene. Lærerne trakk fram egen kommunikativ kompetanse og fremmedspråkdidaktikk for barnetrinnet, men også støtte og tilretteleggelse fra skoleledelsen, som viktige suksessfaktorer. Elevene på sin side var i all hovedsak motiverte for å lære språk, og de fleste beskrev faget som ”lett”, noe som kan skyldes det sterke fokuset på en kommunikativ tilnærming til språklæringen. I forsøket ble det undervist i fransk, tysk og spansk, med start mellom 2. og 7. trinn.

Evaluering av MILL-programmet

Etableringen av MILL-programmet (Mange intelligenser, læringsstiler og læringsstrategier) for alle grunnskoler i Skien kommune innebar et ønske om en generell endring av skolens praksis for i større grad å kunne realisere intensjonene i opplæringslov og læreplan. Programmet startet i 2003 og ble avsluttet høsten 2007. Programmet har som hovedmål å øke elevenes læringsutbytte og legger opp til å gi deltakerne kompetanse til å benytte ulike strategier og tilnærminger til fagstoffet. Eleven skal stå i sentrum og være aktiv i sin egen læreprosess. Telemarksforskning-Notodden har fulgt programmet gjennom devalueringer i 2003 og 2005. I sluttevalueringen i 2007 var det elev- og lærerperspektiver på programmet som var forskningsfokuset.

2.9 Trøndelag Forskning og Utvikling

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,1	8	Årsverk totalt	15
SIP	0,8	6	herav kvinner	2
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	14
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	0,0	0	herav kvinner	2
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	2
Offentlig forvaltning	7,0	54	herav kvinner	0
Næringsliv	3,0	23	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,14
Utlandet	1,0	7		
Annet	0,1	1	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>13,0</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	0
Driftskostnader	13,3		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,00
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	-0,3	-2 %	Antall artikler i antologier	0
Årsresultat	-0,2		Antall monografier	0
Egenkapital (% av totalkapitalen)	3,9	47 %		

<http://www.tforsk.no/>

Instituttets formål er å utvikle og formidle forskningsbasert kunnskap i nært samarbeid med Høgskolen i Nord-Trøndelag og andre regionale, nasjonale og internasjonale kunnskapsmiljø.

Trøndelag Forskning og Utvikling har prioriterte områder innen landbruk og opplevelsesnæring. I tillegg er den tverrfaglig tilnærming regionalt, med aktiviteter innen offentlig sektor, bedriftsutvikling og regional utvikling. I 2007 ble det utarbeidet et strategisk instituttprogram innen opplevelsesnæring. Dette bygger på tidligere strategiske instituttprogram "Mennesket, stedet og nettverkets betydning for innovasjon". Innen opplevelsesnæring har man sammen med Høgskolen i Nord-Trøndelag (HINT) dannet en forskergruppe. I tillegg til det nevnte strategiske instituttprogrammet, arbeider gruppen med VRI Trøndelag (Virkemidler for regional FoU og innovasjon), Interreg. og bedriftsutviklingsprosesser.

En betydelig del av virksomheten går mot landbrukssektoren. Verdiskaping i Trebransjen, økonomianalyser for enkeltbruk og utfordringer knyttet til verdikjedene i landbrukssektoren er sentrale tema i FoU-arbeidet. Denne kompetansen vil man utvikle videre, og satser på et strategisk instituttprogram her i neste periode fra 2010.

2007 har vært preget av utviklingen i regionalt samarbeid i Trøndelag. Sør- og Nord Trøndelag fylkeskommune har felles fylkesplan og samhandlingsprogram og utarbeidet en felles søknad for VRI Trøndelag.

Høydepunkter

Samhandling med Høgskolen i Nord-Trøndelag.

I 2007 har HiNT blitt hovedaksjonær i Trøndelag FoU. Dette er i tråd med den plan som ble lagt i forbindelsen med opprettelsen av Trøndelag FoU som aksjeselskap. I desember flyttet instituttet virksomheten og er samlokalisert med HiNT, Steinkjer. Det betyr at fagfolkene nå treffes på daglig basis, og det er et betydelig løft å være en del av et større fagmiljø. I tillegg har HiNT og Trøndelag FoU vært med i utformingen av hverandres FoU-strategi, hvor samhandling er et prioritert område. Ledelsene arbeider sammen om felles utfordringer, og forskerne har flere felles prosjekter.

VRI Trøndelag

Trøndelag FoU har vært meget aktivt i prosessen med å etablere VRI Trøndelag. Aktørene i Nord- og Sør-Trøndelag har gjennomført en prioriteringsprosess av innsatsområder og lagt grunnlaget for den felles satsingen i årene fremover. Trøndelag FoU har bidratt mye til regionens partnerskapssøknad, og har i tillegg fremmet en egen forskersøknad knyttet til prosjektet. 2007 har vært et år med mye investering i søknadene, og det er først i 2008 instituttet har fått innvilget disse og kan begynne å arbeide praktisk på dem. Til gjengjeld er det angitt et tidsperspektiv på 10 år i denne satsingen fra Forskningsrådet, og dette gir oss mulighet til å være langsiktig i arbeidet.

Trøndelag FoU sin strategiprosess er også sterkt influert av regionens prioritering. De strategiske satsingsområdene landbruk og opplevelsesnæring er også prioritert av regionen gjennom VRI Trøndelag.

Kompetansemegling

Trøndelag FoU har sammen med SINTEF vært operatør for regionens kompetansemegling, hvor man kobler forskere til bedriftenes utfordringer. Dette er helt i tråd med ambisjonene om å bidra til regionens næringsliv. Hittil er det initiert 99 slike prosjekter og tilbakemeldingene har vært meget positive. I 2007 gikk prosjektet uten finansiering som følge av at dette er blitt en del av VRI. Den sterke posisjonen til kompetansemegling gjorde at prosjektet ble videreført med regional finansiering fra de trønderske fylkeskommunene. Dette understreker betydningen til prosjektet kompetansemegling i Trøndelag, og man er fornøyd med oppnådde resultater så langt. Kompetansemegling videreføres nå i 2008 og 2009.

2.10 Vestlandsforskning

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,6	8	Årsverk totalt	22
SIP	0,9	4	herav kvinner	7
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	17
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	4,9	25	herav kvinner	3
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	7
Offentlig forvaltning	6,5	33	herav kvinner	2
Næringsliv	2,7	14	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,41
Utlandet	3,3	17		
Annet	0,0	0	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>19,8</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	8
Driftskostnader	19,3		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,47
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,6	3 %	Antall artikler i antologier	1
Årsresultat	0,7		Antall monografier	2
Egenkapital (% av totalkapitalen)	6,0	41 %		

<http://www.vestforsk.no>

Vestlandsforskning skal levere kunnskapsbidrag av høg kvalitet som bidreg til auka innsikt, nytenking og utvikling både i politikktutforming, forvaltning og verdiskaping. Vestlandsforskning skal delta i forskningsfronten nasjonalt og internasjonalt og vere ein aktiv aktør i utvikling på Vestlandet.

Vestlandsforskning er forskingsinstitutt med regional forankring og nasjonal og internasjonal orientering. Visjonen er kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling. Vestlandsforskning skal utføre kritisk og uavhengig forskning. Openheit er ein føresetnad i instituttets kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling. Høg kvalitet skal kjennemerke alle delar av verksemda. Dei viktigaste forskingsområda er:

Brukarvennlege IT-system

- Brukargrensesnitt
- Informasjonsstruktur- og arkitektur
- Kravspesifikasjonar
- Semantiske Teknologiar

Endring og nyskaping

- E-handel i små og mellomstore bedrifter
- E-forvaltning og offentleg organisering
- Infrastruktur og nettverksutvikling
- Regional utvikling og næringsutvikling

Geoturisme og berekraftig reiseliv

- Berekraftig reiseliv og geoturisme
- Fritidsbruk

Miljø, energi og transport

- Alternative drivstoff
- Berekraftig landbruk
- Berekraftig mobilitet
- Industriell økologi
- Lokal miljø- og klimapolitikk

Forskarmiljøet ved instituttet har fleirfagleg samansetting med tyngda i tekniske- og økonomiske fag. Men også fag som historie, samfunnsvitenskap, etnologi, realfag, landbruksfag og informatikk er representerte. Arbeidet skjer både innanfor og på tvers av faggrupper.

Vestlandsforskning er aktiv i internasjonalt forskningssamarbeid, særleg i Europa og no også i Kina og Baltikum. I dei internasjonale prosjekta samarbeider instituttet med næringsliv og forvaltning i S&Fj og i andre regionar. I 2007 kom 19 prosent av instituttet sine oppdragsinntekter frå EU-kommisjonen.

Instituttet prioriterer tilrettelegging for kompetanseutvikling. I 2007 disputerte ein forskar til doktorgrad og to forskarar starta doktorgradsarbeid. Sentrale faglege satsingar i 2007 har vore klimaforskning, reiselivsforskning, forskning på fornybar energi og forskning på semantiske vevtenester. Med eigne ressursar har fagmiljøet bygd kompetanse og arbeidd strategisk for å posisjonere seg fagleg nasjonalt og internasjonalt på desse områda. Vestlandsforskning ser på dette som investeringar i ein kunnskapskapital som vil kaste av seg både målt i kvalitet- og relevanskriterie og i økonomiske termar. Når Vestlandsforskning i 2007 fekk tildelt større forskingsprosjekt på klimasårbarhet, på fornybar energi, på reiselivsutvikling i nasjonalparkområde og på fritidsforbruk, er det resultat av langsiktig og målretta faglege satsing mot tema som er viktige i samfunnet. Strategiske midlar på område der instituttet har faglege samarbeid med gode europeiske forskingsmiljø er vesentlege for faglege utvikling og kvalitetsarbeid fordi det i instituttet si prosjektportefølgje ligg avgrensa ressursar til faglege fordjuping og meritterande arbeid. Etablering av Forskingssenter for geoturisme og berekraftig reiseliv i 2007 er ei stor satsing for instituttet innan eit område der innovasjonspotensialet og kunnskapsbehovet er særleg stort.

Det regionale kunnskapssamarbeidet vart ytterlegare styrka i 2007. Regional og lokal offentleg forvaltning, partane i arbeidslivet, verkemiddelapparatet, enkeltbedrifter og Høgskulen i S&Fj er viktige samarbeidspartar i mange forskingsarbeid, enten som bilaterale samarbeid som t.d. i Klimabanken i Sparebanken S&Fj eller kommunal klimaplanlegging i Flora, samarbeid med ei gruppe bedrifter som t.d. med hotellbedriftene i Sogn eller vinkraftanalyse Vestavind AS og NHO S&Fj, eller i kunnskapssamarbeid på tvers av private bedrifter og offentlege verksemder som t.d. VRI forskarprosjekt i samarbeid med industrikonsernet INC i Florø. Instituttet si rolle som regional utviklingsaktør og partner i innovasjonsarbeid går parallelt med rolla som tilbydar overfor regionale oppdragsgjevarar.

Høydepunkter

Berekraftig mobilitet: Det nye imperativet i transportpolitikken

Berekraftig mobilitet er det nye imperativet i EU sin transportpolitikk. Også i den langsiktige nordiske samferdselspolitikken har dette omgrepet fått ein sentral plass. Men kva betyr eigentleg berekraftig mobilitet? Kva inneber det i praktisk transportpolitikk? Og kva er forskjellen på berekraftig mobilitet og omgrepet miljøvennlig transport? Dette er spørsmål ein får svar på i ei nyleg publisert bok av forskingsleiar Erling Holden. Boka, som har tittelen "Achieving Sustainable Mobility", er utgitt på det anerkjende forlaget Ashgate i 2007. I boka oppsummerer Holden mykje av den forskinga som har vore gjennomført på miljøgruppa ved VF i løpet av det seinaste tiåret. Fleire av VF sine forskarar har såleis bidrege til innhaldet. Boka er i hovudsak skriven som ledd i et opphald som gjesteforskar ved Oxford Brookes University 2005 - 2006.

Eit sentralt budskap i boka er at det i dag finst tre hovudstrategiar for å fremje berekraftig mobilitet: effektivitet, substitusjon og reduksjon. Tankegangen bak *effektivitetsstrategien* er at vi må utvikle teknologiske løysingar som inneber at transportmidlane blir meir effektive med tanke på ressursuttak, drivstofforbruk og utslepp. *Substitusjonsstrategien* rettar seg mot korleis vi reiser, eller det vi kan kalle transportmønsteret. Det sentrale punktet er her altså ikkje kor mykje vi reiser, men *korleis* desse reisene foregår. Felles for dei to første tilnærmingane er at det ikkje blir sett spørsmålsteikn ved reiseomfanget. Vi kan reise like mykje som før, kanskje også betydeleg meir, berre det blir gjort på ein miljømessig forsvarleg måte. *Reduksjonsstrategien* avviser at ei fokusering på teknologi og sammenseting av reisene våre er tilstrekkelig. I tillegg til å reise meir effektivt og utvikle eit nytt transportmønster, må vi rett og slett redusere reiseomfanget. Medan det ser ut til å være semje om at berekraftig mobilitet er målet, er det framleis stor fagleg usemje om kven av desse tre strategiane som faktisk fører oss dit. Boka blir avslutta med ein grundig gjennomgang av dei ulike strategiane sine muligheter og avgrensingar i forhold til å nå målet om berekraftig mobilitet.

Forskingscenter for geoturisme og berekraftig reiseliv

I 2007 etablerte Vestlandsforskning Senter for geoturisme og berekraftig reiseliv i samarbeid med Høgskulen i Sogn og Fjordane. Senteret vart opna 3.mai i Sogndal med Stortinget sin næringskomité og 90 andre gjester til stades. Dr Stefan Gössling er tilsett som forskingsleiar ved senteret og Dr Eva-Marie Tveit er tilsett som ny forskar. Vidare blei det i 2007 starta to doktorgradsprosjekt ved senteret; eitt på temaet regionalpark og reiseliv og eitt på temaet opplevingsbasert reiseliv. Til saman 7,5 årsverk arbeider med berekraftig reiseliv ved senteret. Forskingsenteret er omtala i positive ordelag i komitemerknad til statsbudsjettet for 2008, samt i Regjeringa sin nasjonale reiselivsstrategi. Vestlandsforskning arbeider vidare for å få ei grunnløyving til senteret.

Omgrepet *geoturisme* viser til ei reiselivsutvikling som tek omsyn til miljøet, legg vekt på lokal eigenart og bidreg til verdiskaping i lokalsamfunnet. Senteret skal styrke kunnskapen om meir aktiv bruk av natur- og kulturressursar som grunnlag for auka verdiskaping i norsk reiseliv og korleis samstundes gjere reiselivsnæringa meir berekraftig. Dette inneber høgaktuelle utfordringar som reduksjon av energibruk og utslepp av klimagassar knytt til reiser. Spissområda ved senteret er:

- berekraftig reiseliv
- reiseliv og klimautfordringer
- natur- og kulturbasert opplevingsturisme
- bygdeturisme

- lokal medverknad til destinasjonsutvikling og reiselivsplanlegging
- reiselivspolitik og næringsorganisering
- informasjonsteknologi og reiseliv

Senteret har ambisjonar om å bli eit spisskompetansmiljø for FoU innan berekraftig reiseliv og geoturisme. Eit internasjonalt ekspertråd (Scientific Advisory Board) med 12 framstående internasjonale forskarar på berekraftig reiseliv er knytta til forskingssenteret.

METAdata and MOBILE Superdistribution Extension System

Vestlandsforskning og Bach Technology AS, ei bergensbasert bedrift, vart i september tildelt 4 mill. kr i prosjektstøtte frå Norges forskningsråd sitt Verdiktprogram. Prosjektet METAMOSSES, som startar 1. januar 2008, skal gjennomførast i samarbeid med forskingsinstituttet Fraunhofer IDMT og bedrifta 4FO i Ilmenau. Målet er å utvikla verktøy som kan la forbrukarar av digitale mediaprodukt, t.d. nedlasta musikk over nettet, i stand til å bli aktive produsentar, marknadsførarar og vidaresejarar av slike produkt. Dei skal gjera verdikjeda meir effektiv og kunne føre til auka fortjeneste for artistar og produsentar. Prosjektet skal såleis spesifisera, utvikla og validera teknologiar som støttar forretningsmodellar for online (trådløs) marknadsføring og superdistribusjon (konsument til konsument) av digitale varer. Resultata frå prosjektet vil vera

- eit betre søke- og tilrådingssystem basert på metadatastandarden MPEG-7
- nye og meir omfattande verktøy for mobile innretningar
- nye forretningsmodellar for online distribusjon av digitale mediaprodukt der forbrukarane får lønn for vidaresal

Vestlandsforskning skal leia arbeidspakka ” Metadata Management, Retrieval and Recommendation”.

2.11 Østfoldforskning

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,4	7	Årsverk totalt	18
SIP	1,1	5	herav kvinner	10
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	15
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	10,7	53	herav kvinner	7
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	2
Offentlig forvaltning	2,6	13	herav kvinner	0
Næringsliv	3,3	16	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,14
Utlandet	0,5	3		
Annet	0,8	4	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>20,4</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	1
Driftskostnader	19,3		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,07
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	1,1	5 %	Antall artikler i antologier	0
Årsresultat	1,2		Antall monografier	0
<u>Egenkapital (% av totalkapitalen)</u>	<u>5,0</u>	<u>28 %</u>		

<http://www.sto.no/>

Østfoldforskning AS har fra 1.7 overtatt alle forpliktelser og rettigheter fra tidligere Stiftelsen Østfoldforskning. Året 2007 har derfor vært preget av arbeid knyttet til endringer i selskapsform og ikke minst prosessen med å få godkjent oppløsning av stiftelsen. Østfoldforskning AS er nå et ideelt aksjeselskap med Østfold Fylkeskommune, Fredrikstad og Sarpsborg Kommune, Indre Østfold Regionråd, Østfold Energi, COWI og Ansatte ANS som eiere.

Østfoldforskning AS har videreført den oppdragsbaserte FoU-virksomheten i stiftelsen knyttet opp mot to fagområder i 2007; Forebyggende miljøvern (FM) og Virksomhets- og næringsutvikling.(VN). Prosjektvirksomheten har vært rettet både mot et regionalt, nasjonalt og internasjonalt marked. Regionale og internasjonale prosjekter har hatt en større andel av omsetningen i 2006 enn tidligere år, uten at dette har gått på bekostning av rollen som nasjonal aktør innenfor Østfoldforsknings kjerneområder.

Østfoldforskning har i løpet av 2007 videreført flere langsiktige FoU-prosjekter, og de fleste av disse er knyttet til nasjonale FoU-nettverk (VS 2010/VRI Østfold, Marinepack 2007, Innochem 2006, Bunn til Munn og Smart Vareflyt). Dette omfatter hovedsakelig prosjekter finansiert av Brukerstyrte Innovasjonsprosjekter i Forskningsrådet. Tildelingen av midler til VRI Østfold har betydd mye i forhold til regionalt forankret FoU knyttet til innsatsområdene Emballasje/næringsmiddelindustri og Energi, miljø og IKT. Tre Interreg III prosjekter er avsluttet i 2007.

Det er satset betydelige ressurser på videreutvikling av strategiske nettverk, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Østfoldforskning har hatt styreleder både i nettverket av FOKUS-institutter og i Emballasjeforsk i 2007. Regionalt er samarbeidet med Høgskolen i Østfold og Universitetet for Miljø- og Biovitenskap blitt styrket gjennom VRI-samarbeidet. Nasjonalt har VRI også bidratt til styrket samarbeid med NIBR innenfor regional næringsutvikling og med NTNU gjennom Edwor-programmet. I tillegg er det tatt initiativ til et tettere samarbeid innenfor et nettverk av FoU-miljøer rundt Skagerrak. Videre er det inngått et strategisk samarbeid med Aalborg Universitet om dr.gradsutdanning, gjesteprofessorat og prosjektsamarbeid og med Gøteborg Universitet.

Østfoldforskning har mottatt 1,35 mill. i grunnbevilgning for 2007, midler som i hovedsak har blitt benyttet til faglig kompetanseutvikling, dr.gradsarbeid hos to kandidater, nettverksbygging nasjonalt og internasjonalt og publikasjonsstøtte. Østfoldforskning har hatt en lang rekke foredrag med publikasjoner på internasjonale konferanser. I tillegg har Østfoldforskning videreført et Strategisk Instituttprogram (SIP) med fokus på miljø og tjenesteytende sektor.

Den økonomiske utviklingen i stiftelsen har vært positiv i 2007, og både resultatmessig og likviditetsmessig har situasjonen bedret seg, både som følge av interne tiltak, større oppdragsmengde og ny aksjekapital. Det er to fast ansatte med dr.grad, og fire ansatte som er i gang med eller i ferd med å avslutte sine dr.gradsutdanninger. Etter planen skal 2 av disse avsluttes i 2008. Østfoldforskning administrasjon teller 3 ansatte pluss direktør, som til sammen utgjør ca. 3 årsverk. Forebyggende Miljøvern (FM) hadde ved årsskiftet 2007/2008 9 fast ansatte. I tillegg er det knyttet flere engasjementer til prosjektarbeidet og samarbeidsrelasjoner til andre FoU-miljøer. Virksomheten i 2007 har representert en videreføring av de viktigste faglige satsingsområdene innenfor forebyggende miljøvern. Virksomhets- og Næringsutvikling (VN) hadde ved årsskiftet 2007 6 fast ansatte. Den faglige virksomheten på VN-området er i 2007 blitt

konsentrert om innovasjon og innovasjonsprosesser i industri, opplevelsesnæringer og offentlig sektor.

Høydepunkter

VS 2010/VRI Forskningsprosjekt

Prosjektet ble startet opp i 2005 og ble foreløpig avsluttet pr 30. juni 2007, men videreføres gjennom NFR-programmet "Virkemidler for regional FoU og innovasjon" for perioden høst 2007 – 2009. Prosjektet var rettet inn mot innovasjon i næringsmiddel- og emballasjeindustrien, som representerer to av de tyngste industribransjene i fylket. Prosjektet skal bidra til økt verdiskaping og styrket konkurranseevne. 5 bedrifter har deltatt med egne bedriftsutviklingsprosjekter samt ytterligere 6 bedrifter har deltatt i nettverksdelen av prosjektet. Prosjektet har vært gjennomført som et likeverdig samarbeid mellom Stiftelsen Østfoldforskning og Høgskolen i Østfold. Det har ført til utvikling av et felles regionalt fagmiljø på området omfattende 8 forskere.

Prosjektet har arbeidet med utvikling av parts- og medvirkningsbaserte organisasjonsmodeller for følgende bedrifter og innovasjonsprosesser:

- Nortura Gilde: Ressursgrupper for styring og utvikling av produksjonsprosessene.
- Glomma Papp: Lag/teamutvikling på bølgepappmaskinen
- NEN Produkter: Teamorganisering av produksjonen
- Råde Bakeri og Konditori: Bruk av arbeidsgrupper i planlegging, bygging og i gangkjøring av nytt fabrikkbygg.

Livssyklusanalyse av kraft- og varmeproduksjon basert på bioenergi

Med bakgrunn i NVEs arbeid med å få bedre innsikt i mulige miljøkonsekvenser ved bruk av ulike energikilder og energiteknologier, har Østfoldforskning i 2007 gjennomført et prosjekt der målet var å dokumentere miljø- og ressursforhold knyttet til kraft- og varmeproduksjon basert på biomasse i Norge. Fem alternative bioenergianlegg med ulik størrelse og plassering er analysert med hensyn til fire miljøpåvirkningskategorier: drivhuseffekt, forsurening, overgjødning, og smogdannelse. For de vurderte miljøpåvirkningskategoriene viser resultatene at det er en vesentlig forskjell mellom store og små anlegg vedrørende hvilke livsløpsfaser som er viktigst i forhold til de totale miljøbelastningene.

Resultatene viser at kraft- og varmeproduksjon basert på biomasse har god miljøprestasjon sammenliknet med NorPool-kraft, gasskraft og kullkraft. En rangering av de ulike anleggene basert på resultatene fra de vurderte miljøpåvirkningskategoriene, viser at det mest miljøvennlige anlegget for produksjon av kraft og varme fra biomasse er forholdsvis lite (10 MW), men ikke aller minst (1 MW). De store anleggene (100 MW, 240 MW) har relativt sett mye større miljøbelastninger forbundet med transport av biomasse inn til anleggene at de har dårligere miljøprestasjon enn de små anleggene.

Bunn til Munn – effektive verdikjeder for linefisket hvitfisk

Mustad Longline på Gjøvik og Domstein Fish AS har inngått samarbeid om å utvikle systemer og løsninger for bærekraftig fangst og emballering/distribusjon som sikrer høy kvalitet og miljø- og ressurseffektivitet for linefisket hvitfisk. Sammen med forskningsmiljøene Norconserv, Østfoldforskning og TraceTracker har de fått over 10 mill. kroner i støtte fra programmet Brukerstyrt Innovasjonsarena i Norges Forskningsråd over tre år til prosjektet "Bunn til munn". Østfoldforskning er prosjektleder på forskningssiden.

Gjennom bedre emballering og distribusjon skal Domstein sikre god hygiene og høy kvalitet på produktene helt frem til forbruker. Norconserv i Stavanger vil være ansvarlig for forskningsarbeidet på dette området, og vil sammen med Østfoldforskning sikre at emballaseløsningene også er optimale i et verdikjedeperspektiv. Forbrukeren skal også kunne følge fisken fra fiskebåten helt frem til fiskedisken, og kunne føle seg trygg på at kvaliteten blir ivaretatt i alle ledd, bla. gjennom aktiv temperaturkontroll. TraceTracker har utviklet sporingssystemer som vil bli videreutviklet til å ivareta disse hensynene gjennom prosjektet. Prosjektet Bunn til Munn er derfor et pilotprosjekt i internasjonal sammenheng, og skal bidra til å befeste Norges posisjon som sjømatnasjon for fremtiden.

2.12 Østlandsforskning

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	1,6	7	Årsverk totalt	22
SIP	0,5	2	herav kvinner	9
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	20
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	3,1	15	herav kvinner	7
Andre driftsinntekter etter kilde			Antall ansatte med doktorgrad	3
Offentlig forvaltning	12,0	55	herav kvinner	1
Næringsliv	2,3	10	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,15
Utlandet	0,9	4		
Annet	1,3	6	Vitenskapelig produksjon	
Sum totale driftsinntekter	21,7	100	Antall artikler i periodika og serier	10
Driftskostnader	20,8		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,50
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,8	4 %	Antall artikler i antologier	9
Årsresultat	1,1		Antall monografier	1
Egenkapital (% av totalkapitalen)	7,4	47 %		

<http://www.ostforsk.no/>

Østlandsforskning (ØF) ble etablert i 1984. Instituttets formål er å være en sentral aktør i Innlandets innovasjons- og kompetansesystem og utvikle nasjonal og internasjonal spisskompetanse innenfor sine satsingsområder. En viktig oppgave for ØF er å ivareta regionale FoU-behov for både næringsliv og offentlige institusjoner og slik bidra til kunnskapsutvikling, innovasjon og verdiskaping i Innlandet. ØFs faglige virksomhet er organisert i to hovedområder:

Velferd, organisasjon og kommunikasjon (VOK)

- Velferd og demokrati
- Organisasjon og kommunikasjon
- Evalueringer
- Forskning i skjæringsfeltet mellom utdanning og arbeidsliv

Satsingsområdet innenfor denne gruppen er innovasjon og omstilling i offentlig sektor.

Næringsliv og regional utvikling (RN)

- Nyskaping og innovasjonssystemer
- Næringsanalyser
- Befolkning og bosetting

Satsingsområdet innenfor denne gruppen er naturbasert næringsutvikling og utmarksforskning.

I tillegg har ØF et satsningsområde som går på tvers av de to forskningsgruppene; *kulturnæringer og kulturbasert regional utvikling*.

Problemstillinger og forskning innenfor ØFs satsingsområder har regional forankring samtidig som de har forskningsmessig og samfunnsmessig interesse både nasjonalt og internasjonalt. Foruten nevnte satsingsområder vil instituttet fremover også satse strategisk på å videreutvikle virksomhet rettet mot innovasjon i næringslivet innenfor VRI-Innlandet med basis i erfaringer fra bl.a. VS2010 og Forskningsbasert kompetansemegling og mot innovasjon i offentlig sektor hvor ØF søker å overføre erfaringer og arbeidsmetoder fra det næringsrettede arbeidet på kommunesektoren.

Viktige oppgaver ved instituttet i 2007:

- Omstilling, endring og læring i offentlige og private organisasjoner, herunder studier av tjenesteproduksjon, kompetanseutvikling, ledelse og organisasjonsutvikling.
- Forskning om ungdom, utdanning og arbeidsliv (herunder entreprenørskap i skolen)
- Analyser av erfaringer fra utviklings- og læringsnettverk (VIOS forprosjekt og SIP-utvikling)
- Kulturnæringer og kulturbasert regional utvikling er en treårig SIP (2005-2007); Hva er kulturnæringer og hvilken betydning kan de ha for regional utvikling. SIPen inngår i instituttets satsingsområde omkring "kulturnæringer"
- Utarbeiding av kunnskapsgrunnlaget for Regjeringens bioenergistrategi for Olje- og energidepartementet i samarbeid med Institutt for Skog og Landskap og Institutt for strategisk analyse.
- Utarbeiding av den fjerde versjonen av Innlandsindeksen (2007)

Høydepunkter

TaKT - Tverrfaglige læringsnettverk

Østlandsforskning er i årene 2006 - 2008 gjennomføringsansvarlig for Sosial- og Helsedirektoratets nasjonale opplæringsprogram - TaKT. Målgruppen er ansatte som arbeider med barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier, innenfor alle fag, enheter og nivå i kommunene. Kursene har fokus på tverrfaglig samarbeid og bygging av tverrfaglige nettverk. En idé med opplæringsprogrammet er at deltakerne skal starte opp og videreføre egne tverrfaglige nettverksgrupper, dersom ikke slike strukturer allerede er etablert og fungerer godt i egen kommune. Noen steder er det naturlig og hensiktsmessig å søke sammen med nabokommune/bydel i interkommunale nettverk. Opplæringen foregår fylkesvis og vil i løpet av perioden fra høsten 2006 til våren 2008 være gjennomført i alle fylker, i noen fylker også i to runder. I løpet av perioden vil ca 1500 deltakere fra mellom 250 og 300 kommuner/bydeler ha deltatt, og en rekke nye nettverk er dannet og gamle vitalisert. Erfaringene fra denne satsingen bearbejdes videre gjennom arbeidet innenfor SIPen med tittel "Nettverk - en modell for innovasjon i kommunene?"

Norges Banks regionale nettverk

Konjunkturovervåkning og prognoser for norsk økonomi danner en viktig del av analysegrunnlaget for Norges Banks pengepolitiske beslutninger. For å utvide informasjonstilfanget om tilstanden og utviklingen i norsk økonomi etablerte Norges Bank i 2002 et nettverk for innhenting av relevant informasjon fra bedrifter over hele landet. Formålet med det regionale nettverket er å styrke dette analysegrunnlaget gjennom kontakt direkte med bedrifter om deres økonomiske situasjon og forventninger om framtidig utvikling. Den informasjonen Norges Bank får fra det regionale nettverket danner, sammen med annen tilgjengelig informasjon om den økonomiske utviklingen, grunnlag for Norges Banks prognoser for norsk økonomi, slik de fremkommer blant annet i Pengepolitiske rapport. Østlandsforskning har siden starten i 2002 hatt ansvar for å drive dette nettverket i Innlandet. Som grunnlag for utarbeidelse av fem regionale konjunkturrapporter pr år intervjues et stort antall bedrifter fra hele Innlandet. I tillegg til de regionale rapportene har Østlandsforskning ca én gang pr år ansvar for å utarbeide den nasjonale konjunkturrapporten basert på det regionale nettverket over hele landet. Denne rapporten sendes ut til Norges Banks hovedstyre og presenteres i møte i hovedstyret. Norges Bank og Østlandsforskning har nylig inngått kontrakt om prosjektet ut 2011.

VRI-Innlandet

VRI-Innlandet er et regionalt forsknings-, utviklings- og innovasjonsprogram for fylkene Hedmark og Oppland (Innlandet) som ble startet opp 1.juli 2007. Det består av et hovedprosjekt, som arbeider med ulike utviklings- og samhandlingsaktiviteter, og et forskerprosjekt. Prosjekteier for hovedprosjektet er Hedmark fylkeskommune på vegne av Hedmark og Oppland fylkeskommuner og de regionale partnerskap i de to fylker. Prosjekteier for forskerprosjektet er Østlandsforskning . I tillegg er ØF koordinator og sekretariat for begge prosjektene. VRI-Innlandet er utviklet i samarbeid med det regionale partnerskapet i Hedmark og Oppland og FoU miljøer i regionen, og bygger på strategiske satsningsområder i regionen: industri (lettmetall, tre og næringsmidler), bioteknologi, bioenergi, reiseliv, kultur og opplevelsesnæringer og informasjonssikkerhet. VRI-Innlandet delfinansieres av NFRs VRI-program. Sammen med tilsvarende regional medfinansiering fra de to fylkeskommunene, Innovasjon Norge og deltakende bedrifter og FoU-miljø skal det satses over 31,5 mill kr på å få forskere og bedrifter i Hedmark og Oppland til å samarbeide bedre. Midlene brukes bl.a. til finansiering av forskerbistand i ulike utviklings- og samhandlingsprosesser (aksjonsforskning) i Innlandets næringsliv, til bedriftsrettet kompetansemekling og forprosjekter, til personutveksling mellom FoU-miljø og næringsliv, til visse andre tiltak som øker det gjensidige nytte/utbyttet mellom regionale FoU-miljø og næringsliv. I tillegg vil dette styrke organisasjons- og innovasjonsfaglig forskning. En viktig del av VRI-Innlandet er organisasjons- og innovasjonsfaglig forskning om samhandling i Innlandet. Denne virksomheten knytter seg til behov og utfordringer i regionen, arbeidet med satsningsområdene i Innlandet og faglige utfordringer regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

2.13 Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	4,7	13	Årsverk totalt	42
SIP	3,4	10	herav kvinner	28
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	33
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	7,3	21	herav kvinner	20
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	13
Offentlig forvaltning	10,0	29	herav kvinner	6
Næringsliv	3,3	9	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,39
Utlandet	3,1	9		
Annet	3,2	9	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>34,9</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	15
Driftskostnader	35,9		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,45
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	-0,9	-3 %	Antall artikler i antologier	12
Årsresultat	-0,4		Antall monografier	0
Egenkapital (% av totalkapitalen)	10,9	48 %		

<http://www.afi.no/>

AFI skal være en aktiv bidragsyter til utviklingen av et verdiskapende, bærekraftig arbeidsliv og samfunn. Instituttets forskningsvirksomhet utføres i nært samarbeid med det praktiske arbeidsliv; forskningen skal bidra aktivt til utviklingen, både kritisk og konstruktivt. AFIs forskning skal bistå de som fatter beslutninger og løser oppgavene i politikken, bedriftene, organisasjonene og i forvaltningen. Den overordnede forskningsoppgaven dreier seg om å styrke mulighetene for økt verdiskaping, økt deltakelse i arbeidslivet og økt deltakelse i utviklingen av virksomhetene.

AFIs forskning kretser i hovedsak om fire forhold:

- Deltakelse i arbeidslivet
- Arbeidshelse og verdiskapning i arbeidslivet
- Organisering av offentlig forvaltning og tjenester
- Samarbeid og medvirkning i og mellom organisasjoner

AFI gjennomfører en rekke prosjekter hvor formålet er å øke kunnskapen om muligheter og hindringer for å nå disse målene og/eller gjennom forskning stimulere aktørene til utviklingsarbeid. AFI søker på denne måten å kombinere kunnskapsutvikling med implementering. Sentrale prosjektområder i 2007 har vært:

- Arbeidsmiljøanalyser
- Konfliktløsning i virksomheter
- Utvikling av metodikk for å styrke mestring av arbeidsoppgaver
- Evalueringer av offentlig politikk
- Evalueringer av organiseringen av velferdsforvaltningen

- Analyser av ulike gruppers tilpasning, muligheter og barrierer i arbeidslivet
- Analyser og utvikling av samarbeidspraksis mellom virksomheter
- Organisering av lærings- og utviklingsprosesser

AFI har i 2007 endret organisasjonen for å styrke forskningen på problematikken rundt et mangfoldig arbeidsliv. Instituttet har særlig utviklet kompetanse rettet mot hvordan virksomhetene skal utvikle evnen til å dra nytte av hele den potensielle arbeidskraften. Instituttet har videre blitt et sentralt forskningsmiljø når det gjelder implementeringen av organiseringen og virkemidlene i den nye velferdspolitikken.

Høydepunkter

Å tjene på samarbeid

Boken *Å tjene på samarbeid: Medvirkning. Partssamarbeid. Bedriftsutvikling* har som underliggende tese at samarbeid er en av de mest sentrale produksjonsfaktorene i norsk økonomi, men også den mest undervurderte. Tema for artiklene i denne boken er mulighetene som ligger i å utnytte de institusjonaliserte mulighetene for praktisk samarbeid som har utviklet seg i Norge i løpet av de siste hundre årene. *Å tjene på samarbeid* belyser hvilken rolle partsbasert bedriftsutvikling spiller i norsk nærings- og arbeidsliv i dag, hvilke utfordringer man må møte og hvilke oppgaver man må løse for at samarbeidstradisjonen skal være tjenlig også i årene framover. Gjennom ti kapitler fortelles konkrete historier om hvordan ledere, tillitsvalgte og andre samarbeidet for å løfte en bedrift frem. Historiene er fra prosjekter i et vidt spekter av norske bedrifter. Noen av temaene som tas opp er:

- På hvilke måter bidrar samarbeidstradisjonen til økt verdiskaping?
- Hva skjer når den norske samarbeidstradisjonen møter internasjonale ledelseskonsepter?
- Hva skjer når tillitsvalgte deltar i sammenhenger som tidligere var reservert for ledere og mellomledere?

Boken er utviklet med bakgrunn i det nasjonale forskningsprogrammet Verdiskaping 2010, som var et samarbeid mellom blant andre Forskningsrådet, LO, NHO, og Innovasjon Norge, og har bidragsytere fra forskningsmiljøer landet rundt, i tillegg til AFI.

Livskvalitet og likestilling 2007

Livskvalitet og likestilling 2007 (LL07) ble utført på oppdrag av Barne- og likestillingsdepartementet (BLD), som også finansierte prosjektet. Målet med prosjektet var å gjennomføre en undersøkelse blant kvinner og menn, om menns oppfatning og forståelse av kjønnslikestilling i relasjoner, familie, arbeidsliv og samfunn. Undersøkelsen skal bidra til kunnskapsgrunnlaget for en kommende stortingsmelding om menn, og samtidig oppdatere kunnskapen i forhold til tidligere forskning, bl.a. Mannsrolleutvalgets undersøkelse "Menn i Norge" fra 1988.

Dataene til prosjektet ble hentet inn gjennom en survey basert på et spørreskjema med i alt 123 spørsmål om (kjønns)likestilling og livskvalitet, som ble besvart av 2805 personer første halvår 2007.

Design, analyse og utarbeidelse av rapport ble utført av et prosjektteam basert på et samarbeid mellom Nordisk institutt for kvinne- og kjønnsforskning (NIKK) og AFI.

Spørreskjemaet som dannet basis for datainnhentingene var organisert rundt åtte grunnleggende livsområder/livsfaser: 1) oppvekst, 2) utdanning, 3) arbeid, 4) livet i husholdningen, 5) partner, partnervalg, 6) barn og foreldre, 7) erfaringer med og holdninger til likestilling, 8) helse og livskvalitet. Dette designet gjorde det mulig, ikke bare å kartlegge holdninger til likestilling, men også å få et bedre innblikk i hvordan disse holdningene er knyttet til praksis, og hvordan holdning og praksis varierer med andre forhold, som fordeling av ressurser i samliv, kjønnsutforming og likestilling i oppveksten, ved siden av vanlige bakgrunnsvariable som kjønn, alder, sosioøkonomisk status, bosted, mv.

Resultatene fra undersøkelsen er utgitt i AFI-rapport 01/2008 som kan lastes ned fra AFIs hjemmeside <http://www.afi.no>.

Evaluering av NAV-reformen

NAV-reformen er den største omleggingen av arbeids- og velferdsforvaltningen i nyere tid. Norges Forskningsråd har igangsatt en stor evaluering av reformen og Arbeidsforskningsinstituttet er et av forskningsmiljøene i evalueringen. AFI skal studere den lokale iverksettingen av reformen. Arbeidsforskningsinstituttet gjennomførte i 2007 den første forskningsmessige rapporteringen fra evalueringen ved at AFI fikk i oppgave å analysere pilotprosessen – oppstarten av de første lokale NAV-kontorene, et kontor i hvert fylke og to i bydeler i Oslo.

Pilotperioden synliggjorde flere forhold som trolig vil få betydning for NAV-reformen framover:

For det første: NAV-reformen møter en beredskap ute, av tro på reformen og av etablerte samarbeidsrelasjoner. Det kan være spesielt for pilotene, men finnes trolig ikke bare der

For det andre: Omstillingsprosessen har vært tidkrevende og tøff, særlig i store kontorer, men også der kommer man i havn, det tar bare lenger tid

For det tredje: Integreringsprosessen er i gang, man opplever bedre samarbeid og et felles ansvar for brukerne, men det er for tidlig å si om det også skjer endringer i utformingen av hjelperollen overfor brukerne

Og til slutt: Det lokale partnerskapet er utfordrende. Det utfordrer statsetaten som finner det ineffektivt at løsninger ikke kan standardiseres, men må utvikles i samarbeid med den enkelte kommune. Det utfordrer kommunene, for noen av dem har opplevd at statsetaten har overstyrt og ikke hatt respekt for lokal kompetanse. Rapporten fra prosjektet (4/2007) kan lastes ned fra www.afi.no.

2.14 Forskningsstiftelsen Fafo

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	7,9	9	Årsverk totalt	86
SIP	3,7	4	herav kvinner	47
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	73
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	18,0	20	herav kvinner	37
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	20
Offentlig forvaltning	29,4	32	herav kvinner	9
Næringsliv	25,5	28	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,28
Utlandet	6,2	7		
Annet	0,3	0	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>90,9</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	21
Driftskostnader	87,9		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,28
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	3,0	3 %	Antall artikler i antologier	22
Årsresultat	1,4		Antall monografier	2
Egenkapital (% av totalkapitalen)	26,1	21 %		

<http://www.fafo.no/>

Forskningsstiftelsen Fafo hadde i 2007 samme struktur og formål som tidligere. Stiftelsen mål er å utvikle kunnskap om deltakelse, levekår, demokrati, utvikling og verdiskaping. Fafo ønsker å bidra til samfunnsmessig fornyelse gjennom forskning basert på høye forskningsetiske og metodiske standarder. Med et historisk utgangspunkt i norsk fagbevegelse leverer Fafo kritisk og handlingsorientert forskning om arbeidsliv og velferdspolitikke til sentrale beslutningstakere og -prosesser.

Fafos hovedoppgave er forskning og utredning om arbeidsliv og velferdspolitikke nasjonalt og internasjonalt. Fafo var i 2007 organisert i to institutter: Fafo Institutt for anvendte internasjonale studier og Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning. Begge instituttene jobber innenfor en empirisk forskningstradisjon og anvender både kvantitative og kvalitative forskningsmetoder. Innenfor den internasjonale virksomheten er det utviklet en særlig kompetanse på innsamling og analyse av kvantitative data under vanskelige forhold.

På Fafo legges det vekt på å jobbe i nær kontakt og dialog med brukere og oppdragsgivere, og samarbeide med et omfattende faglig nettverk. Det legges stor vekt på å skape møteplasser og formidle kunnskap fra prosjektene. Fafo har i 2007 styrket sin posisjon som en åpen og utadvendt forskningsstiftelse basert på oppdrag fra partene i arbeidslivet, bedrifter, offentlig administrasjon, frivillige organisasjoner, internasjonale organisasjoner og fond samt Norges Forskningsråd, EU og andre internasjonale forskningsprogrammer. Fafo markerte i 2007 sitt 25-årsjubileum med en større forskningskonferanse og boken "Hamskifte – den norske modellen i endring" om de siste 25 årenes utvikling i arbeidsliv og velferdspolitikke. Boken ble utgitt på Gyldendal akademiske

forlag. Det er også gledelig å se at begge de to instituttene økte omfanget av den vitenskaplige publiseringen betydelig i 2007.

Fafo ble grunnlagt av LO i 1982 og ble omdannet til stiftelse i 1993. Stiftere er: LO, Fagforbundet, Orkla ASA, Umoe AS, ElkemASA, Coop Norge, Sparebank1 og Telenor ASA.

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning (Fafo AVF)

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning har spesialisert seg på arbeidslivsorganisering og virkemidler i velferdspolitikken. Fafo AVF har 56 ansatte, hvorav 45 er forskere. I 2007 ble det totalt sett arbeidet med vel 150 ulike eksterne oppdragsprosjekter og kompetanseprosjekter finansiert av grunnbevilgningen. Den gode utviklingen fra 2004 - 2006 på prosjektsiden har fortsatt i 2007. Det er særlig viktig at den vitenskaplige publiseringen har økt i 2007. Ekstern formidling som foredrag, artikler m.m. er ytterligere økt fra et svært høyt nivå tidligere år. Fafo AVF har også i 2007 hatt en omfattende medieomtale knyttet til resultater fra prosjektvirksomheten.

Forskningsvirksomheten er organisert i fire kjerneområder og forskningsgrupper som har vært uendret etter reorganisering i 2004.

1) Arbeidslivsorganisering og arbeidsmarked

Forskningen på dette området er konsentrert om arbeidslivsreguleringer gjennom lov og avtaler, kollektiv organisering og individuell atferd i arbeidslivet. Sentrale spørsmål er hvordan fordeling av makt, deltakelse, sysselsetting, inntekt og arbeidsvilkår endres mellom samfunnsgrupper, og hvilke utfordringer og krav til fornyelse av organisasjons- og reguleringsformer disse endringene reiser for partene i arbeidslivet – nasjonalt og internasjonalt. Gjennom en kombinasjon av forskningsrådsfinansiering og oppdragsforskning er forskningsgruppen et sentralt kompetansesenter på spørsmål knyttet til arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisering, partsforhold, arbeidslivets lov- og avtaleverk, bedriftsdemokrati, arbeids- og tjenestemobilitet og europeiske arbeidsmarkedsreguleringer.

2) Arbeid, inkludering og kompetanse

Forskningen er knyttet opp mot arbeidslinjen i norsk arbeids- og velferdspolitik, og belyser arbeidsmarkedssituasjonen for ulike grupper. Hva kjennetegner et velfungerende arbeidsmarked og hvordan kan det legges til rette for bedre utvikling og forvaltning av menneskelige ressurser? Sentrale forskningstemaer er: Inkludering i arbeidsmarkedet, herunder studier av avtalen om inkluderende arbeidsliv og virksomhetenes sosiale ansvar; Innvandring og integrering; Kvalifisering, kompetanse og etter- og videreutdanning. Forskningsgruppa har et bredt sett av prosjekter om integrasjon og eksklusjon i det norske arbeidsmarkedet.

3) Sosialpolitikk og velferdsproduksjon

Forskningen konsentrerer seg om hvilke konsekvenser sosialpolitiske løsninger har for velferd, og utviklingen av velferdsstatens ytelser og tjenester. Mange av prosjektene har et internasjonalt og europeisk sammenlignende perspektiv. To sentrale spørsmål preger gruppas forskning: 1) Hva er sammenhengen mellom utformingen av tjenester og ordninger og folks levekår? 2) Hvordan er samspillet mellom forskjellige velferdspolitiske aktører i utviklingen av velferdstjenester? Sentrale temaområder er: Perspektiver på norsk velferdspolitik; Fattigdom og minstesikring (FAMI); Levekår; Omsorgstjenesteforskning; Arbeidsmarkedsinkludering av utsatte grupper; Trygd og pensjon.

4) Verdiskaping og bedriftsutvikling

Gruppen er rettet inn mot virksomhetsutvikling og omstilling i næringslivet og offentlige sektor. I forskningsarbeidet studeres forhold som hemmer og fremmer verdiskaping og innovasjon. Sentrale områder er 1) eierskap, styring og samarbeidsformer, 2) ledelse, arbeidsorganisering og tjenesteutforming og 3) fordeling og samarbeid, herunder arbeidsmiljø. Forskningsarbeidet er rettet inn mot så vel bransje- og sektorutvikling som bedrifts- og virksomhetsutvikling og medarbeiderutvikling. Gruppen utfører både evalueringer, forskningsprosjekter og direkte prosessstøtte.

Høydepunkter

Levekårsforskning rettet mot utsatte grupper

Gjennom flere år har Fafo hatt som satsingsområde å gjennomføre levekårsstudier i befolkningen generelt, og i utsatte grupper spesielt. Fafo har for eksempel studert levekårene til bostedsløse, fattige og kreftrammede. I 2007 har Fafo bygget opp en prosjektportefølje, og et nettverk, rundt forskning på levekår blant hiv-positive. I samarbeid med HIVNorge gjennomføres det et prosjekt om hiv-positives levekår i Norge. Det er også etablert et samarbeid med en gruppe forskere ved NIBR og Folkehelseinstituttet som har fått midler fra Forskningsrådet for å undersøke folkehelse og hiv/aids i Russland. I tillegg samarbeider Fafo med University of Cape Town om et prosjekt om sosialpolitiske aspekter ved hiv-epidemien i Sør-Afrika. Flere forskere ved Fafo er involvert i de tre prosjektene som muliggjør et komparativt perspektiv på sosialpolitiske utfordringer knyttet til epidemien. Summen av disse prosjektene bidrar til å markere Fafo internasjonalt når det gjelder forskning om levekår blant hiv-positive og andre utsatte grupper.

Arbeids- og bedriftsvandringer etter EU-utvidelsen

EU-utvidelsen har skapt nye rammebetingelser, konkurranseforhold og muligheter for arbeidstakere og virksomheter, og har satt sterke spor i den arbeidslivspolitiske agendaen i Norge de senere årene. Fafo har etablert seg som en ledende kunnskapsleverandør på temaer knyttet til EU-utvidelsen. I løpet av 2007 har Fafo ytterligere forsterket og konsolidert denne forskningen. NFRs Arbeidslivsprogram bevilget i 2007 nesten 6 millioner kroner til videreføring av Fafos forskningsprogram om arbeids- og bedriftsvandringer. Instituttet deltar i to prosjekter om arbeids- og tjenstemobilitet knyttet til NFRs Europaprogram og IMER-programmet, og har for tiden to doktorgradsstipendiater på feltet. I 2007 er dette området styrket vesentlig og Fafo Østforum er besluttet videreført til 2011. Det er også utført studier om arbeids- og bedriftsvandringer på oppdrag av Nordisk Ministerråd, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet, IMDi, Byggenæringens Landsforening og LO. Resultatene er formidlet gjennom en rekke foredrag, artikler, seminarer, kronikker og medieoppslag. Gjennom året har Fafos internasjonale nettverk på feltet blitt styrket både gjennom prosjektsamarbeid med utenlandske miljøer, deltakelse på konferanser og internasjonal publisering. Dette har blant annet ledet til en søknad til EUs 7. rammeprogram i samarbeid med syv europeiske forskningsmiljøer.

Etablering av Lean Construction - Norge

Fafo har etablert seg som ledende innen den Lean-forskningen i Norge som er orientert mot prosjektbasert ("one-of-a-kind") industri. Fafos engasjement innen Leanfeltet er tredelt. For det første utviklings- og forskningsprosjekter innen bygg og anlegg (Construction), bl.a finansiert av entreprenørselskap og Fellesforbundet. Dernest er det utviklet et nytt område: Lean Shipbuilding. Dette finansieres av Forskningsrådets MAROFF-program og verft fra Møreklynga. For det tredje er nettverket Lean Construction Norge (LC-NO) etablert. Nettverket består av bedrifter fra bygg

og anlegg og verftsindustrien, arbeidslivsorganisasjoner, forskere, konsulenter og studenter. Gjennom medlemsmøter, workshops, bedriftsbesøk og en nettside er det dannet en arena for erfaringsutveksling og nettverksbygging. Fafo innehar nettverkets sekretariatsfunksjon. Internasjonalt er nettverket knyttet til International Group of Lean Construction (USA) og European Group of Lean Construction (EGLC). Lean construction (LC) er en samlebetegnelse for teorier og praktiske planleggingsverktøy knyttet til prosjektbasert industri, opprinnelig inspirert av ”toyotistiske” produksjonsprinsipper. Men i stedet for å hevde at nøkkelen til produktivitetsforbedringer ligger i effektiviseringen av de ulike enkeltoperasjoner, er LCs utgangspunkt at effektivitetsforbedringer best nås gjennom oppmerksomhet mot styringen av samspillet (flyten) mellom aktivitetene. Med basis i praktiske utviklingsprosjekter og erfaringer med bred medvirkning, jobber Fafo teoretisk med å utvikle et nytt Lean-begrep som også omfatter sosial logistikk (infrastruktur, samarbeid og kommunikasjon) og økonomisk flyt.

Fafo Institutt for anvendte internasjonale studier (Fafo AIS)

Fafo Institutt for anvendte internasjonale studier har som formål å drive forskning, utredning og andre faglig relevante tjenester om levekår og utviklingsstrategier i land i konflikt, overgangsfase og utvikling. Ved utgangen av 2007 hadde Fafo AIS 30 ansatte, hvorav 28 er forskere. Instituttets kjernekompetanse består av *tematisk* kompetanse om ulike dimensjoner ved levekår og innen konfliktstudier. Videre består den av *metodisk* kompetanse i å utforme og gjennomføre kartlegginger av husholdningers levekår, ofte under krevende forhold, som gir nyttige data for utforming av lokal politikk og lokale institusjoner, og til planlegging og koordinering av internasjonal bistand. Slike prosjekter gjennomføres i samarbeid med lokale partnere og bidrar til institusjonsbygging. Instituttet bred erfaring med *metoder* for å stimulere læring gjennom komplekse og/eller løst integrerte organisasjoner og nettverk.

I 2007 har instituttets aktivitet økt. Det har ikke minst vært en betydelig økning vitenskapelig publisering i løpet av året. Instituttet har tematisk kompetanse innenfor følgende felt:

- Fordeling av levekår; oppbygging av lands egen evne til å redusere fattigdom, skape jevnere fordeling, og evaluere resultater av ege innsats.
- Strategier for næringsutvikling i Sør, arbeidsmarkeder, institusjoner, globalisering, og særlige politikkområder som barnearbeid, menneskehandel.
- Konfliktøkonomi og regionale krigssoner: samspillet mellom økonomiske interesser, konflikt og levekår i regioner preget av krig, og hvordan det internasjonale samfunn kan håndtere dette samspillet for å redusere konfliktene og bedre befolkningens levekår.

Fafos forskning i Midtøsten ble styrket gjennom et prosjektknippe fra UD høsten 2006, som ble videreført gjennom et nytt prosjektknippe høsten 2007. Sammen med eksisterende prosjekter skaper dette et solid fundament for det videre engasjement, spesielt i Syria, Jordan, Libanon og Gaza/Vestbredden.

Høydepunkter

Husholdstilpasning til krisen i Palestina

Fafo har to ganger tidligere (i 2001 og 2002) gjennomført kvalitative studier av hvordan hushold har tilpasset seg den andre intifadaen i Palestina. I 2007 ble nye feltarbeid gjennomført, også denne gang med hva som kan kalles koordinerte multilokalitetsstudier. Metoden er basert på korte, men intense, feltarbeid som foregår samtidig i utvalgte lokaliteter, med daglig veiledning av feltarbeiderne. Rapporten “Against all odds” ble ferdigstilt på slutten av 2007, og dokumenterer på mange måter et annet bilde av den Palestinske konflikten enn det som ofte kommer fram.

Irakere i Jordan

I januar 2007 kontaktet Jordans regjering Fafo-AIS for å få gjennomført en studie av antallet irakere i Jordan og kjennetegn ved disse. Selv om Jordan i mange år har huset irakere har innvandringen økt radikalt siden invasjonen av Irak i 2003. Fafo gjennomførte sammen med Jordans statistiske sentralbyrå en undersøkelse våren 2007, og kom fram til at antallet irakere var langt lavere enn mange antok. Undersøkelsen har vært omstridt, men designet har vakt betydelig interesse, blant annet hos FNs høykommissær for flyktninger.

Rehabilitering av ofre for menneskehandel

Et viktig spørsmål i kampen mot menneskehandel er hvorfor så mange kvinner motsetter seg eller unngår hjelp til rehabilitering. Gjennom et prosjekt i samarbeid med IOM dokumenterte Fafo at mange av kvinnene som ikke vil ha assistanse har helt andre behov enn det hjelpeapparatet tror, samtidig som hjelpeapparatet ofte iverksetter tiltak som tillærer kvinnene et avhengighetsforhold til hjelpegiverne.

2.15 Fridtjof Nansens Institutt (FNI)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	5,1	21	Årsverk totalt	29
SIP	3,4	14	herav kvinner	8
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	23
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	8,9	36	herav kvinner	5
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	7
Offentlig forvaltning	3,9	16	herav kvinner	3
Næringsliv	2,0	8	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,31
Utlandet	0,6	2		
Annet	0,9	4	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>24,8</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	26
Driftskostnader	25,0		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	1,14
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	-0,2	-1 %	Antall artikler i antologier	8
Årsresultat	0,3		Antall monografier	1
Egenkapital (% av totalkapitalen)	7,1	41 %		

<http://www.fni.no/>

FNI's forskningsvirksomhet er innrettet mot å forstå drivkreftene i internasjonal miljø-, energi- og ressursforvaltningspolitikk og å identifisere mulige politiske løsninger på problemer på disse områdene. Et hovedanliggende for FNI er å avklare betingelsene for effektivt internasjonalt samarbeid. Instituttets prosjekter retter seg dels mot internasjonale forhandlingsprosesser og organisasjoner, herunder utformingen av nasjonale posisjoner i toneangivende land, og dels mot gjennomføringen av internasjonale forpliktelser ned til nasjonalt og lokalt nivå. Forskningen ved FNI retter også oppmerksomhet mot den rolle store selskaper spiller. De fleste prosjekter tar opp forhold på det internasjonale plan som har stor direkte eller indirekte betydning for Norge.

Instituttet arbeider med grunnforskningsprosjekter, anvendte forskningsprosjekter, utredninger og evalueringer. Kjernedisiplinen er statsvitenskap, men FNI har også kompetanse innenfor juss, økonomi, biologi, sosialantropologi og historie, og spesiell språk- og regionalkompetanse på Russland og Kina. Instituttet samarbeider med en rekke institusjoner og forskere i inn- og utland for å belyse tverrvitenskapelige problemstillinger.

Stikkordsmessig har det i 2007 blitt arbeidet med følgende temaer, gruppert under seks hovedkategorier:

Globalt samarbeid og bærekraftig utvikling: Internasjonal miljøforvaltning; Effektivisering av FNs miljøorganer; Vitenskapens innflytelse i miljøsam arbeidet; Inkorporering av miljøhensyn på ulike politiske nivåer; De internasjonale klimaforhandlingene; Det internasjonale handelsregimets påvirkning på miljø- og primærnæringspolitikk; Teoretiske studier.

Havpolitikk og havrett: Internasjonal og regional fiskeriforvaltning; Ulovlig, uregulert og urapportert fiske; Særlig Sensitive Havområder (PSSAer) og deres implikasjoner for Norge; Sjøtransport, havforurensning og miljøvern; Kystvaktens rolle.

Biologisk mangfold og biosafety: Internasjonale biodiversitetsforhandlinger; Forvaltning av genressurser; Internasjonal og nasjonal patentrett, planteforedleres, oppdretteres og bønders rettigheter; Bioprospektering; Skogpolitikk og skogforvaltning.

Polar- og russisk politikk: Politisk samarbeid i Arktis og Antarktis; Petroleumsaktiviteter, fiskeriforvaltning, miljøsam arbeid og sikkerhetspolitikk i Nordområdene/Russland; Implementering av miljøavtaler i Russland og Armenia; Nikkelverkene på Kola-halvøya.

Europeisk energi- og miljøpolitikk: EU-utvidelsen og miljøpolitikken; EUs kvotehandelsdirektiv; Påvirkningen av EUs klimapolitikk på norsk klima- og energipolitikk; Norsk tilpasning til klimaendringene; Teknologisamarbeid og innovasjon; Europeiske selskapers samfunnsansvar.

Kinesisk energi- og miljøpolitikk: Kinesisk klima- og energipolitikk; Kinesisk miljøbyråkrati og -lovgivning; Biodiversitetsforvaltning.

Høydepunkter

I 2007 ble FNIs tre strategiske instituttprogrammer (SIPer) avsluttet, og noen av de viktigste sluttresultatene fra disse presenteres nedenfor.

Internasjonalt samarbeid i Arktis

I denne SIPen har FNI studert utviklingen av internasjonalt arktisk samarbeid og føringene dette legger for norsk nordområdepolitikk. Interessen for Arktis er stigende både i USA og EU, hovedsakelig grunnet klima, energiresurser og Russlands mer aktive politikk i nord. I USA forstås Arktis først og fremst som Alaska, Canada og Grønland, og Barentshavet er ikke høyt på agendaen selv om interessen har vært noe økende, motivert av forholdet til Russland og energipotensialet. EU har vært mest opptatt av NV-Russland og Baltikum, selv om Norge og Island etter hvert har blitt likeverdige partnere i samarbeidet, noe som i fremtiden kan flytte fokuset mot nord og vest. Her har helse- og miljøsam arbeid stått i sentrum. USAs arktiske utenrikspolitikk blir først og fremst utarbeidet innenfor Arktisk Råd, hvor EU bare er observatør. Økt oppmerksomhet om klima har vært Arktisk Råds største suksess så langt. Forumet vil neppe få stor betydning innenfor mer strategiske saksfelt som energi og avgrensingsproblematikk. Norges nye nordområdepolitikk har økt bevisstheten om Barentshavet som energiregion i Washington og

Brussel, men dette har ikke ført til noen mer aktiv politikk overfor Norge i nord. Utviklingen på norsk side i Barentshavet ser ut til å ha mindre betydning enn hva som skjer på russisk side. Dette grunner først og fremst i Norges uproblematisk energipolitikk og de større utfordringene som sees i Russland på dette feltet. Norge fremstår dermed som interessant i et arktisk perspektiv i den grad norsk politikk kan knyttes til det som foregår på russisk side. Prosjektet har bl.a. ført til publiseringen av fem bøker og 11 fagfelleverderte artikler.

Effektivisering av FNs rolle i internasjonalt miljø samarbeid

Målet med denne SIPen har vært å studere potensialet for økt effektivitet i FNs miljøarbeid. En rekke av FNs mest relevante organer er analysert. De globale miljøkonferansene var tidligere viktige for agenda-setting og institusjonsbygging, men betydningen har avtatt ettersom implementering har blitt viktigere. FNs kommisjon for bærekraftig utvikling (CSD) har hatt noe betydning overfor ikke-statlige aktører og ulike typer partnerskap, men har likevel svært lav måloppnåelse. De fleste land har prioritert CSD lavt og det er svært ulike oppfatninger av hva CSD bør gjøre. FNs miljøprogram (UNEP) har vært effektiv på å opprette nye avtaler, men har ikke maktet å koordinere dem både pga. manglende finansiering og internt byråkrati. Den globale miljøfasiliteten (GEF) har hatt bedre måloppnåelse. Dette skyldes bl.a. nær tilknytning til Verdensbanken og god finansiering. Favorisering av de største u-landene og mangelfull samordning mellom GEF-institusjonene er imidlertid problematisk.

På miljøområdet har FN altså et stort behov for økt effektivitet. Dette er allment erkjent, og i alt 13 reformforsøk har vært iverksatt. Effekten har vært svært begrenset, og FNI konkluderer med at potensialet for ytterligere reformer heller ikke er særlig stort. Hovedgrunnen er de ulike tilnærmingene og interessene EU, USA og u-landene har. De fleste u-land legger mest vekt på utvikling, og mens EU og USA begge vektlegger miljøet tyngst, ønsker EU mer 'top-down'-institusjoner mens USA er for markedsmekanismer og en 'bottom-up'-tilnærming. Disse forskjellene må erkjennes ved eventuelle nye reformforsøk. På den positive siden har FNI sett at lederskap og bedre kunnskap kan ha en positiv effekt om man utnytter foreliggende muligheter godt. Prosjektet har bl.a. ført til publisering av tre bøker og 11 fagfelleverderte artikler.

EUs miljøpolitikk og utvidelsen østover

Hovedinnsatsen i denne SIPen har vært rettet mot å forstå de miljøpolitiske konsekvensene av EU-utvidelsen fra 15 til 25 medlemsland i 2004. En gjennomgang av litteraturen om utvidelsen viste at de fleste forventet at den ville svekke EUs miljøpolitikk. Det kunne i neste omgang føre til en svekkelse av norsk miljøpolitikk på de områdene hvor EU leder an. Særlig fryktet man at de åtte nye sentral- og østeuropeiske landene manglet kapasitet til å utvikle og implementere miljøpolitikk på grunn av administrative og økonomiske utfordringer knyttet til overgangen fra sosialismen. Tre år etter at utvidelsen ble formalisert har de nye medlemslandene begynt å sette sitt preg på EUs beslutninger og gjennomføringen av EUs miljølovgivning. Prosjektet har analysert konsekvensene så langt på tre saksområder: Genmodifiserte organismer, luft- og klimapolitikk. Hovedkonklusjonen er at det ikke er noen indikasjoner på at utvidelsen vil føre til en alvorlig svekkelse av EUs miljøpolitikk, men bildet varierer for de ulike saksområdene. De nye medlemslandene har styrket gruppen som vil ha streng regulering av genmodifiserte organismer, svekket gjennomføringen av EUs kvotehandelsdirektiv og i liten grad påvirket EUs luftpolitikk. Disse resultatene kan gi en pekepinn på hva vi kan forvente. Det er likevel viktig å understreke at bildet kan endre seg når det har gått lenger siden utvidelsen eller hvis vi ser på flere saksområder. Prosjektet har bl.a. ført til publiseringen av en bok og fem fagfelleverderte artikler.

2.16 Institutt for fredsforskning (PRIO)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	7,5	11	Årsverk totalt	60
SIP	4,0	6	herav kvinner	25
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	47
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	17,2	26	herav kvinner	20
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	20
Offentlig forvaltning	29,7	45	herav kvinner	4
Næringsliv	0,4	1	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,43
Utlandet	6,4	10		
Annet	0,8	1		
Sum totale driftsinntekter	66,0	100	Vitenskapelig produksjon	
Driftskostnader	63,8		Antall artikler i periodika og serier	36
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	2,2	3 %	Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,77
Årsresultat	3,2		Antall artikler i antologier	27
Egenkapital (% av totalkapitalen)	30,5	58 %	Antall monografier	2

<http://www.prio.no/>

Institutt for fredsforskning (PRIO) har siden grunnleggelsen i 1959 stått sentralt i det internasjonale arbeidet med å utvikle fredsforskning som akademisk fagfelt. Personalet omfattet i 2007 totalt 131 personer. 35 forskere var ansatt på full tid ved PRIO, hvorav 7 med professorkompetanse (Forsker 1) og ytterligere 13 med doktorgrad.

Totalt 15 doktorgradskandidater og 12 mastergradstudenter arbeidet med stipend fra og/eller arbeidsplass på PRIO i 2007. 5 doktoravhandlinger og 5 masteroppgaver ble ferdigstilt og graden oppnådd.

Instituttet forsker særlig på:

- Årsaker til krigsutbrudd
- Grunner til at kriger varer lenge
- Betingelser for å skape varig fred etter at væpnede konflikter er avsluttet

PRIO utgir de to tidsskriftene Journal of Peace Research og Security Dialogue, og legger vekt på at forskerne utgir artikler i tidsskrifter med fagfelleevaluering. I 2007 utga PRIO-forskere 36 fagfellevurderte artikler, 2 monografier, 16 PRIO-rapporter og 27 kapitler i redigerte bøker.

PRIO drev et omfattende informasjonsarbeid gjennom kurs, konferanser og seminarer og var engasjert i forskning, dialog og informasjonsarbeid ved et eget PRIO-senter på Kypros. PRIOs bibliotek videreutviklet sin dekning av fredsforskning, demokrati, utenriks- og sikkerhetspolitikk, nedrustnings- og miljøspørsmål.

PRIOs årlige 6-ukers kurs i fredsforskning ble avviklet ved Den internasjonale sommerskolen på Universitetet i Oslo. PRIO videreførte sitt samarbeid med Stellenbosch University, Australian National University og Bjørknes om MA-studier i internasjonal politikk og deltok i undervisning og sensurarbeid ved freds- og konfliktstudiene på Universitetet i Tromsø og Universitetet i Oslo.

I 2007 var instituttets samlede omsetning 66,1 mill. kroner. Basisbevilgningen fra Norges forskningsråd utgjorde 17,4% (grunnbevilgningen 11,4% og de strategiske instituttprogrammene (SIP) 6%). Den delen av grunnbevilgningen til PRIOs SFF som ble brukt i 2007, utgjorde 15% av omsetningen. De øvrige inntektene kom fra mange ulike oppdragsgivere med Utenriksdepartementet (35%), Forsvarsdepartementet, Verdensbanken, NORAD og EU-kommisjonens rammeprogrammer som de viktigste.

Forskningen ved PRIO var i 2007 organisert i ett senter og tre programmer:

- Senter for borgerkrigsstudier – CSCW
- Sikkerhetsprogrammet
- Program for etikk, normer og identitet
- Program for konfliktløsning og fredsskapning

Høydepunkter

Sikkerhets-suksess i Brussel

PRIO gjorde et kraftfullt inntog i EUs 7. rammeprogram med andel i ikke mindre enn fire nye prosjekter, hvorav en av de første prosjektbevilgningene under EUs nye sikkerhetstema. Converging and conflicting ethical values in the internal/external security continuum in Europe (INEX) er det første EU-prosjektet PRIO koordinerer og det eneste av FP7s sikkerhetsprosjekter som koordineres av et norsk institutt. Prosjektet består av et internasjonalt konsortium med ni medlemmer og har et samlet budsjett på 16 millioner kroner. Sammen med beslutningen om å utvide tidsskriftet Security Dialogue til å omfatte seks nummer årlig fra 2008 bidrar INEX til å skjerpe PRIOs profil nasjonalt og internasjonalt som et sentrum for nye sikkerhetsstudier.

Afghanistans konfliktfylte fredsprosess

sto sentralt i PRIOs forskning i 2007. PRIO forsker på Afghanistanens regionale sikkerhet, migrasjon og transnasjonalisme, mobilisering og demobilisering av væpnede grupper, religiøse aktører, sivilsamfunnet, lokale oppfatninger om fredsbygging, kjønn og eksternt intervensjon. I november var PRIO og norsk UD vertskap for konferansen 'Peacebuilding in Afghanistan: How to Reach the Women', med deltagelse fra praktikere, militære og regjeringsmedlemmer både i Afghanistan og de nordiske land. Nytt i PRIOs Afghanistan-forskning i 2007 var at man rettet søkelyset på religiøse aktørers sivilsamfunnsrolle, i samarbeid med Chr. Michelsens Institutt (CMI) og Cooperation for Peace and Unity (CPAU). Siden Taliban-regimets fall i 2001 har samarbeid med religiøse ledere representert en tapt mulighet. En sentral komponent i prosjektet var et kurs i samfunnsvitenskapelig metode for afghanske forskere. I Norge bidrar PRIO til forskningsbasert debatt om Afghanistan, først og fremst gjennom en seminarserie i samarbeid med CMI, men også gjennom et sikkerhetsprogram, som analyserer utviklingen av en liberal fredsbyggingssagenda i en afghansk kontekst.

Høstuke med fokus på pengeoverføringer

PRIO ble i 2007 et sentrum for forskning om pengeoverføringer fra innvandrere til deres opphavsland. Fra 30. oktober til 3. november arrangerte PRIO doktorgradskurset Remittances and

transnational livelihoods i samarbeid med Universitetet i Oslo. Deltagere fra åtte land og en rekke ulike fag fulgte kurset. Samme uke holdt PRIO et unikt kveldsseminar om pengeoverføringer til Somalia, der blant andre somaliske innvandrere, hawala-operatører, og ansatte i Politiets sikkerhetstjeneste, Utenriksdepartementet og Norad diskuterte ulike sider ved slike overføringer. Konklusjonene fra seminaret ble videreformidlet i en åpen heldagskonferanse i slutten av uka, der også de utenlandske doktorgradsstipendiatene deltok. Pengeoverførings-uka viste hvordan forskning kan gi grunnlag for undervisning og meningsutveksling om et potensielt konfliktskapende tema. Pengeoverføringene har en enorm økonomisk betydning for de familiene og landene det angår, og de er et sentralt element i hvordan innvandrere velger å forvalte sine lokale og transnasjonale relasjoner.

2.17 Institutt for samfunnsforskning (ISF)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	7,7	18	Årsverk totalt	52
SIP	1,8	4	herav kvinner	30
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	36
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	14,1	34	herav kvinner	21
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	25
Offentlig forvaltning	9,3	22	herav kvinner	14
Næringsliv	0,7	2	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,69
Utlandet	1,3	3		
Annet	6,9	17	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>41,8</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	41
Driftskostnader	42,8		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	1,14
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	-1,0	-2 %	Antall artikler i antologier	18
Årsresultat	-0,3		Antall monografier	11
Egenkapital (% av totalkapitalen)	13,7	53 %		

<http://www.samfunnsforskning.no/>

ISF har fire overordnede mål: (i) Være møteplass for grunnforskning og anvendt forskning. (ii) Ha en tverrfaglig forskningsprofil, slik at de sentrale samfunnsfagene er sterkt nok representert til å ha faglig bærekraft. (iii) Bidra til rekruttering til forskning og til kvalifisering og kompetanseheving. (iv) Formidle forskning og bidra til den allmenne samfunnsdebatt.

I 2007 var 65 større og mindre prosjekter i arbeid, hovedsakelig innenfor fem hovedområder:

Syssetting og arbeidsvilkår

Viktige temaer er lønnsdannelse og lønnsfordeling, mobilitet i interne og eksterne arbeidsmarkeder, evaluering av arbeidsmarkedspolitik og studier av arbeidsorganisasjoner. II

Politikk, opinion og makt

Studier av velgeratferd og partipreferanser, og samspillet mellom velgere og representanter. ISFs stortingsvalgundersøkelser går tilbake til 1957, undersøkelser av lokalvalgene fra 1995.

Kjønn og samfunn

Feltet omfatter samfunnsendringer knyttet til kvinners stilling i arbeid og politikk: overganger mellom arbeid og familie, velferdsstatens yrker, opprykk og mobilitet i arbeidslivet.

Sivilsamfunn i endring

Samspillet mellom det offentlige og det sivile samfunn, med hovedvekt på frivillige organisasjoner, ikke minst idrettsorganisasjoner. Omfatter også demokrati og endrede deltakelsesformer i frivillige organisasjoner.

Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

Med et komparativt siktemål fokuseres integrasjons- og marginaliseringsprosesser i Norge. «Det flerkulturelle Norge» studeres gjennom kulturmøter i arbeidsliv og i det sivile samfunn.

Resultater i 2007

- Omfang på aktiviteten: Det ble utført 52 årsverk, herav 36 forskerårsverk.
- Oppdragsprofil: Om lag halvparten av prosjekttinntektene kom fra Norges forskningsråd, 22 prosent fra departementene, 13 prosent fra næringsliv ol., og 7 prosent fra utenlandske kilder.
- Publisering: I alt 89 arbeider: 8 bøker, 70 tidsskrift- og bokartikler, 11 rapporter.
- Konferanser: 45 papere og foredrag ved vitenskapelig konferanser, herav 36 på engelsk.
- Kompetanseheving: En forsker fikk opprykk fra forsker II til forsker I.
- Redaksjonelt arbeid: 26 forskere har vært aktive i redaksjonskomiteer for vitenskapelige tidsskrifter. 30 har vært konsulenter for 44 forskjellige vitenskapelige tidsskrifter
- Samarbeid med universitetene: Fem forskere har vært professor II ved UiO, én professor II ved Diakonhjemmets høgskolesenter, én førsteamanuensis II ved UiO og én førsteamanuensis II ved NIH. ISF-forskere har sittet i 11 komiteer for doktorgrads- og stillingsbedømmelse. 17 har undervist ved universitet/høgskoler, 19 har hatt sensorarbeid og 13 har veiledet 21 doktorgradskandidater.
- Utenlandske forskningsinstitusjoner: 27 ISF-forskere hadde samarbeidsprosjekter med utlandet. 3 hadde forskningsopphold ved utenlandske universiteter.
- Deltakelse i faglige styrever, råd og utvalg: ISF-forskere har hatt 33 verv i vitenskapelige styrever og råd, herav 5 i Norges forskningsråd, 23 oppgaver i styringsgrupper. 12 har vært konsulenter på prosjektsøknader, 13 har fylt 23 verv i internasjonale faglige organisasjoner.
- Formidling: På ISFs hjemmeside er det gjennomsnittlig registrert 1200 besøk pr. dag. Instituttets forskere fikk trykt 17 kronikker/kommentarartikler i avisene, deltok i 161 innslag i radio og TV, og holdt 205 foredrag rettet mot et allment publikum..

Høydepunkter

CINEFOGO – et ”Network of Excellence”

Civil Society and New Forms of Governance in Europe (CINEFOGO) er et EU-finansiert Network of Excellence med fokus på betydningen av å bedre medborgernes deltakelse i politisk og sosial styring. Nettverket er et konsortium som omfatter rundt 100 forskere i femten europeiske land. Karl Henrik Sivesind fra ISF er med i nettverksrådet, medansvarlig for flere arbeidsprogram

og norsk koordinator. De øvrige norske deltakerne i nettverket kommer fra NOVA og Universitetet i Bergen. Nettverkets målsetting er å frembringe og spre kunnskap om utviklingen av samfunnsborgerskap og mangfoldige identiteter i Europa, samt beskrive årsaker til sivil apati og sosial eksklusjon i Europa. CINEFOGO setter fokus på forskning, utdanning og offentlig debatt innen tre tematiske områder: «Identities, Values, and Civic Cultures – Integration and Diversity», «Citizenship and Civic Participation in Relation to Social Protection» og «Multi-level Governance and Organized Civil Society.»

Medvirkning, læring og belønning i det nye arbeidslivet

Arbeidslivet er i kontinuerlig endring. De fleste endringene skjer med små skritt. Det kan likevel være meningsfullt å bruke betegnelsen «det nye arbeidslivet» om visse utviklingstrekk som har vært særlig påfallende det siste tiåret. Dette gjelder utviklingstrekk knyttet til forhold på hver enkelt arbeidsplass: mer fleksibel organisering av arbeidet, at ny teknologi former jobbene, større innflytelse for ansatte på arbeidsplassen. Også belønningssystemene er i endring: prestasjonslønn brukes oftere og lønnsavtalene blir mer individuelle. I nært samspill med dette skjer det også endringer i arbeidsmarkedet. Prosjektets empiriske grunnlag er Arbeids- og bedriftsundersøkelsen 2003, en intervjuundersøkelse blant daglige ledere for et representativt utvalg av norske virksomheter i privat og offentlig sektor. Disse dataene er koblet til registerbasert informasjon om virksomhetene og de ansatte for perioden 1995-2003. Slike tidsserier gjør det mulig å analysere årsakssammenhenger, ikke bare gi øyeblikksbilder. Prosjektet er et samarbeid mellom ISF, ISS/NTNU, Fafo, og Frischsenteret. Noen av de viktigste funnene er rapportert i boken Nytt arbeidsliv (Gyldendal Akademisk 2005).

Internasjonalisering, migrasjon og medborgerskap i det flerkulturelle samfunnet

Dette strategiske instituttprogrammet befinner seg i krysningsflatene mellom internasjonal migrasjon, velferdsstat/integrasjon og rettighetsorientering/internasjonal rettsliggjøring. Temaet er belyst gjennom ulike tilnærminger og delprosjekter. Ett prosjekt har gjort en langsiktig makro-analyse av migrasjonsstrømmer til Norge og mellom europeiske land for å kartlegge de faktorene som har størst virkning på endringene i migrasjonen. Ett prosjekt omhandler velferdsstatsdilemmaer knyttet til det flerkulturelle samfunn, særlig om hvordan vi skal forstå innholdet i dagens samfunnsborgerskap. Et annet prosjekt belyser hvordan internasjonal rettighetslovgiving har fått økt gjennomslag i norsk rettspraksis. Høyesterett har i løpet av et drøyt tiår beveget seg fra å gå ut fra at norsk rett forutsettes å være i samsvar med menneskerettighetene, til å hevde med stadig større styrke dels at det kan være motstrid, dels at internasjonal rett da skal gå foran den nasjonale. To delprosjekter studerer spenninger som oppstår når individuelle menneskerettigheter kommer i konflikt med kollektivt funderte minoritetsrettigheter. Det ene prosjektet har diskutert rettighetsdilemmaer knyttet til kvinners rettigheter og religionsfrihet, det andre rettighetsdilemmaer i krysningsfeltet minoritetsrettigheter og barnrettigheter. Prosjektene er rapportert i form av internasjonale artikler og bokkapitler, samt en ISF-rapport.

2.18 Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	17,0	24	Årsverk totalt	81
SIP	7,5	11	herav kvinner	48
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	70
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	12,9	18	herav kvinner	41
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	40
Offentlig forvaltning	23,4	33	herav kvinner	24
Næringsliv	0,0	0	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,57
Utlandet	2,1	3		
Annet	7,2	10	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>70,1</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	49
Driftskostnader	69,9		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,70
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,3	0 %	Antall artikler i antologier	46
Årsresultat	0,3		Antall monografier	13
Egenkapital (% av totalkapitalen)	11,1	22 %		

<http://www.nova.no/>

NOVA har som formål å drive forskning og utviklingsarbeid som kan bidra til økt kunnskap om sosiale forhold og endringsprosesser. Instituttet skal fokusere på problemstillinger om livsløp, levekår og livskvalitet samt velferdssamfunnets tiltak og tjenester.

NOVA har et særlig ansvar for å utføre forskning om sosiale problem, offentlige tjenester og overføringsordninger. Instituttet skal forske på familien, barn, unge og oppvekstvilkårene deres. Videre skal instituttet drive forsknings- og utviklingsarbeid med særlig vekt på utsatte grupper og på ulike områder knyttet til barnevern, samt videreutvikle den gerontologiske forskningen. Instituttet legger i sin profil vekt på en bred sosialvitenskapelig tilnærming kombinert med et livsløpsperspektiv.

Forskningen ved NOVA er organisert gjennom tre forskningsseksjoner (Barn, ungdom og familie, levekår og aldring, og velferdspolitik og migrasjon), og følgende fem strategiske instituttprogrammer (SIP om barneforskning, SIP om sosialhjelp og fattigdom, SIP om funksjonshemming, SIP om forskningsbasert utviklingsarbeid og SIP om europeisk velferdspolitik), samt elleve strategiske instituttsatsinger (SISer). Målsettingen med SIPene og SISene er å bygge videre på NOVAs kompetanse på kjerneområdene, og bidra til at kompetanseprofilen tilpasses nye faglige utfordringer. SIPene og SISene er samtidig et uttrykk for instituttets satsing på tverrfaglig virksomhet.

Det ble i 2007 utført totalt 81,2 årsverk ved NOVA, hvorav 70 av disse var forskerårsverk. Kvinnelige forskere stod for 41 årsverk, menn for 29. Forskerstaben bestod ved utgangen av 2007

av 88 forskere. Av disse var 51 kvinner og 37 menn. Fire av forskerne ved NOVA tok i løpet av året doktorgrad.. Det var 156 prosjekter under arbeid i 2007.

Basisbevilgningen utgjorde i 2007 35 prosent av inntektene, mens oppdrag og andre inntekter stod for 65 prosent. Basisbevilgningen var på omtrent samme nivå som året før.

Publiseringsvirksomheten ved instituttet i året som gikk ligger på omtrent samme nivå som året før. Antallet artikler i tidsskrifter med referee (nasjonale og internasjonale) var på 49, og det ble utgitt elleve bøker på eksterne forlag samt 93 artikler i fagbøker, lærebøker, konferanserapporter og fagtidsskrifter.

NOVAs strategi for perioden 2006–2009 la grunnlaget for instituttets arbeid med retningslinjer for faglig utvikling, kompetanse og forskningsprofil ved instituttet i 2007.

Internasjonalt forskningssamarbeid, publisering og nettverksbygging representerte sentrale satsingsområder ved NOVA i 2007. Denne innsatsen har blant annet resultert i at NOVA nå leder et nordisk senter for fremragende velferdsforskning med partnere fra ti ledende forskningsmiljøer og med midler fra NordForsk 2007-11, "Et nytt blikk på den nordiske velferdsmodellen" (Reassessing the Nordic Welfare Model"). Både innenfor og utenfor rammen av senteret har mange forskere ved NOVA nært prosjektsamarbeid med kolleger i andre nordiske land.

NOVA har også inngått en intensjonsavtale med Burton Blatt Institute, Syracuse University, USA, om samarbeid om forskning og forskerutveksling. Arbeidet i SIP om Europeisk velferdspolitik er trappet opp med ansettelse av to medarbeidere, vektlegging av rettsliggjøring og Europeisk politikk om barne- og familie, IKT og funksjonshemming, og mer utstrakt nettverksbygging i forhold til europeiske forskningsmiljøer.

NOVA deltar i et nettverk for fremragende forskning (RECOWE) og et større prosjekt (CapRight) under EUs 6. rammeprogram for forskning. Instituttet har i 2007 vært koordinator for eller partner i flere søknader til EUs 7. rammeprogram og EU-kommisjonen. Videre er det sendt søknader om kryssnasjonale samarbeidsprosjekter til nasjonale forskningsfinansierende organer. For å fremme mer utstrakt publisering i internasjonale tidsskrifter med fagfelleevaluering har NOVA holdt to praktisk rettede kurs om engelsk som faglig skriftspråk, holdt av en amerikansk ekspert i anvendt lingvistikk.

Høydepunkter

Vold og overgrep mot barn og unge

I hvilken grad utsettes barn og unge for fysisk vold fra sine egne foreldre? Hvor mange har opplevd at mor eller far har blitt utsatt for vold, og hvor mange har vært utsatt for seksuelle overgrep? Dette er noen av de spørsmålene som tas opp i undersøkelsen om fysisk vold og overgrep blant barn og unge. Det er første gang at omfanget av fysisk vold og vitneerfaringer i normalbefolkningen i Norge kartlegges. Det er også første gang omfanget av seksuelle overgrep sees i sammenheng med omfanget av andre krenkelser. I hovedsak svarte elevene på spørsmål knyttet til tre former for krenkelser: direkte fysisk vold fra egne foreldre, vitneerfaringer, dvs. å se eller høre vold som rammer egne foreldre og seksuelle overgrep i og utenfor familien. Foruten å kartlegge omfanget av vold og overgrep gir undersøkelsen også innblikk i hvilke risikofaktorer som knytter seg til de ulike krenkelsene, samt mulige konsekvenser for de ungdommene som har opplevd dette.

Hovedkonklusjonen i rapporten er at majoriteten av ungdommene i undersøkelsen ikke hadde opplevd de formene for krenkelser som ble kartlagt. En annen viktig konklusjon er at det er stor variasjon i de volds- og overgrepserfaringene ungdom rapporterer om. Relativt mange har opplevd en mild krenkelse i løpet av oppveksten, relativt få har opplevd det som er definert som grove krenkelser, og svært få har opplevd både grov vold, grove vitneerfaringer og grove seksuelle overgrep. Undersøkelsen er utført på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet, og er gjennomført blant over 7000 avgangselever ved 67 videregående skoler rundt om i landet.

Kommunen som boligeier

Kommunenes praksis og rutiner ved utleie av kommunalt disponerte boliger er temaet for et samarbeidsprosjekt mellom NOVA og Fafo. Erfaringer fra undersøkelsen viser at det er relativt stor variasjon mellom kommunene i måten de forvalter sine utleieboliger på. Kommunene har også svært forskjellige rutiner for behandling av boligsøknader. Måten man arbeider på, varierer systematisk med kommunens størrelse. I de største kommunene har man oftere enn i de små faste rutiner for hvordan arbeidet skal foregå. Det er tilfelle både når det gjelder søknadsbehandling og tildeling av boliger, og når det gjelder måten ulike kommunale etater arbeider og samarbeider på for å forhindre at leieboerne skal bli kastet ut av boligen på grunn av manglende betaling av husleien. Det er også i de største kommunene at forvaltningen av utleieboligene er mest i tråd med normene for god forvaltningsskikk. Gjennom prosjektet tar man også for seg kommunenes rutiner ved behandling av mislighold og utkastelse som skyldes manglende betaling av husleien. I slike saker er flere kommunale etater og namsmyndigheten involvert. I de aller fleste kommuner varsler namsmyndigheten sosialtjenesten når den mottar begjæring om utkastelse; i 3 av 4 store kommuner varsles det om alle begjæringer, mens det samme kun gjelder for 1/3 av de små. De fleste kommuner har rutiner for å følge opp folk som blir kastet ut av en leid bolig, men også her er det stor variasjon i praksis; 9 av 10 store kommuner har slike rutiner, men bare halvparten av de små. Forskerne benyttet et omfattende datamateriale samlet inn fra et utvalg bestående av 103 kommuner og de 15 bydelene i Oslo. Svarprosenten er på 70 prosent. Prosjektet er gjennomført på oppdrag for Kommunal- og regionaldepartementet.

Organisering for velferd. Hjemmetjenesten i en styringsideologisk brytningstid

Avhandlingen baserer seg på to casestudier fra hjemmetjenesten, gjennomført i 1994/95 og i 1999/2000, henholdsvis før og etter reformer inspirert av New Public Management (NPM) gjorde sitt inntog i tjenesten. Man undersøker hvordan reformene setter spor etter seg i omsorgstjenestenes praksis og hvordan de utfordrer gamle styringsdilemmaer. Den tidligere organisasjonsformen beskrives som et typisk bakkebyråkrati der ledere og ansatte i førstelinjen hadde ansvar for å vurdere behov og tildele hjelp innenfor knappe ressursrammer. Organisasjonsformen la til rette for individuell og situasjonstilpasset omsorg, men ga samtidig grobunn for kritikk som etterlyste tydeligere signaler om hva man har rett til å kreve av hjelp. De NPM-inspirerte reformene ble introdusert på et tidspunkt da krav om bedre rettsikkerhet for hjelpemottakere var satt på dagsorden i de fleste kommuner. Reformene ble i stor grad tilpasset disse kravene. Ideer om kontraktstyring og kvalitetsledelse ble ikke utformet utelukkende for å fremme kostnadseffektivitet og kvalitet, men også for å tilrettelegge for bedre saksbehandling og dokumentasjon. Ansvaret for å vurdere behov og tildele tjenester skulle flyttes til en bestillerenhet på et høyere forvaltningsnivå. Hjelp skulle så utføres med utgangspunkt i formelle vedtak, serviceerklæringer og kvalitetsstandarder.

Intervjuer med ansatte fra hjemmetjenesten tyder på at nye arbeidsrutiner med forankring i disse ideene hadde store vansker med å finne fotfeste i praksis. Forsøk på å forhåndsdefinere og kontraktsfeste hjelpen ble stadig forstyrret av hverdagslige utfordringer. Å skulle yte hjelp og pleie til mennesker som er ute av stand til å klare seg i hverdagen, krevde at en var

reaksjonsdyktig overfor deres omskiftelige behov og særegne livsbetingelser. Casestudiene peker i retning av at det er skapt et spenningsfelt i omsorgstjenesten som innebærer at det anvendes tid og krefter på å trekke organisasjonen i ulike retninger. På det administrative nivået blir det stadig tatt initiativ for å gjøre tjenesten gjennomskiktig og styrbar. Styringstiltakene blir igjen stadig myket opp for å kunne fungere i en omskiftelig omsorgshverdag. Oppmykingen skjer til dels i det skjulte ved at omsorgspersonalet strekker seg langt for å kompensere for manglende fleksibilitet i systemet.

2.19 Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU STEP)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	6,1	10	Årsverk totalt	68
SIP	8,4	13	herav kvinner	32
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	58
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	20,2	32	herav kvinner	25
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	21
Offentlig forvaltning	17,6	28	herav kvinner	8
Næringsliv	2,6	4	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,36
Utlandet	8,7	14		
Annet	0,1	0	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>63,7</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	29
Driftskostnader	61,9		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,50
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	1,8	3 %	Antall artikler i antologier	23
Årsresultat	2,7		Antall monografier	1
Egenkapital (% av totalkapitalen)	24,7	40 %		

<http://www.nifustep.no/>

NIFU STEP skal være et ledende og anerkjent institutt for studier av forskning, innovasjon og utdanning. Gjennom statistikk, forskning, evaluering og utredningsvirksomhet er NIFU STEP en kritisk og uavhengig kunnskapsprodusent som leverer bakgrunnsmateriale til kunnskapspolitiske beslutninger på ulike nivå. I 2007 har vi hatt en liten nedgang i kapasiteten, blant annet på grunn av økt sykefravær og mange i fødselspermisjon.

I 2007 har NIFU STEP arbeidet på om lag 300 prosjekter, her løftes bare fram noen av de største som alle i løpet av prosjektperioden, er eller har vært på minst to årsverk.

Finansiert av Norges forskningsråd har NIFU STEP arbeidet med Forskningsstatistikken som er en sentral nasjonal oppgave. Andre prosjekter er "Evaluering av kvalitetsreformen", "Høyere utdanning og relasjonen til arbeidsmarkedet", "Comparative Advantages through Knowledge Creation and Exploitation" (CAKE), "Politikk for kunnskapssamfunnet", "From conservative to pragmatic modernization of education? International comparative analysis of the restructuring of educational policy", "Innovasjonsstrategier i et evolusjonært perspektiv", "Understanding

innovation in a globalizing economy: The Norwegian case” og ”Plain building – plain sailing? Exploitation of knowledge in the building and construction industry”.

Sentrale prosjekter finansiert av EU-kommisjonen har vært “Understanding the Relationship between Knowledge and Competitiveness in the Enlarging European Union” (U-Know) og ”Sectoral Innovation Watch” (SYSTEMATIC).

Fra Kunnskapsdepartementet har instituttet hatt tre strategiske instituttprogrammer: ”Kompetansebygging og kunnskapsbehov i arbeidslivet”, ”Individuelle valg og institusjonelle strategier i høyere utdanning” og ”Studier av internasjonale utviklingstendenser i høyere utdanning”.

Fra Utdanningsdirektoratet har NIFU STEP hatt tre sentrale aktiviteter innenfor ”Forskningsbasert evaluering av reformen i grunnsopplæringen – Kunnskapsløftet”.

Høydepunkter

SYSTEMATIC eller ”Sectoral Innovation Watch”

Prosjektet er en integrert del av EU-kommisjonens Europe INNOVA-initiativ som overvåker utviklingen i det europeiske innovasjonssystemet. SYSTEMATIC undersøker i hvilken grad og hvorfor innovasjonssystemet og innovasjonsstiler varierer på tvers av næringssektorer.

NIFU STEP har blant annet hatt ansvaret for å utrede fremtidige innovasjonsmessige utfordringer i næringsmiddelindustri, tekstiler og klær, IKT, maskiner og utstyr, aerospace, kjemisk industri, bioteknologi, energiproduksjon og bilindustri. Resultatene fra dette arbeidet viser at:

- Innenfor de såkalte lavteknologiske sektorene som tekstiler, næringsmiddelindustri, maskiner og utstyr, bør man i økende grad ta i bruk og integrere nye teknologier samt kompetanse fra andre disipliner for å anvende dem i egne produkter, tjenester og prosesser. Innenfor matvareindustrien for eksempel blir det viktig å anvende nye teknologier utviklet i skjæringsfeltet mellom farmasi, kjemisk industri, bioteknologi og elektronikk.
- De mer tradisjonelle næringene trenger høyt utdannede og ansatte med spesielle ferdigheter for å kunne ta i bruk teknologier med formål å styrke sin konkurranseposisjon. Dette utfordrer utdanningssystemet generelt og spesielt organiseringen av yrkesutdanningen i EU. Videre har man identifisert tydelige behov for innovasjonspolitiske virkemidler rettet inn mot slike næringer som bør være mer omfattende og helhetlige enn ren FoU-støtte, for eksempel behov for å støtte bransjenes egne strategier for kompetanseutvikling i og utenfor arbeidsplassen.
- EU synes å ha en økende mangel på IKT-arbeidere, samt en mismatch mellom tilbud og etterspørsel etter visse IKT-ferdigheter og en nedgang i IKT- og informatikkstudenter. Dette blir sett på som en utfordring ikke bare for IKT-sektoren, men for hele økonomien da denne mangelen kan bremse mulighetene til å ta i bruk nye teknologier.

Forsøk med valgfritt skriftlig sidemål

NIFU STEP fikk våren 2005 i oppdrag fra Oslo kommune, Utdanningsetaten å utføre en forskningsbasert evaluering av forsøket med valgfritt skriftlig sidemål, som ble igangsatt ved ni videregående skoler i Oslo høsten 2004. Et elevkull ved studieretningene for allmenne, økonomiske og administrative fag, idrettsfag og musikk, dans og drama fikk muligheten til å velge bort opplæring og vurdering i norsk skriftlig sidemål.

Evalueringen av forsøket viser at fritaket hadde en positiv effekt på elevenes skriftlige ferdigheter i hovedmålet, det vil for disse elevene si bokmål. Elevene som var med i forsøket fikk bedre eksamenskarakter i skriftlig hovedmål enn det som kunne forventes ut fra tidligere skoleprestasjoner og andre forhold som har effekt på eksamensresultatet. Det samme gjelder for elever som i utgangspunktet var fritatt for skriftlig sidemål etter Opplæringsloven. Forsøket hadde derimot ingen effekt på elevenes leseferdigheter og muntlige framstillingsevne.

Vektleggingen av opplevelsesdimensjonen og kulturperspektivet i presentasjonen av nynorsk språk og litteratur har bidratt til å bedre holdningen til nynorsk blant elevene på skolene som var med i forsøket. De viktigste pedagogiske virkemidlene i forsøket har vært prosessorientert skriveopplæring med mappe som vurderingsform, kompetanseutvikling blant lærerne og arbeid for å bedre elevenes holdninger til nynorsk. Dette er virkemidler som med stor fordel kan tas i bruk i norskopplæringen uavhengig av et forsøk som dette. Det gjenstår å se om disse virkemidlene kunne ha gitt samme positive effekter for elever som har opplæring i skriftlig sidemål.

Evaluering av EURYI – European Young Investigator Award Scheme

EURYI var European Science Foundation (ESF) sitt flaggskip for å støtte unge fremragende forskere i perioden 2003-2007. Programmets hadde som mål å rekruttere unge fremragende forskere fra hele verden til Europeiske forskningsinstitusjoner og hjelpe dem å bygge opp en selvstendig forskningskarriere. På oppdrag fra ESF og EUROHORCs (European Heads of Research Councils) utførte NIFU STEP en evaluering av programmets tre første utlysninger. Evalueringen ble basert på gjennomgang av dokumentene fra søknadsbehandlingsprosessene, intervjuer med de involverte aktørene og spørreundersøkelse til søkere og deltakende institusjoner. Resultatene er publisert i NIFU STEP rapport 3/2007.

- Evaluering viste at programmet har høy prestisje i målgruppen. Svært få mente at det fantes andre internasjonale eller nasjonale programmer som ga bedre rammebetingelser eller høyere prestisje.
- I tillegg til å fordele store forskningsmidler har programmet fungert som en døråpner for de utvalgte unge forskerne. Forskningsmidlene og prestisjen som følger med gir dem både bedre arbeidsbetingelser og nye muligheter.
- Programmet har imidlertid hatt begrensninger mht å tiltrekke seg søkere utenfor Europa. Kun rundt 10 prosent av søkerne var fra land utenom Europa.
- Selve seleksjonsprosessene var et hovedfokus i evalueringen – og også her kom programmet godt ut. Etter den første utlysningen ble de nasjonale utvelgelsesprosessene mer grundige og standardisert slik at de kunne gi et bedre grunnlag for den Europeiske seleksjonen.
- Evalueringen behandlet dessuten ulike fremtidsperspektiver for EURYI i lys av opprettelsen av European Research Council (ERC). EURYI-programmet er nå avsluttet, mens ERC har lansert et tilsvarende program i større skala.

2.20 Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	17,2	32	Årsverk totalt	53
SIP	1,9	4	herav kvinner	19
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	35
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	4,3	8	herav kvinner	10
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	21
Offentlig forvaltning	25,0	47	herav kvinner	4
Næringsliv	2,1	4	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,59
Utlandet	1,8	3		
Annet	0,8	2	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>53,1</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	31
Driftskostnader	52,5		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,88
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,6	1 %	Antall artikler i antologier	22
Årsresultat	0,6		Antall monografier	5
Egenkapital (% av totalkapitalen)	3,8	11 %		

<http://www.nupi.no/>

Norsk Utenrikspolitisk Institutt har siden opprettelsen i 1959 hatt det todelte formål å forske på og informere om internasjonale spørsmål. Virksomheten fokuserer delvis på forhold av interesse for norsk utenrikspolitikk, men også på generelle utviklingstrekk og utfordringer – globalt og regionalt – i internasjonal politikk og økonomi. NUPI er en frittstående og faglig selvstyrt forskningsinstitusjon som fra 1997 har status som statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Instituttets styre utnevnes av Kunnskapsdepartementet. Om lag en tredel av virksomheten finansieres gjennom en basisbevilgning, resten gjennom offentlige og private oppdragsgivere, også utenlandske, og fra salg av instituttets publikasjoner. Instituttets omsetning i 2007 var 53 millioner kroner.

NUPIs om lag 70 medarbeidere er organisert i fem forskningsavdelinger og to mindre prosjektenheter eller programmer i tillegg til informasjonsavdeling og administrasjonsavdeling. De fem forskningsavdelingene er Avdeling for internasjonal politikk, - Russland og Eurasia, - Utviklingsstudier, Internasjonal økonomi og Avdeling for sikkerhet og konflikthåndtering som ble etablert i 2007.

NUPI bidrar med kunnskap om internasjonale spørsmål på en rekke områder og fagfelt: maktforhold, sikkerhetspolitikk, utvikling, internasjonal økonomi og norsk utenrikspolitikk.

Viktige forskningssatsinger i 2007 er:

Sikkerhetspolitikk og fredsoperasjoner

Sikkerhetspolitikk representerer det største forskningsfeltet ved NUPI og omfatter grunnforskning og anvendt forskning ved flere avdelinger og programmer. Av disse fremheves: Responsibility to Protect, internasjonalt program for konseptutvikling og eksperimentering innenfor flernasjonale og flerfunksjonelle fredsoperasjoner (MNE 5) og studier av europeisk utenriks- og sikkerhetspolitikk. I tillegg drives forskning i skjæringsflaten mellom utvikling, sikkerhet og statsbygging.

Nordområdene og den østlige dimensjonen

Nordområdene har vært et prioritert forskningsfelt på NUPI siden 1960-tallet og har nå fått ny relevans i tråd med områdenes økende geopolitiske betydning. Dette gjelder både russlandsforskningen og forskning om energi. I tillegg har NUPI en betydelig kunnskapsbase på tidligere sovjetstater.

Hegemonier, politiske og økonomiske stormakter

NUPIs Hegemoniprogram ble avsluttet i 2007, men forskningen på stormaktenes rolle i det internasjonale statssystemet vil fortsette på prosjektbasis. Det vises blant annet til prosjektet "Imperiers vekst, fall og relevans". Et økonomifaglig miljø på Kina og India er under etablering.

Handel, innovasjon og teknologi

"Barriers to entry, internationalisation and technology" (BITE) er et omfattende NFR-finansiert prosjekt som gjennomføres i samarbeid med SSB. NUPI representerer også et av de fremste forskningsmiljøer på internasjonal handel.

Høydepunkter

Hegemoniprogrammet; imperiers vekst, fall og relevans

Forskningsprogrammet Hegemoni og global politisk orden (2003–2007) har i 2007 hatt hovedfokus på prosjektet Imperiers vekst, fall og relevans. Prosjektet analyserer det romerske, russiske, spanske, franske, britiske og amerikanske imperium, og deres relevans for dagens politiske tenkning og praksis. Sentralt i analysen er imperienes geografiske og kulturelle nedslagsfelt, og hva som førte til deres framvekst, opprettholdelse og senere fall.

Prosjektet leverer historiske tilbakeblikk og teoretiske innspill til den analytiske og politiske diskusjonen om imperiale tendenser i samtiden. Dette går rett inn i den pågående debatten om stormaktenes tilbakekomst, det amerikanske hegemoniet og behovet for global styring. I januar 2008 er det avholdt en oppsummerende heldagskonferanse og en artikkelsamling utgis i april. Programmet og prosjektet er finansiert av Norges forskningsråd.

Globalisering og Øst-Europas regioner

I de fleste land oppfattes regional ulikhet og sentralisering som et nasjonalt problem. Men hvordan påvirkes periferien av internasjonal integrasjon? Mens noen har hevdet at "liberalisering skaper sentralisering", peker tidligere NUPI-forskning i retning av at når grensene viskes ut, blir sentraliseringen svakere og ikke sterkere. Dette er en hypotese i NUPIs studie av Øst-Europas regioner i prosjektet ENEPO (EU Eastern Neighbourhood: Economic Potential and Future Development) – et samarbeidsprosjekt mellom forskningsmiljøer i 11 land med EU-finansiering. De fleste landene i Øst-Europa har betydelig regional ulikhet og i prosjektet vil NUPI analysere

dette, med spesiell vekt på utviklingen det siste tiår og effekten av internasjonal og europeisk integrasjon. I 2007 er en omfattende database bygget opp med regionale data for rundt 40 land. Foreløpige analyser viser blant annet at regional ulikhet i Russland har økt kraftig, og i 2008 vil vi kartlegge hvordan regionene i Øst-Europa påvirkes av den internasjonale integrasjonen, basert på analyser av vekstkongvergens og økonomisk geografi.

Regionalt samarbeid i Sentral-asia

Prosjektet, som baserer seg på Stina Torjesens doktorgradsarbeidet *Understanding regional co-operation in Central Asia 1991-2004*, forklarer hvorfor regionalt samarbeid har vært vanskelig å realisere i post sovjetiske Sentral-asia (Kasakhstan, Kirgisistan, Tadsjikistan og Usbekistan) etter 1991. Prosjektet benytter seg av, og bedømmer nytten av, konvensjonell internasjonal politikk (IP) -teori for å forstå den regionale politiske utviklingen. Et sentralt funn er at IP-teorier som fremhever staters motstridende nasjonale interesser (realisme) gir en forholdsvis god og plausibel forklaring på hvorfor regionale samarbeidsinitiativ har slått feil. Samtidig presenteres en ny og original måte å forstå manglende regionalt samarbeid som utfyller realismen - i denne nye tilnæringsmåten vektlegges implikasjonene av svake statsstrukturer og autoritære politiske regimer. Forskningsfunnene har også relevans ut over hovedtematikken, blant annet gis innsikt i Russisk dominans i postsovjetiske områder og kommer med nye viktige bidrag til teorier og debatter rundt "svake stater" og deres evne til å utøve en effektiv utenrikspolitikk.

2.21 NTNU Samfunnsforskning

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	0,0	0	Årsverk totalt	72
SIP	0,0	0	herav kvinner	43
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	67
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	22,2	32	herav kvinner	38
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	10
Offentlig forvaltning	16,0	23	herav kvinner	3
Næringsliv	15,3	22	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,15
Utlandet	8,2	12		
Annet	7,8	11	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	69,5	100	Antall artikler i periodika og serier	11
Driftskostnader	65,5		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,16
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	3,9	6 %	Antall artikler i antologier	12
Årsresultat	8,0		Antall monografier	0
Egenkapital (% av totalkapitalen)	32,1	33 %		

www.ntnusamfunnsforskning.no.

NTNU Samfunnsforskning AS eies i sin helhet av NTNU. Instituttet arbeider med anvendt forskning og utvikling i samarbeid med NTNU, fortrinnsvis innenfor samfunnsvitenskapelige fagområder.

NTNU Samfunnsforskning AS hadde en omsetning på nær 70 mill. kroner i 2007. Dette representerer en økning på vel 31 prosent i forhold til året før. Det ble gjennomført 72 årsverk dette året, herav 67 forskerårsverk. Ansatte ved NTNU utførte i 2007 1,8 årsverk gjennom bistillinger ved instituttet. Ved utgangen av 2007 hadde instituttet 107 ansatte, hvorav 82 i hovedstilling.

Instituttet er organisert i følgende avdelinger med hver sin avdelingsleder:

- Studio Apertura
- Barnevernets utviklingscenter Midt-Norge
- Senter for idrettsforskning
- Senter for funksjonshemming og samfunn
- Senter for innvandringsforskning og flyktningstudier
- Senter for entreprenørskap
- Senter for tverrfaglig forskning i rommet

I tillegg til FoU-aktiviteten som gjennomføres i avdelingene, har selskapet det administrative ansvaret for eksternt finansierte prosjekter som ansatte ved NTNU har det faglige ansvaret for. Personer som arbeider med disse prosjektene har ansettelse i NTNU Samfunnsforskning.

Høydepunkter

Tillit på prøve - Undersøkelse om etikk, mangfold og etnisk diskriminering i Sør-Trøndelag politidistrikt

Prosjektet er gjennomført på oppdrag fra Sør-Trøndelag politidistrikt og er et ledd i politiets satsing "Vi i verden" – et prosjekt om etikk, mangfold og etnisk diskriminering. Undersøkelsen ble gjennomført våren 2007 og har hatt som siktemål å kartlegge forhold som kan ha betydning for videre utviklingsarbeid på mangfoldsfeltet internt i politiet. Følgende datakilder er benyttet som grunnlag for rapporten: Spørreskjema til samtlige ansatte i Sør-Trøndelag politidistrikt, individuelle intervjuer med 20 politiansatte, individuelle intervjuer med 22 representanter for innvandrer miljøene i Trondheim, deltakelse på møter i innvandringsorganisasjoner og internt i politiet, samt gjennomgang av skriftlige dokumenter, medieoppslag og rapporter.

Rapporten slår fast at Sør-Trøndelag politidistrikt har et klart forbedringspotensial både når det gjelder holdninger og arbeidsmetoder. Selv om etikk og mangfold har stått på dagsorden lenge, gjenstår det en del før målet om "nulltoleranse" i forhold til diskriminering og rasisme er oppnådd. Rapporten har følgende anbefalinger:

1. Videreføre dialogarbeidet med innvandrer miljøene
2. Utarbeide mål og konkrete tiltak for rekruttering av medarbeidere med minoritetsbakgrunn
3. Etablere møteplasser internt for drøfting av etikk- og mangfoldsspørsmål
4. Iverksette opplæringsprogram for å øke kompetansen om politiarbeid i et multietnisk samfunn
5. Innføre hospitantordninger der politi fra Sør-Trøndelag får anledning til lære av utenlandske erfaringer

En norsk inngangsport til verdensrommet

Det norske bruker- og støttesenteret N-USOC (Norwegian User Support and Operations Centre) for forskning ombord på den Internasjonale Romstasjonen (ISS) har siden 2002 deltatt i forskning i og på vektløshet. Aktiviteten er finansiert av ESA (European Space Agency). Evolusjonen av alt liv på Jorden har foregått under påvirkning av tyngdekraften (1g). Med vektløshet som det viktigste verktøy åpner forskningen ombord på ISS for mange nye muligheter. Man vil kunne

bekreftede eller avkreftede gamle hypoteser og utvikle ny kunnskap om hvordan tyngdekraften har påvirket evolusjonen av molekylærbiologiske prosesser, funksjon og morfologi av organer og individ samt hvordan livet på jorden er avhengig av tyngdekraften. Fravær av tyngdekraften vil også kunne gi økt forståelse, og utnyttelse, av fundamentale kjemiske og fysiske reaksjoner, som for eksempel forbrenningsprosesser og dannelse av krystaller. I samarbeid med internasjonale forskere har N-USOC-prosjektet siden 2006 gjennomført 3 planteeksperimenter ombord på ISS. Det er forventet at disse eksperimentene vil gi økt kunnskap om hvordan tyngdekraften påvirker fundamentale prosesser i planter. Prosjektsamarbeidet med ESA er planlagt å vare frem til 2015. I 2007 startet NTNU Samfunnsforskning, i samarbeid med Norsk Romsenter og ESA, arbeidet med å overføre erfaringene fra planteforskningen på ISS til ESA sitt program for bemannet utforskning av verdensrommet. Denne aktiviteten vil i fremtiden bidra til at det norske flagget vil forbindes med menneskets utforskning av verdensrommet.

2.22 Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	4,2	8	Årsverk totalt	42
SIP	3,2	6	herav kvinner	14
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	31
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	22,8	45	herav kvinner	7
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	20
Offentlig forvaltning	3,8	8	herav kvinner	8
Næringsliv	11,3	22	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,65
Utlandet	1,2	2		
Annet	4,1	8	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>50,6</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	42
Driftskostnader	56,7		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	1,37
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	-6,2	-12 %	Antall artikler i antologier	20
Årsresultat	-6,2		Antall monografier	0
Egenkapital (% av totalkapitalen)	2,3	9 %		

<http://www.snf.no/>

SNF utfører anvendt forskning med utgangspunkt i økonomisk-administrative fag. Virksomheten finansieres på prosjektbasis av forskningsråd og oppdragsgivere i næringsliv og offentlig sektor.

Det faglige grunnlaget for forskningen i SNF er kompetansen i egen forskerstab og de nære kopleingene til fagmiljøene ved Norges Handelshøyskole (NHH) og Institutt for økonomi ved Universitetet i Bergen (UiB). Forskningsvirksomheten drives gjennom et aksjeselskap, Samfunns- og næringslivsforskning AS, med Stiftelsen SNF, NHH og UiB som eiere. Eierforholdet er organisert slik at NHH i strategisk sammenheng er selskapets hovedeier, med UiB som deleier.

Konseptet som ligger til grunn for den anvendte forskningen i SNF, er at SNF skal være en kunnskapsmessig brobygger mellom grunnforskningsmiljø i økonomisk-administrative fag og brukere av forskningsbasert kunnskap fra økonomisk-administrative fagområder. SNFs hovedoppgave er å bidra til synergi mellom den frie forskningen i den akademiske sektor og anvendt forskning og forskningsbaserte utredninger i oppdragsmarkedet. Det betyr at SNF arbeider med sikte på:

- å bringe de best funderte betraktningmåter som er nedfelt i teorier, modeller og metoder, til anvendelse på praktiske problemstillinger. Således kan SNF tilby høy faglig kvalitet i oppdragsforskningen og dermed bidra til å styrke grunnlaget for å treffe beslutninger hos dem som etterspør forskningsbasert kunnskap.
- å tilføre ekstra ressurser til økonomisk-administrativ forskning ved at teorier, modeller og metoder fra disse fagområdene anvendes på praktiske problemstillinger. SNF skal gi muligheter for utfordrende forskningsoppgaver og forskerrekruttering, samt kontakt med internasjonale forskningsmiljø, og dermed bidra til å holde og videreutvikle kvaliteten i fagmiljøene som SNF baserer virksomheten sin på.

SNF har sine forskningsmessige tyngdepunkt på områder som økonomisk politikk, arbeid og velferd, næringspolitikk, markedsanalyse, foretaksstrategi og internasjonalisering, samt økonomisk styring og skatt. Hovedsektorene for SNFs forskning er energi, industri, skipsfart, fisk, reiseliv, IKT og telekommunikasjon, samt offentlig tjenesteproduksjon.

Gjennom siste halvdel av 2007 har SNF arbeidet med å legge til rette for en klarere tematisk programorganisering av virksomheten. Det blir gjennomført fra 2008 med fokus på:

- Arbeid og utdanning
- Tele og media
- Mat og ressursøkonomi
- Klima og energi
- Finansiell og økonomis styring
- Globalisering
- Etikk og styring
- Merkebygging
- Skatt, entreprenørskap og vekst

Høydepunkter

SNF på topp i den faglige evalueringen av anvendt økonomisk forskning i Norge

Det er gledelig å konstatere at den internasjonale ekspertgruppen som har vurdert den økonomiske forskningen i Norge på oppdrag fra Norges forskningsråd, rangerte SNF på topp som det fremste anvendte økonomiske forskningsmiljøet i Norge sammen med Frischsenteret. Ekspertgruppen vurderte den anvendte økonomiske forskningen i SNF til "very good", som beskrives som Research is at a high international level with clear impact and visibility within some core areas of research, and with high level of publication in recognized international journals. The researchers have a leading international role within their sub-field. Bare Frischsenteret, som tidligere var SNF-Oslo, oppnådde samme høye vurdering av de anvendte økonomiske forskningsinstituttene i Norge.

Ekspertpanelet har vurdert bidrag fra SNFs egen fagstab innen samfunnsøkonomi og finans. I den løpende anvendte forskningen samarbeider SNF nært med fagmiljøene ved NHH og UiB, som ekspertgruppen også vurderte å ligge i fremste rekke i Norge. Det samfunnsøkonomiske

fagmiljøet ved NHH ble vurdert til "excellent", mens NHHs fagmiljø i finans ble vurdert til "very good", noe som også er tilfelle med Institutt for økonomi ved UiB. Dette berger for høy faglig kvalitet i den anvendte forskningen som gjøres på prosjekter hos SNF.

Bok om "Havbruk: Akvakultur på norsk"

Et anvendt forskningsinstitutt må innfri kravene til faglig kvalitet og til praktisk relevans, og også formidle sine forskningsresultater til næringsliv, myndigheter og allmennhet. Som et ledd i dette formidlingsarbeidet har SNF siden 2001 hatt ansvar for spalten "Samfunnsfaglig havbruksforskning" i fagtidsskriftet Norsk fiskeoppdrett. Etter disse årene ble et utvalg av de mest engasjerte bidragsyterne invitert til å utdype sitt tema i artikkels form, noe som har resultert i en bok redigert av Bernt Aarset og Grete Rusten Havbruk: Akvakultur på norsk, Bergen: Fagbokforlaget 2007. Forskningen som rapporteres her, er resultatene av arbeidet de forskjellige forskerne har bearbeidet og lagt fram i ulike sammenhenger, både nasjonalt og internasjonalt. Her utfyller perspektivene hverandre ved at de binder sammen analyser av endringer over tid med dagsaktuelle utfordringer for næringen. Bidragene er skrevet enkeltvis, men utgjør et hele ved at de analyserer og kommenterer et forløp fram til den situasjonen havbruk har i dag.

Trygdeforskningsseminaret 2007

Trygdeforskningsseminaret 2007 ble arrangert som et samarbeid mellom SNF, Gruppen for trygdeøkonomi ved Institutt for økonomi ved Universitetet i Bergen og Rokkansenteret. Seminaret program var som vanlig satt sammen av plenumsinnlegg og parallelle sesjoner. Det var i år 6 plenumsinnlegg og 12 innlegg på parallellsesjonene. Hovedtema for de inviterte plenumsinnleggene første dag var velferdsreformer, mens andre dag var viet de to store prosjektene "Evaluering av NAV-reformen" og "Equality, Social Organization, and Performance". Parallellsesjonene hadde et variert innhold, men det var flest innlegg om sykefravær og integrering. Det var 73 deltakere. Seminaret fungerer godt som en arena for kontakt mellom forskere og brukere, og for formidling av nyere forskning. Innleggene er lagt ut på <http://www.econ.uib.no//?strId=3D5784&kategori=3D307>.

2.23 SINTEF Teknologi og samfunn

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	3,4	14	Årsverk totalt	18
SIP	0,0	0	herav kvinner	9
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	16
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	5,3	21	herav kvinner	8
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	12
Offentlig forvaltning	4,5	18	herav kvinner	4
Næringsliv	9,3	38	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,75
Utlandet	1,7	7		
Annet	0,5	2	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>24,7</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	7
Driftskostnader	23,5		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,43
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	1,2	5 %	Antall artikler i antologier	7
Årsresultat	1,2		Antall monografier	0
Egenkapital (% av totalkapitalen)				

www.sintef.no/nypraksis og www.sintef.no/sipaa.

SINTEF Teknologi og samfunn har per 01.01.2008 210 ansatte som til sammen utfører nær 180 årsverk, og som er organisert i følgende forskningsavdelinger:

- Ny praksis
- Sikkerhet og pålitelighet
- Industriell økonomi
- Global Praxis
- Logistikk
- Produkt og produksjon
- Produktivitet og prosjektledelse
- Smartere sammen
- Transportsikkerhet og -informatikk
- Veg- og transportplanlegging
- Avdeling for Skole- og utdanningsforskning og Kunnskaping

SINTEF Teknologi og samfunn utfører FoU og rådgiving for næringsliv og offentlig sektor for å fremme verdiskaping, sikkerhet og miljø. Den helhetlige forståelsen av teknologi, økonomi og organisasjon gir generisk kompetanse rettet mot alle industrielle og tjenesteytende næringer.

I SINTEF Teknologi og samfunn er det spesielt avdelingene Ny praksis og Sikkerhet og pålitelighet (SIPÅ) som har sin kjernekompetanse innenfor arbeids- og sikkerhetsforskning. Flere avdelinger i konsernområdet arbeider med tilgrensende felt, og dette stimulerer til tverrfaglig samarbeid og kompetanseutveksling. Eksempler på slike tilgrensende felt er forskning innenfor:

Produktivitet og prestasjonsledelse i prosjektorganisasjoner (Produktivitet og prosjektledelse)

- Kunnskap i organisasjoner og hvordan kunnskap skapes, vedlikeholdes og fornyes i arbeidslivet (Kunnskaping)
- Operasjonelle utviklingsprosesser innen petroleumsindustrien (Smartere sammen)
- Logistikkprosesser som koordinerer teknologi, mennesker, produkter og markeder (Logistikk)
- Samspill mellom teknologi, organisasjon og økonomi ved operasjonelle beslutninger (Industriell økonomi)

Med utgangspunkt i den lange forskningstradisjonen innenfor arbeids- og sikkerhetsforskning ved SINTEF er det blitt utviklet relativt store fagmiljø ved Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse ved NTNU. I hovedsak er det vitenskapelig ansatte ved fire institutt som i dag har tette samarbeidsrelasjoner til Ny praksis og SIPÅ. Dette er instituttene for Psykologi, Sosiologi og statsvitenskap, Sosialantropologi, Økonomi og teknologiledelse. I stor grad er arbeids- og sikkerhetsforskningen ved disse instituttene bygd opp ved å rekruttere forskere fra SINTEF-miljøet. Samtidig bidrar NTNU med en solid nyrekruttering til arbeids- og sikkerhetsforskning gjennom sine master- og doktorgradsprogrammer. Her bidrar flere SINTEF-forskere med undervisning og veiledning.

Høydepunkter

InfoGrid – Distribuert informasjon i storskala nettforvaltning

Moderne drift og vedlikehold av elektrisitetsnettet er i stor grad avhengig av informasjon og kommunikasjonsteknologi. Målet med dette prosjektet har vært å øke kunnskapen om bruk av slik teknologi i arbeidsprosesser i forvaltningen av nettet, for å kunne øke kvaliteten av informasjonsbruk ved å minske gapet mellom brukere/organisasjon og systemene. Dette skal bidra til mer effektive arbeidsprosesser, bedre datakvalitet, og derigjennom bedre leveringssikkerhet.

Prosjektets mål er å gi kunnskap som gjør netteiere i stand til å lage IKT-løsninger som er tilpasset virkelige arbeidsprosesser og dermed å kunne bruke sine nettinformasjonssystemer på en god måte. Delmål er:

- Gi en driftsnær forståelse av hvordan oppgaver blir løst og hvilken informasjon som trengs for å løse disse
- Gi analyser og anbefalinger på kodifisering og standardisering av distribuert informasjon, kunnskap og erfaring for å bedre samhandling og informasjonsdeling i og mellom relevante grupper i nettforvaltningen
- Publisere faglige resultater i fora relevant for bransjen selv og i forskningssammenheng

Prosjektet bygger på SIPen ”Electricity Business enters e-business (eBee)” (SINTEF Energiforskning 2003-2005), og fortsetter den tverrfaglige tilnærmingen mellom energiforskere, bransjen og organisasjonsforskere. Prosjektstart: Januar 2006, er planlagt avsluttet i 31. desember 2008. Oppdragsgivere er Norges forskningsråd, BKK Nett og Hafslund Nett.

WORKS (Work Organisation and Restructuring in the Knowledge Society)

Hva er WORKS?

- Et Integrated Project innenfor EUs 6. rammeprogram
- Eneste arbeidslivsforskningsprogrammet med fokus på endringer i 6. rammeprogram
- 48 måneder, startet 1. juni 2005
- 17 partnere i 13 land, 11 språk

- Totalt prosjektbudsjett 3,8 mill EURO
- SINTEF er med som partner, eneste norske

For en utfyllende beskrivelse av WORKS se: <http://www.worksproject.be/>

Hva er målet for WORKS?

Hovedmålet for WORKS-prosjektet er å forbedre forståelsen av endringer i arbeid i de kunnskapsbaserte samfunn (KBS), hva som er drivkrefter for endring og hvilke implikasjoner endringene har for bruk av kunnskap og ferdigheter og livsstandard. Spesielt vil nye former for arbeidsorganisering bli analysert, og sett i lys av globale verdikjeder og regional kontekst. WORKS tar som utgangspunkt at arbeidsplassen er et punkt hvor det enkelte individ i samfunnet møter (og deltar i) de globale økonomiske systemer. Interaksjonen mellom individ og det globale er imidlertid verken gitt eller ensrettet. Arbeidets organisering påvirkes gjensidig av strukturelle krefter og av de ulike individene på lokalt nivå. Det er derfor nødvendig å kombinere studiet av individer med studier av institusjoner.

WORKS har en vid tolkning av begrepet Kunnskapsbasert Samfunn. Forskning på kunnskapssamfunnet har ofte vært begrenset til snevert definerte kunnskapssektorer, gjerne sektorer hvor arbeidstakerne har høy formell utdanning. I dagens arbeidsliv er kunnskap og kunnskapsarbeid blitt en mer og mer sentral del av alle former for arbeid. Utviklingen av KBS er fulgt av (og i noen tilfeller muliggjort av) en kodifisering av ferdigheter og kunnskap, som leder samtidig til nye former for fleksible og autonome kunnskapsarbeid, så vel som nye former for Taylorisme. Videre fokuserer WORKS på de nye globale kjeder av vare- og kunnskapsproduksjon som skjer, hvor gamle verdikjeder utvides både i tid og rom. Studiet av endringer av verdikjeder er et sentralt element i WORKS. Prosjektoppstart var i juni 2005. WORKS arrangerer avslutningskonferansen i Roma i februar 2009.

Bokprosjekt: Robust arbeidspraksis – Hvorfor skjer det ikke flere ulykker på sokkelen?

Boka er et resultat av et samarbeid innenfor forskningsprogrammet "HMS Petroleum", som ble igangsatt av Norges forskningsråd som en oppfølging av Stortingsmelding nr. 7 (2001-2002) om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten. "Robust arbeidspraksis – Hvorfor skjer det ikke flere ulykker på sokkelen?" er ei bok med en litt utradisjonell tittel, der en prøver å gi svar på en del utradisjonelle spørsmål. I stedet for å ha fokus på hvorfor ting går galt, har en oppmerksomhet omkring forhold som skaper god sikkerhet:

- I stedet for å spørre "hvorfor skjer det så mange ulykker?" har en spurt "hvorfor skjer det ikke flere ulykker?"
- I stedet for å spørre "hvordan kan vi unngå at ny teknologi og integrerte operasjoner blir en trussel mot sikkerheten?" har en spurt "hvordan kan ny teknologi utnyttes til å forbedre sikkerheten?"
- I stedet for å spørre "hvorfor gjør folk feil?" har en spurt "hvordan bidrar mennesker til å avverge at det skjer ulykker, til tross for at både mennesker og teknologi svikter oftere enn vi liker å tenke på?"

Boka omhandler fire hovedtemaer som representerer ulike utfordringer, muligheter og trusler mht. sikkerhet i petroleumsvirksomheten: 1) Ny teknologi og organisasjoner i endring, 2) Feiltoleranse og robust arbeidspraksis, 3) Arbeidstakerne som ressurs eller syndebykk i sikkerhetsarbeidet? og 4) Regulering av sikkerhet.

Et forskningsprosjekt får praktisk nytteverdi først når resultatene blir kjent, preger diskusjoner, og påvirker handling og samhandling. Denne boka retter seg mot alle som er opptatt av sikkerhet, det

være seg ansatte i næringslivet, utdannings- og forskningsinstitusjoner, offentlig forvaltning, samt studenter, politikere og andre med interesse for fagfeltet. Den vil være spesielt nyttig for ”folk i oljebransjen” – enten de er ledere, arbeidstakere, tillitsvalgte, stabsansatte eller er engasjert i tilsynsvirksomhet.

Til sammen 18 forskere fra seks forskningsmiljøer (SINTEF, NTNU, IFE, IRIS, Universitetet i Oslo og Universitetet i Stavanger) har bidratt til boka, som vil inngå i undervisningen ved masterstudiene ved NTNU og Universitetet i Stavanger, samt ved HMS-rådgiverskolen offshore.

2.24 Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	18,0	47	Årsverk totalt	44
SIP	6,0	16	herav kvinner	28
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	31
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	5,4	14	herav kvinner	19
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	13
Offentlig forvaltning	3,2	8	herav kvinner	9
Næringsliv	3,0	8	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,42
Utlandet	2,4	6		
Annet	0,0	0	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>38,0</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	21
Driftskostnader	37,2		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,68
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,7	2 %	Antall artikler i antologier	21
Årsresultat	0,7		Antall monografier	3
Egenkapital (% av totalkapitalen)	5,0	37 %		

www.sifo.no

SIFO er et statlig forvaltningsorgan med særskilte fullmakter underlagt Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). SIFOs styre oppnevnes av BLD og består av representanter fra forskningsmiljøer, forbrukerinstitusjonene og SIFOs ansatte. Grunnbevilgningen mottas direkte fra departementet og suppleres med annen forskningsfinansiering og oppdragsinntekter.

SIFO har røtter tilbake til Statens forsøksvirksomhet i husstell som startet i 1939. Instituttet er i dag tverrfaglig med faglig tyngdepunktet innen samfunnsfag. Forbrukernes og husholdningenes hverdagsliv står sentralt i instituttets faglige virksomhet. Med forbruk forstår instituttet individenes og husholdningens planlegging, anskaffelse, anvendelse og avhending av varer og tjenester ut fra det perspektiv at forbrukerne er mer enn kunder i et marked. I tillegg til de fysiske forandringene av varene som skjer innen husholdninger - de brukes opp og omskapes - er en også opptatt av de symbolske, kulturelle, etiske og politiske aspektene ved forbruksprosessen

Gjennom forskning og testvirksomhet skal SIFO legge grunnlaget for å utrede viktige forbrukerproblemer og konsekvenser av offentlige tiltak og markedets tilbud. Forbruksforskningen skal være et grunnlag for forbrukerpolitiske beslutninger.

Den faglige virksomheten er organisert i tre faggrupper:

- Forbruk og økonomi
- Marked og politikk
- Teknologi og miljø (herunder produkttesting)

SIFOs standardbudsjett og prosjekter knyttet til forbrukernes ressursdisposisjoner i et husholdsperspektiv, står sentralt innen temaområdet forbrukerøkonomi. På dette området har instituttet posisjonert seg som en helt sentral premissleverandør for aktører som arbeider med forbrukerøkonomiske problemstillinger innen politikk, forvaltning og privat næringsliv. Ved å studere forbrukernes situasjon på svært ulike områder og hvordan utsatte forbrukergrupper som gjeldsofre og økonomisk svakerestilte barnefamilier får endene til å møtes, får instituttet stadig større innsikt i hvilke mekanismer som styrer forbrukernes prioriteringer og valg.

Forbrukernes situasjon må studeres med utgangspunkt i det tilbudet og de valgene de stilles overfor. Ulike private og offentlige ordninger, strategier og oppfatninger som bidrar til å strukturere forbrukernes valg og forbrukspraksis er aktuelle temaer. Ikke minst på matfeltet har en arbeidet med disse spørsmålene. Utvalgte stikkord er matvarepriser, maktforhold, ny teknologi, valgmuligheter, trygg mat, tillit, økologisk mat, lokal mat, globalisering og internasjonalisering. Globalisering av handelen reiser nye problemstillinger knyttet til sikkerhet, etikk og maktforhold. SIFO ønsker å kaste lys over hvordan markedsaktører og forbrukere legger opp strategier for å forholde seg til disse nye utfordringene. På den ene siden har forbruksvarer et bruksaspekt og kan ses som redskaper som kan endre hverdagens tidsbruk og relasjonene mellom folk. På den andre siden kan varer og tjenester også ses som kommunikasjonssymboler med en mening knyttet til seg.

SIFO har også kompetanse på funksjonelle, sikkerhetsmessige og miljømessige egenskaper ved produkter og forbruk. Særlig vekt legges på de produktene som forbrukerne omgir seg med i hjemmet, som husholdsprodukter og tekstiler.

SIFO samarbeider med andre forskningsmiljøer både nasjonalt og internasjonalt, og koordinerer og er involvert i en rekke EU-prosjekter på forskningsområdene matpolitikk og bærekraftig forbruk. I 2007 gjelder dette blant annet:

- Welfare Quality (Integration of animal welfare in the food quality chain: from public concern to improved welfare and transparent quality)
- Euro-MARC (European Mountain Agrofood products Retailing and Consumers)
- DIALREL (Encouraging Dialogue on Issues of Religious Slaughter)
- SCORE (Sustainable Consumption Research Exchanges)
- ASCEE (Assessing the potential of various instruments for sustainable consumption practises and greening of the market)

I 2007 har publiseringen, målt som antall vitenskapelige artikler per forskerårsverk, nådd et nivå på linje med andre samfunnsfaglige forskningsinstitutter. I tråd med målsettinger om større synlighet innenfor internasjonal forbruksforskning er det publisert i flere internasjonale forbruksforskningstidsskrifter. Det er gjennomført en disputas og levert tre avhandlinger til bedømming. To bøker er publisert, dessuten et stort antall artikler i bøker.

SIFOs forskning er svært synlig i nasjonale og regionale medier. Det har dessuten vært et godt nivå på antall kronikker. I 2007 publiserte SIFOs forskere i alt 26 kronikker, de fleste i riksdekkende aviser som Aftenposten, Dagbladet, VG og Dagens Næringsliv, samt i Forbrukerrapporten.

Høydepunkter

Forbrukerperspektiver på utviklingen av nanoteknologien

Nanoteknologien har etter hvert nådd forbrukermarkedet og aktualisert spørsmål om etiske og sosiale aspekter ved den raske innovasjonen som i dag finner sted innen en rekke produktområder. De mest

aktuelle produktene er i dag kosmetikk, klær og tekstiler, sportsutstyr og elektronikk. Instituttet var i 2006 engasjert i et NFR- prosjekt om føre-var- prinsippet innen nanoteknologi. Dette føres nå videre i et samarbeid mellom SIFO og universitetet i Manchester hvor vi sammenlikner markedsføring av nanoprodukter innenfor forbrukermarkedet for tekstil og kosmetikk i Norge og Storbritannia. En bærende problemstilling er hvordan nanoproduktene markedsføres. SIFO har tidligere vist at forbrukernes skepsis til nanoprodukter øker dramatisk når produktene nærmer seg huden. Forbrukerne aksepterer lett sportsutstyr som baserer seg på nanoteknologi, slik som ski, skismøring og tennisrakter, men er noe mer skeptisk til klær og langt mer skeptisk til kosmetikk. Retten til informasjon er en av de grunnleggende forbrukerrettighetene, og er bakgrunnen for fokuseringen på informasjonen i markedsføringen av produktene. I september deltok SIFO på Forskningsdagene i Oslo sentrum, i tilknytning til presentasjon av NANOMAT- programmet til NFR. Det ble en vellykket, lærerik og artig opplevelse. "Nano-Nina" ble kledd opp fra topp til tå med nanoprodukter for å illustrere at fremtiden allerede er her. Med utgangspunkt i disse to prosjektene fra NANOMAT- programmet koordinerte SIFO en søknad til EUs 7. rammeprogram om "Development of a Platform for Deliberative Processes on Nanotechnology in the European Consumer Market". Prosjektet ble innvilget og NANOPLATprosjektet ble startet i januar 2008 og har partnere fra Tyskland, Tyrkia, Ungarn, Belgia og Storbritannia.

Welfare Quality® – dyrenes velferd som en kvalitet ved maten

SIFO har siden 2004 vært en viktig partner i EU-prosjektet Welfare Quality® der målsettingen er å utvikle standarder for bedret dyrevelferd gjennom å gjøre tiltak i hele verdikjeden for mat. Prosjektet er svært omfattende, det går over fem år og involverer 44 institusjoner i 13 europeiske og 4 latinamerikanske land.

Utgangspunktet for Welfare Quality® er en økende bevissthet og opptatthet blant europeiske forbrukere om dyrenes stilling i europeisk matvareproduksjon, og en erkjennelse av at velferdsforbedringer forutsetter et aktivt samspill i hele verdikjeden, fra bonde via industri og dagligvarekjeder til forbruker. Arbeidet dreier seg særlig om hvordan etiske krav fra forbrukere og markedsaktører kan implementeres i verdikjeden. Spesielt studerer en hvordan nye typer overvåkningssystemer i landbruket kan koples opp mot bedre markedsinformasjon og tilretteleggelse av valgmuligheter, f. eks. via merkeordninger. Prosjektet vil være svært viktig for EUs politikkutforming av et mer bærekraftig landbruk. Welfare Quality® bringer sammen forskere med helt ulike bakgrunn, fra veterinærer og etologer til samfunnsforskere.

For SIFOs vedkommende er Welfare Quality® viktig for å styrke instituttets generelle kompetanse om reguleringspolitikk, bærekraftig forbruk og forholdet mellom forbruk og etikk. Til nå har forskningen i stor grad dreid seg om å analysere holdninger til dyrevelferd blant forbrukere og markedsaktører ved hjelp av spørreskjemaundersøkelser, fokusgrupper og kvalitative intervjuer. Arbeidene er tilgjengelig gjennom flere rapporter, konferansepapere og tidsskriftsartikler. I de neste to årene vil prosjektet dreie seg om utformingen av konkrete standarder for dyrevelferd.

Å spise ute – hvem, hva, hvor, hvordan, hvorfor og når?

På oppdrag for Umoe Catering AS og NHO Reiseliv gjennomførte SIFO et forskningsprosjekt om nordmenns utespisevaner. Formålet med prosjektet var å bidra med økt kunnskap om hvilken rolle og verdi utespising har i hverdagslivet. Det ble blant annet sett nærmere på detaljene i dette spisemønsteret – hvem, hva, hvor og hvordan, hvorfor og når? Videre ble det sett på hvordan folk beskrev, forklarte og begrunnet sine valg og vaner. Det ble benyttet både kvantitative og kvalitative data.

Nordmenn har tradisjonelt spist betydelig mindre ute enn det som er tilfelle for mange andre vestlige land. Dette synes å ha endret seg betraktelig de senere årene. Andelen nordmenn som spiser ute en gang i måneden eller oftere er omtrent like stor som i flere andre europeiske land. SIFOs tall viste at 92 prosent av befolkningen har spist ute utenom kantine på jobb eller skole i løpet av de siste to månedene. Resultatene viste at det å spise ute er noe nordmenn både prioriterer å bruke tid og penger på – en populær fritidsaktivitet.

Materialet viste også at nordmenn ønsker seg tilgang til rask og enkel mat i det offentlige rom. De såkalte hurtigmatstedene var også hyppig besøkt, særlig av de unge. Samtidig viste tallene at forbrukerne har et nokså problematisk forhold til denne type spisesteder. Funnene viste med all tydelighet at spisesteder som har pølser, hamburger, pommefrites og lignende som sitt hovedprodukt er i utakt med forbrukernes preferanser. Resultatene fra prosjektet fikk svært omfattende mediedekning i løpet av høsten 2007. Funnene vil få stor betydning for utviklingen av nye spisekonsepter hos de store aktørene i utelivsbransjen.

2.25 Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	33,4	89	Årsverk totalt	39
SIP	0,0	0	herav kvinner	27
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	33
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	1,1	3	herav kvinner	23
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	12
Offentlig forvaltning	1,9	5	herav kvinner	7
Næringsliv	0,0	0	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,37
Utlandet	0,0	0		
Annet	1,1	3	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>37,5</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	19
Driftskostnader	37,4		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,58
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	0,1	0 %	Antall artikler i antologier	6
Årsresultat	0,1		Antall monografier	0
Egenkapital (% av totalkapitalen)				

<http://www.sirus.no/>

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) ble opprettet fra 1. januar 2001 ved en sammenslåing av Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (SIFA) og dokumentasjonsseksjonen og biblioteket i Rusmiddeldirektoratet. SIRUS har som formål å utføre og formidle forskning og dokumentasjon omkring rusmiddelspørsmål, med særlig vekt på samfunnsvitenskapelige problemstillinger. Instituttet skal spesielt arbeide for å belyse de problemer bruken av rusmidler gir opphav til, problemenes årsaker og hvordan de skal kunne løses eller reduseres gjennom offentlig og privat innsats. Instituttet er Norges kontaktpunkt for

Det europeiske narkotikaovervåkningssenter i Lisboa, EMCDDA. Instituttet har også et nasjonalt biblioteksansvar på rusmiddelfeltet. I forbindelse med reorganiseringen av den statlige helse- og sosialforvaltningen fra 1. januar 2002 ble instituttet tillagt ytterligere oppgaver ved at en gruppe tobakksforskere ble overført fra Folkehelse. Etter dette omfatter virksomheten så vel alkohol og narkotika, som tobakk og i en viss grad pengespill og pengespillproblemer.

Hovedmålene for virksomheten er:

- Drive forskning av faglig høy kvalitet på rusmiddelfeltet og tilstøtende områder
- Fremskaffe relevant dokumentasjon på området
- Formidle eksisterende kunnskap til viktige brukergrupper.

Instituttet er en uavhengig forskningsinstitusjon under Helse- og omsorgsdepartementet. Instituttet ledes av en direktør ansatt på åremål og har et fagråd på åtte medlemmer med personlige varamedlemmer. Fagrådet er oppnevnt av overordnet departement. Ved sammensetningen av fagrådet skal det legges vekt på en balanse mellom brukere og forskere med innsikt i instituttets arbeidsområde. To av medlemmene oppnevnes etter forslag fra instituttets ansatte. Dessuten møter direktøren og en av forskningslederne i fagrådets møter uten stemmerett. Administrasjonssjefen er fagrådets sekretær.

Det ble i 2007 utført 35 årsverk ved instituttet. Av dette var 25 forskerårsverk, 7 årsverk knyttet til dokumentasjons-/EMCDDA-/biblioteksfunksjonen, og 6 årsverk knyttet til administrasjon.

SIRUSs forskningsfelt er delt i følgende tre faggrupper (Antall prosjekter innen hvert område i 2007 er angitt i parentes):

- Faggruppe for dokumentasjon og deskriptive studier (16 prosjekter)
- Faggruppe for forklaringer og konsekvenser (16 prosjekter)
- Faggruppe for virkemiddelforskning (17 prosjekter)

Det var i gang 53 ulike forskningsprosjekter ved SIRUS i 2007. Instituttets medarbeidere har i alt publisert 65 arbeider i 2006. Av disse er 50 klassifisert som vitenskapelige arbeider, hvorav 17 er publisert i internasjonale tidsskrifter eller bøker. I serien SIRUS rapporter er det publisert 8 arbeider og i serien SIRUS skrifter 5 arbeider. 10 publikasjoner knytter seg til dokumentasjon, hvorav 3 bare er publisert på nettet.

Høydepunkter

Det norske drikkemønsteret – En studie basert på intervjudata fra 1973-2004

Dette er en omfattende studie som beskriver utviklingen i det norske drikkemønsteret fra 1970-tallet til i dag ved hjelp av spørreundersøkelser knyttet til bl.a. sosial klasse, alder, generasjoner og kjønn. Resultatene viser en tydelig økning i alkoholforbruket fra 1979 til 2004, som skyldes at nye generasjoner drikker mer enn generasjonene før dem gjorde da de var på deres alder. Nye generasjoner drikker seg også oftere beruset enn tidligere generasjoner. Derfor vil alkoholforbruket i Norge med all sannsynlighet fortsette å øke i årene framover. Hvor lenge økningen vil vedvare, er imidlertid avhengig av hvilket forbruksnivå yngre generasjoner legger seg på.

Nordmenns foretrukne drikkested er hjemme hos seg selv eller hos andre. Unntaket er de yngste aldersgruppene. Fra 1991 til 2004 økte antall ganger 26-30 åringene besøkte utesteder med 70 %, og en noe svakere økning på de mellom 18 og 25 år. For aldersgruppene over 30 år har derimot

besøket vært stabilt. I samme periode har antall skjenkesteder økt med ca 50 %. Det økte antall utesteder tiltrekker seg derfor i hovedsak et ungt publikum.

Mens hjemmebrent og til dels hjemmelaget vin dominerte det uregistrerte forbruket på 70-tallet, dvs. alkohol som ikke ble kjøpt inn på Vinmonopolet og i norske butikker og skjenkesteder, er det nå taksfri- og grensehandel som dominerer. Andelen som har handlet taksfri har økt fra 29 til 55 % fra 1979 til 2004, og andelen som har handlet i Sverige økte fra 9 til 22 % fra 1994 til 2004. Derimot var det kun 15 % som drakk hjemmebrent i 2004 mot 50 % i 1973.

Det er en klar sammenheng mellom sosial klasse og drikkemønster. Funksjonærer drikker hyppigst, mens arbeidere drikker mer når de drikker. De sistnevnte drakk seg beruset hver fjerde gang de drakk, mens funksjonærene gjorde det hver sjette gang. Sosial tilhørighet har også betydning for om man foretrekker øl eller vin. Arbeidere har tradisjonelt drukket mer øl og funksjonærer mer vin. For alle grupper unntatt studenter har vinforbruket økt i perioden 1994 til 2004, mens brennevinforbruket har gått ned. Studenter har et mer beruselsespreget drikkemønster enn andre grupper: de drikker sjeldnere, men mer hver gang.

Regionprosjektet – nyttig forebygging? Evalueringen av et pilotprosjekt om lokalbasert rusforebygging

Rapporten er en evaluering av Regionprosjektet, et statlig styrt, lokalt basert forebyggingsprosjekt som ble initiert av Bondevik II-regjeringen, og utført på oppdrag av det tidligere Sosialdepartementet. Analysene bygger på et omfattende datamateriale der bl.a. intervjuer med aktører på sentralt og lokalt nivå, observasjon av møter og iverksetting av tiltak, spørreskjemaundersøkelser av 40 000 skoleungdommer og kjøpsforsøk i butikker som selger øl inngår. Seks kommuner/regioner ble valgt ut til å delta i prosjektet: Larvik, Haugesund, Narvik, Os, Nesodden og fire kommuner på Ytre Søre Sunnmøre. De mottok til sammen 20 millioner kroner over en periode på tre år, og fikk i tillegg faglig veiledning fra de regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål. Sosial- og helsedirektoratet sto for den sentrale styringen av prosjektet.

Regionprosjektet hovedmålsetting om å redusere rusmiddelbruk og begrense rusrelaterte skader blant ungdom ble ikke innfridd i løpet av den perioden som evalueringen dekker (2004-2006). Prosjektet bidro heller ikke til å begrense ungdoms tilgang på alkohol. Rapporten peker på flere mulige forklaringer på de manglende resultatene. Bare et fåtall av tiltakene som kommunene ble anbefalt av Sosial- og helsedirektoratet hadde dokumentert effekt på rusmiddelbruk og rusrelaterte skader. Mange av tiltakene hadde et langt tidsperspektiv og noen ble satt i gang i ufullstendige "light"-versjoner.

Regionprosjektet har derimot ført til at en del av kommunene har etablert nye tverrfaglige samarbeidsformer både internt og seg i mellom. Når det gjelder tilpasning og videreutvikling av forebyggingstiltak, har dessuten den lokale kompetansen økt. Organiseringen i kommunene har vært funksjonell, og prosjektet har hatt god politisk og administrativ forankring lokalt. Samarbeidet med Sosial- og helsedirektoratet på sentralt nivå opplevde derimot mange av de involverte kommunene som problematisk.

Rapporten peker på at ingen av kommunene i Regionprosjektet har tatt i bruk de mest virksomme strategiene i rusmiddelforebyggende arbeid. Forskning viser at det å begrense tilgjengeligheten på alkohol har størst effekt. Strengere håndheving av salgs- og skjenkebestemmelsene kan også være virksomme forebyggingstiltak.

The relation between past behaviour, intention, planning and quitting smoking: the moderating effect of future orientation

Hensikten med denne studien var å undersøke om grad av fremtidsorientering, som antas å være en relativt stabil individuell disposisjon, fungerer som selvregulerende mekanisme når det gjelder det å kvitte seg med en avhengighetskapende aktivitet. Her ble røykeslutt brukt som eksempel i en gruppe av studenter som var dagligrøykere. Det ble funnet at røykere som har en sterk grad av fremtidsorientering er flinkere til å omsette sine motivasjoner og planer om å slutte å røyke i handling enn røykere som er mindre fremtidsorienterte. Grad av fremtidsorientering betyr imidlertid lite for om røykeren faktisk slutter eller ikke. Dette innebærer at når man først har bestemt seg for å slutte, hjelper det godt å være fremtidsorientert. Dette skyldes trolig at disse røykerne er flinkere til selvregulering, det vil si å knytte motivasjonen til å slutte til konkrete strategier for å slutte.

2.26 Transportøkonomisk institutt (TØI)

Nøkkeltall 2007

Økonomi	Mill kroner	Andel (%)	Ansatte	
Grunnbevilgning	8,5	11	Årsverk totalt	77
SIP	4,9	6	herav kvinner	31
Tilskudd til forvaltningsoppgaver	0,0	0	Årsverk forskere totalt	59
Inntekter fra Forskningsrådet eksklusive basisbevilgning	5,9	8	herav kvinner	22
<u>Andre driftsinntekter etter kilde</u>			Antall ansatte med doktorgrad	18
Offentlig forvaltning	31,0	40	herav kvinner	7
Næringsliv	8,0	10	Ansatte med doktorgrad per forskerårsverk	0,30
Utlandet	18,2	23		
Annet	1,3	2	Vitenskapelig produksjon	
<u>Sum totale driftsinntekter</u>	<u>77,6</u>	<u>100</u>	Antall artikler i periodika og serier	15
Driftskostnader	79,1		Artikler i periodika og serier per forskerårsverk	0,25
Driftsresultat (% av driftsinntekter)	-1,5	-2 %	Antall artikler i antologier	0
Årsresultat	5,1		Antall monografier	1
Egenkapital (% av totalkapitalen)	62,5	63 %		

<http://www.toi.no/>

Transportøkonomisk institutt (TØI) er organisert som non-profit stiftelse og har som virksomhetsidé å utvikle og formidle kunnskap om samferdsel med vitenskapelig kvalitet og praktisk anvendelse. Instituttet mottar basisbevilgning og prosjektstøtte fra Norges forskningsråd og driver er tverrfaglig, anvendt forskning på oppdrag for offentlige etater, privat næringsliv, Europakommisjonen og enkelte andre.

Instituttet har i 2007 gjennomlevd sitt første hele år som partner i Forskningscenter for miljø og samfunn (CIENS) i Forskningsparken på Blindern. CIENS er en samlokalisering av åtte selvstendige institutt og én assosiert partner, der ambisjonen er å trekke fordeler av et nærmere samarbeid mellom tematisk orienterte institutt, både samfunns- og naturvitenskapelige.

Instituttet utførte i 2007 58,7 forskerårsverk. Omsetningen var på kr 77 629 156 inkludert basisbevilgningen fra Forskningsrådet.

Instituttet har et styre på åtte personer oppnevnt av Samferdselsdepartementet (3), Forskningsrådet (3) og de ansatte (2).

Høydepunkter

REORIENT – internasjonal jernbanelogistikk

EU-prosjektet REORIENT var en forskningsmessig oppfølging av lovgivningen som liberaliserer det felleseuropeiske jernbanemarkedet og legger til rette for konkurranse på sporet. Liberalisering av markedet og standardisering av jernbaneinfrastruktur, sikkerhetsforskrifter og operative systemer er blant de mest omfattende endringer i transportsektoren i Europa i dag.. Målet var å belyse i hvilken grad jernbanen vinner konkurransekraft og effektivitet mot vegtransport for å berede grunnen for at nye aktører skal lykkes med nye godstogtilbud på sporet. Prosjektet analyserer hvilke utfordringer næringslivsoperatørene møter når en skal etablere en jernbanekorridor for godstransport gjennom flere land. REORIENT er det hittil største prosjektet som er gjennomført på TØI og ble avsluttet i 2007. Prosjektet følges nå opp av demonstrasjonsprosjektet RETRACK, der en skal utprøve løsningene i praksis.

Bærekraftig og samfunnsnyttig luftfart

Luftfart er spesielt viktig i Norge på grunn av lange avstander og avsides beliggenhet i Europa. På samme tid er det klimamessige utfordringer knyttet til flytransport. Rapporten dokumenterer samfunnsnyttien av luftfarten i Norge, og drøfter klimateffektene av luftfart og ulike måter å behandle disse på. Luftfarten i Norge representerer ca to prosent av CO₂-utslippene innenlands (fire prosent dersom utslipp fra flybunkers solgt i Norge til flygninger til utlandet inkluderes). Det eksisterer imidlertid få alternativer til flytransport i Norge, og tiltak rettet utelukkende mot luftfartssektoren anbefales ikke. Kvotehandling er en kostnadseffektiv metode for å redusere globalt CO₂-utslipp, selv om det ikke nødvendigvis gir store utslag for norske utslipp eller norsk flytrafikk.

Anvendt forskning redder liv

Diskusjonen om nytten av forskning og hvor en skal satse er gjerne fokusert enten på grunnforskning eller industrielt rettet forskning (jf forskningsmeldingen). De anvendte institutters konsept faller lett mellom slike stoler. En effektanalyse foretatt av TØI og Møreforskning på oppdrag av det svenske innovasjonsverket VINNOVA dokumenterer at anvendt trafikksikkerhetsforskning har hatt stor nytte både for forskningen, industrien og samfunnet i stort. Analysen dokumenterer ved bruk av flere ulike metoder at offentlige forskningsmidler har bidratt til at

- Sverige årlig sparer mange hundre liv (ca 480, til en beregnet verdi på 8,4 mrd SEK) og forebygger mange skader i trafikken.
- Svensk kjøretøyindustri har utviklet en rekke sikkerhetsprodukter av betydning for sin økonomiske konkurranseevne.
- Sverige har utviklet institusjoner med et høyt akademisk nivå, som utdanner meget kompetente fagfolk innen alle deler av trafikksikkerhetsfeltet.
- Et nytt syn på trafikksikkerhet er utviklet - både nasjonalt og internasjonalt.

Oversikt over strategiske instituttprogram (SIP) i 2007

Institutt:	Prosjekttittel:
Agderforskning	Forestillinger om ruralitet i norsk regional- og distriktpolitikk
IRIS Samfunn	Regioner i endring: Samspill mellom FoU-sektoren og næringsliv som drivkraft i innovasjonsdrevet regional næringsutvikling
IRIS Samfunn	Innenrikspolitikken internasjonalisering. Politikktutforming i møtet mellom folkevalgte, forvaltning og organiserte interesser
Møreforskning	Økt verdiskapning av marine ressurser gjennom utnyttelse av ny teknologi.
Møreforskning	Kommunikativ planlegging og utvikling
Nordlandsforskning	Rettsliggjøringens tvetydighet – om betydningen av økende rettsliggjøring for sårbare grupper
Nordlandsforskning	Strategisk entreprenørskap - nyskappingsprosesser i regionalt næringsliv
NORUT Alta	Verkemiddel i regional utvikling
NORUT Samfunnsforskning	Tillit som betingelse for samarbeid og utvikling i nord
Telemarksforskning - Bø	Trademark Telemark. SIP om kulturøkonomien og nye potensial for natur- og kulturbasert næringsutvikling i Telemark
Telemarksforskning - Bø	Kulturøkonomi og kulturarbeid
Telemarksforskning - Notodden	Språkdidaktikk
Trøndelag Forskning og Utvikling	Mennesket, nettverket og stedets betydning for innovasjon
Vestlandsforskning	E-handel og IKT-basert samarbeid. Distriktsbaserte SMB i det globale nettverksamfunnet
Østfoldforskning	Hvilke virksomhetsinterne mekanismer og prosesser påvirker de totale miljøbelastningene i samfunnet
Østlandsforskning	Kulturnæringer og kulturbasert regional utvikling
ISF	Internasjonalisering, migrasjon og medborgerskap i flerkulturelle samfunn. Rettigheter, normer og interessekalkulering
ISF	Eierskap: Utdfordringer til eierrollen i en moderne økonomi
Fafo	Corporate Governance på norsk: Er det norske bedriftsdemokratiet liv laga i et moderne internasjonalt arbeidsliv
Fafo	Arbeids- og bedriftsvandringer etter EU-utvidelsen

NIFU STEP	Høyere utdanning og relasjonen til arbeidsmarkedet
NIFU STEP	From conservative to pragmatic modernization of education? International comparative analysis of the restructuring of educational policy
NIFU STEP	Innovasjonsstrategier i et evolusjonært perspektiv
FNI og CICERO	Key actors and the climate regime: Lessons and future options
NUPI og PRIO	State Failure and regional Insecurity
FNI	Effektivisering av FNs rolle i internasjonalt miljøsam arbeid
FNI	Internasjonalt arktisk samarbeid - premisser for norsk næringspolitikk
FNI	EU enlargement and Norway - challenges to the effectiveness of energy and the environmental policy
PRIO	The Missing Peace: Conflict Resolution and Peace building in the Middle East
PRIO	Arms Against a Sea of Troubles: Ethics and the New trends in Military Intervention
PRIO	Europe under threat: The new culture of insecurity
NUPI	Hegemoni og global politisk orden
ARENA	Towards a new European Politico-Administrative Order?
AFI	Dynamiske organisasjonsformer i et kunnskapsbasert arbeidsliv
SNF	Regionale næringer i en global økonomi
TØI	Strategiske analyser av helhetlig virkemiddelbruk
TØI	Reisevaner - forståelsesrammer for framtidig reiseatferd
TØI	Styringsutfordringer i samferdselspolitikken
TØI	Metodiske utfordringer knyttet til verdsetting av ikke-markedsgoder
TØI	Strategiske markedsanalyser. Metodeutvikling for en mer kostnadseffektiv bruk av data og metoder for evaluering av tiltak for transport i by
TØI	Høyrisikogrupper og høyrisikoatferd i veitrafikken
TØI	Kvalitetskriterier for evaluering av samferdselstiltak
TØI	Kommunikasjoner, vekstkraftige regioner og regional fordeling

Nøkkeltall for samfunnsvitenskapelige institutter 2007

Tabelloversikt

Sammendrag av nøkkeltall for samfunnsvitenskapelige institutter 2007

Tabell 1 Nøkkeltall 2007

Tabell 2 Inntekter i 2007 fordelt på finansieringstype. Mill. kr

Tabell 3 Inntekter i alt fordelt på finansieringstype. 2005-2007. Mill kr

Tabell 4 Driftsinntekter og driftsresultat. 2003 - 2007. Mill kr og prosent

Tabell 5 Finansiering fra Norges forskningsråd 2003 - 2007. Mill. kr og i prosent av totale driftsinntekter.

Tabell 6 Basisfinansiering 2003 - 2007. Mill. kr og i prosent av totale driftsinntekter.

Tabell 7 Driftsinntekter utenom basisfinansiering og andre generelle inntekter. 2003-2007. Mill kr

Tabell 8 Finansiering fra utlandet etter kilde. 2005-2007. Mill kr

Tabell 9 Driftsinntekter per totale årsverk og per forskerårsverk 2003-2007. 1000 kr

Tabell 10 Basisfinansiering per årsverk utført av forskere/faglig personale 2003-2007. 1000 kr

Tabell 11 Disponering av grunnbevilgningen. 2003-2007. Mill kr

Tabell 12 Totale årsverk, årsverk utført av forskere/faglig personale og årsverk utført av forskere/faglig personale i % av totale årsverk. 2003-2007.

Tabell 13 Avgang og tilvekst av forskere/faglig personale i 2007.

Tabell 14 Årsverk utført ved annen institusjon av forskere/faglig personale ansatt i hovedstilling ved instituttet. 2007.

Tabell 15 Årsverk utført ved instituttet av forskere/faglig personale ansatt i hovedstilling ved annen institusjon. 2007.

Tabell 16 Veiledning og forskerutdanning i 2007

Tabell 17 Doktorgrader avlagt av instituttets ansatte 2005-2007.

Tabell 18 Ansatte i hovedstilling med doktorgrad. Antall og andel per forskerårsverk. 2003-2007

Tabell 19 Utenlandske gjesteforskere ved instituttene i 2007. Antall forskere og oppholdenes varighet i måneder.

Tabell 20 Ansatte med utenlandsopphold i 2007. Antall forskere og oppholdenes varighet i måneder.

Tabell 21 Anslått fordeling av totalt antall prosjekter/oppdrag bearbeidet i 2007 fordelt etter prosjektstørrelse. Antall prosjekter og mill. kr.

Tabell 22 Publisering og formidling 2007

Tabell 23 Antall vitenskapelige artikler og antall per årsverk utført av forskere/faglig personale. 2003-2007

Tabell 24 Nyetableringer 2007

Figur 1 Driftsinntekter ved regionale forskningsinstitutter i 2007 fordelt på offentlig og annen finansiering. Prosent.

Figur 2 Driftsinntekter ved nasjonale samfunnsvitenskapelige institutter i 2007 fordelt på offentlig og annen finansiering. Prosent.

Vedleggstabell Eiendeler og egenkapital og gjeld per 31.12.2007.

Sammendrag av nøkkeltall for samfunnsvitenskapelige institutter 2007¹⁾

Institutt	Økonomi			Personalressurser			Vitenskapelig publisering			Internasjonal finansiering			Mobilitet	
	Totale inntekter ²⁾	Drifts-resultat i % av driftsinntekter	Basis-bevilgning per forsker-årsverk ³⁾	Forsker-årsverk ³⁾	% av totalt antall årsverk	Ansatte med doktorgrad per forsker-årsverk ³⁾	Artikler i periodika/serier per forsker-årsverk ³⁾	Artikler i antologier per forsker-årsverk ³⁾	Vitenskape-lige monografier per forsker-årsverk ³⁾	Inntekter fra utlandet	Inntekter fra utlandet i % av driftsinntekter	Finansiering fra EU per forsker-årsverk ³⁾	Forsker-avgang	Forsker-avgang per forsker-årsverk ³⁾
	Mill. kr	Prosent	1000 kr	Antall	Prosent	Forholdstall	Forholdstall	Forholdstall	Forholdstall	Mill. kr	Prosent	1000 kr	Antall	Forholdstall
Agderforskning AS	29,7	2 %	112	26	87 %	0,19	0,15	0,08	0,08	1,1	4 %	26	6	0,23
IRIS - samfunn	57,9	0 %	146	39	83 %	0,28	0,23	0,03	0,03	0,9	2 %	21	7	0,18
Møreforskning	34,0	2 %	104	31	81 %	0,29	0,13	0,03	0,00	1,2	4 %	40	6	0,19
Nordlandforskning	29,2	5 %	175	30	91 %	0,39	0,20	0,16	0,13	1,5	5 %	39	3	0,10
NORUT Alta	8,3	-3 %	134	11	100 %	0,00	0,45	0,00	0,00	0,0	0 %	0	0	0,00
NORUT Samfunn	17,3	-12 %	131	18	87 %	0,44	0,33	0,11	0,11	0,1	1 %	0	0	0,00
Telemarkforskning - Bø	18,1	2 %	131	19	84 %	0,22	0,22	0,05	0,16	0,1	1 %	3	1	0,22
Telemarkforskning - Notodden	5,3	7 %	229	5	83 %	0,44	0,00	0,22	0,00	0,2	3 %	33	1	0,07
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	13,1	-2 %	132	14	93 %	0,14	0,00	0,00	0,00	1,0	7 %	42	3	0,27
Vestlandforskning	20,2	3 %	143	17	79 %	0,41	0,47	0,06	0,12	3,3	17 %	194	2	0,12
Østfoldforskning AS	20,8	5 %	166	15	84 %	0,14	0,07	0,00	0,00	0,5	3 %	0	0	0,00
Østlandforskning	22,0	4 %	101	20	91 %	0,15	0,50	0,45	0,05	0,9	4 %	19	4	0,20
Sum regionale institutter	275,8	1 %	136	244	86 %	0,27	0,23	0,09	0,06	10,9	4 %	34	33	0,14
AFI	35,5	-3 %	241	33	79 %	0,39	0,45	0,36	0,00	3,1	9 %	4	7	0,21
FAFO	91,4	3 %	160	73	84 %	0,28	0,28	0,30	0,03	6,2	7 %	23	11	0,15
FNI	25,4	-1 %	373	23	79 %	0,31	1,14	0,35	0,04	0,6	2 %	6	0	0,00
ISF	42,6	-2 %	264	36	69 %	0,69	1,14	0,50	0,31	1,3	3 %	9	5	0,14
NIFU STEP	64,7	3 %	249	58	85 %	0,36	0,50	0,40	0,02	8,7	14 %	84	1	0,02
NOVA	70,1	0 %	350	70	86 %	0,57	0,70	0,66	0,19	2,1	3 %	4	8	0,12
NTNU Samfunnsforskning AS	73,6	6 %	0	67	93 %	0,15	0,16	0,18	0,00	8,2	12 %	0	12	0,17
NUPI	53,1	1 %	541	35	67 %	0,59	0,88	0,62	0,14	1,8	3 %	13	3	0,08
PRIO	67,6	3 %	247	47	78 %	0,43	0,77	0,58	0,04	6,4	10 %	38	4	0,09
SIFO	38,0	2 %	775	31	70 %	0,42	0,68	0,68	0,10	2,4	6 %	52	0	0,00
SINTEF Teknologi og samfunn	24,7	5 %	211	16	89 %	0,75	0,43	0,43	0,00	1,7	7 %	67	0	0,00
SIRUS	37,5	0 %	1020	33	85 %	0,37	0,58	0,18	0,00	0,0	0 %	0	1	0,03
SNF	50,8	-12 %	240	31	73 %	0,65	1,37	0,65	0,00	1,2	2 %	23	9	0,29
TØI	84,3	-2 %	224	59	77 %	0,30	0,25	0,00	0,02	18,2	23 %	227	9	0,15
Sum nasjonale institutter	759,1	1 %	308	612	80 %	0,41	0,59	0,40	0,06	61,9	8 %	44	70	0,11
Totalt	1 034,9	1 %	259	856	82 %	0,37	0,49	0,31	0,06	72,8	7 %	41	103	0,12

1) Regnskapstillene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

2) Totale inntekter omfatter driftsinntekter, finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

3) Gjelder årsverk utført av forskere og annet faglig personale.

Tabell 1 Nøkkeltall 2007¹⁾

Institutt	Basisbevilgning							Driftskostnader ³⁾			Årsverk				
	Totale inntekter ²⁾	Drifts-inntekter	Drifts-resultat	Grunn-bevilgning	Strategiske institutt-program	Basis-bevilgningen i % av drifts-inntekter	Forskningsråds-finansiering i % av driftsinntekter	Totalt	Herav til faglig aktivitet utført av andre	Invest-eringer	Totalt	Herav kvinner	Forsker-årsverk ⁴⁾	Herav kvinner	Avlagte doktor-grader ⁵⁾
Agderforskning AS	29,7	29,3	0,5	2,4	0,5	10 %	32 %	28,8	0,0	0,0	30	15	26	11	2
IRIS - samfunn	57,9	57,6	0,0	2,9	2,8	10 %	46 %	57,6	9,5	1,0	47	18	39	13	2
Møreforskning	34,0	33,3	0,7	2,1	1,1	10 %	30 %	32,6	3,1	0,2	38	15	31	11	1
Nordlandforskning	29,2	28,9	1,3	1,9	3,4	18 %	52 %	27,6	4,2	0,3	33	24	30	21	4
NORUT Alta	8,3	8,3	-0,3	1,0	0,5	18 %	37 %	8,6	0,0	0,0	11	5	11	5	0
NORUT Samfunn	17,3	17,3	-2,1	1,5	0,9	14 %	55 %	19,3	1,2	0,1	21	13	18	11	2
Telemarkforskning - Bø	18,1	17,7	0,4	0,9	1,5	14 %	28 %	17,3	1,2	0,2	22	9	19	8	2
Telemarkforskning - Notodden	5,3	5,3	0,4	0,6	0,4	20 %	20 %	4,9	0,0	0,0	5	5	5	4	0
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	13,1	13,0	-0,3	1,1	0,8	14 %	14 %	13,3	0,6	0,1	15	2	14	2	1
Vestlandforskning	20,2	19,8	0,6	1,6	0,9	12 %	37 %	19,3	2,0	0,0	22	7	17	3	1
Østfoldforskning AS	20,8	20,4	1,1	1,4	1,1	12 %	65 %	19,3	2,9	0,0	18	10	15	7	0
Østlandforskning	22,0	21,7	0,8	1,6	0,5	9 %	24 %	20,8	3,3	0,5	22	9	20	7	0
Sum regionale institutter	275,8	272,5	3,1	18,8	14,3	12 %	39 %	269,4	27,9	2,4	284	131	244	102	15
AFI	35,5	35,0	-0,9	4,7	3,4	23 %	44 %	35,9	2,1	0,4	42	28	33	20	3
FAFO	91,4	90,9	3,0	7,9	3,7	13 %	31 %	87,9		1,6	86	47	73	37	1
FNI	25,4	24,8	-0,2	5,1	3,4	34 %	70 %	25,0	3,2	3,7	29	8	23	5	1
ISF	42,6	41,8	-1,0	7,7	1,8	23 %	56 %	42,8	2,6	1,0	52	30	36	21	1
NIFU STEP	64,7	63,7	1,8	6,1	8,4	23 %	46 %	61,9		0,2	68	32	58	25	1
NOVA	70,1	70,1	0,3	17,0	7,5	35 %	18 %	69,9	4,8		81	48	70	41	4
NTNU Samfunnsforskning AS	73,6	69,5	3,9	0,0	0,0	0 %	32 %	65,5			72	43	67	38	2
NUPI	53,1	53,1	0,6	17,2	1,9	36 %	9 %	52,5	6,1		53	19	35	10	1
PRIØ	67,6	66,0	2,2	7,5	4,0	17 %	44 %	63,8	2,9	1,8	60	25	47	20	5
SIFO	38,0	38,0	0,7	18,0	6,0	63 %	14 %	37,2	0,6		44	28	31	19	1
SINTEF Teknologi og samfunn	24,7	24,7	1,2	3,4	0,0	14 %	35 %	23,5	2,1	0,2	18	9	16	8	0
SIRUS	37,5	37,5	0,1	33,4	0,0	89 %	3 %	37,4			39	27	33	23	0
SNF	50,8	50,6	-6,2	4,2	3,2	15 %	57 %	56,7	8,8	0,2	42	14	31	7	3
TØI	84,3	77,6	-1,5	8,5	4,9	17 %	25 %	79,1	0,0	1,9	77	31	59	22	2
Sum nasjonale institutter	759,1	743,3	4,0	140,6	48,1	25 %	33 %	739,3	33,2	11,0	763	391	612	296	25
Totalt	1 034,9	1 015,8	7,1	159,4	62,5	22 %	35 %	1 008,7	61,0	13,4	1047	522	856	399	40

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap. Alle beløp i mill. kr.

2) Totale inntekter omfatter driftsinntekter, finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

3) Det kan være ulike prinsipper for regnskapsføring av kostnader ved eget institutt og kostnader ved arbeid utført av andre. Det er derfor problematisk å sammenligne instituttene på dette punkt.

4) Gjelder årsverk utført av forskere og annet faglig personale.

5) Avlagte doktorgrader av instituttets ansatte i 2007.

Tabell 2 Inntekter i 2007 fordelt på finansieringstype¹⁾. Mill. kr

Institutt	Basisbevilgning		Inntekter fra Norges forskningsråd					Oppdragsinntekter					Øvrige inntekter fra driften	Finansinntekter m.m. ²⁾	Totale inntekter
	Grunnbevilgning	Strategisk instituttprogram	Forvaltningsoppgaver	Bidragsinntekter	Forsknings-tildeling	Andre inntekter	Offentlig forvaltning	Næringsliv	Utlandet	Andre	Sum				
Agderforskning AS	2,4	0,5	2,9	4,5	6,0	0,5	7,7	6,6	1,1		15,4		0,4	29,7	
IRIS - samfunn	2,9	2,8	5,7	6,1	21,0		16,4	7,5	0,9		24,8		0,3	57,9	
Møreforskning	2,1	1,1	3,2	5,8	5,1	1,6	9,4	5,6	1,2	0,8	17,1	0,5	0,7	34,0	
Nordlandsforskning	1,9	3,4	5,3	4,0	8,5	1,1	7,5	0,9	1,5		9,8	0,2	0,3	29,2	
NORUT Alta	1,0	0,5	1,5		1,5		3,8	1,1			4,9	0,3	0,0	8,3	
NORUT Samfunn	1,5	0,9	2,4	1,0	7,1		1,8	2,4	0,1	2,0	6,2	0,6	0,1	17,3	
Telemarksforskning - Bø	0,9	1,5	2,4		0,2	2,3	9,4	2,4	0,1	0,4	12,3	0,5	0,4	18,1	
Telemarksforskning - Notodden	0,6	0,4	1,0				3,6	0,3	0,2		4,1	0,0	0,1	5,3	
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	1,1	0,8	1,9				7,0	3,0	1,0		11,0	0,1	0,1	13,1	
Vestlandforskning	1,6	0,9	2,4	1,5	4,8	0,1	5,0	2,7	3,3		11,0		0,3	20,2	
Østfoldforskning AS	1,4	1,1	2,5		10,7		2,6	3,3	0,5		6,4	0,8	0,4	20,8	
Østlandforskning	1,6	0,5	2,0	1,1	3,1		10,9	2,3	0,9	1,3	15,4	0,0	0,3	22,0	
Sum regionale institutter	18,8	14,3	33,2	0,0	23,9	68,1	5,6	85,1	38,2	10,9	138,6	3,0	3,5	275,8	
AFI	4,7	3,4	8,1	0,3	7,3		9,7	3,3	3,1	3,1	19,1	0,2	0,5	35,5	
FAFO	7,9	3,7	11,6	17,6	18,0		15,8	21,6	6,2		43,5	0,3	0,5	91,4	
FNI	5,1	3,4	8,5		8,9		3,9	2,0	0,6	0,8	7,3	0,1	0,6	25,4	
ISF	7,7	1,8	9,5		14,1		9,3	0,7	1,3	2,3	13,6	4,6	0,7	42,6	
NIFU STEP	6,1	8,4	14,5		20,2		17,6	2,6	8,7		29,0	0,1	0,9	64,7	
NOVA	17,0	7,5	24,5	3,5	12,9		19,9		2,1	5,0	27,1	2,2		70,1	
NTNU Samfunnsforskning AS			0,0	1,8	22,2		14,2	15,3	8,2	7,7	45,4	0,1	4,1	73,6	
NUPI	17,2	1,9	19,1	24,9	4,3		0,1	2,1	1,8		4,0	0,8		53,1	
PRIØ	7,5	4,0	11,5	27,7	17,2		1,9	0,4	6,4	0,7	9,4	0,2	1,6	67,6	
SIFO	18,0	6,0	24,0		5,4		3,2	3,0	2,4		8,6		0,0	38,0	
SINTEF Teknologi og samfunn	3,4		3,4	0,5	5,3		4,5	9,3	1,7		15,5		0,0	24,7	
SIRUS	33,4		33,4		1,1		1,9			0,6	2,5	0,5		37,5	
SNF	4,2	3,2	7,4		22,6	0,3	3,8	11,3	1,2		16,3	4,1	0,2	50,8	
TØI	8,5	4,9	13,3		5,3	0,6	31,0	8,0	18,2		57,2	1,3	6,6	84,3	
Sum nasjonale institutter	140,6	48,1	188,7	0,0	76,3	164,5	0,9	136,9	79,5	61,9	298,6	14,4	15,8	759,1	
Totalt	159,4	62,5	221,9	0,0	100,2	232,6	6,4	221,9	117,7	72,8	437,2	17,5	19,3	1 034,9	

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

2) Omfatter finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

Tabell 3 Inntekter i alt fordelt på finansieringstype. 2005-2007¹⁾. Mill kr

Institutt	Basisbevilgning ²⁾			Øvrige driftsinntekter			Finansinntekter ³⁾			Totalt		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Agderforskning AS	3,1	2,9	2,9	26,4	24,2	26,4	0,2	0,4	0,4	29,7	27,5	29,7
IRIS - samfunn	5,6	6,7	5,7	41,5	45,7	51,9	0,6	0,2	0,3	47,7	52,5	57,9
Møreforskning	4,4	4,3	3,2	24,6	23,5	30,1	0,3	0,4	0,7	29,3	28,2	34,0
Nordlandsforskning	4,3	4,7	5,3	17,2	20,1	23,6	0,1	0,1	0,3	21,5	24,9	29,2
NORUT Alta	1,8	1,7	1,5	9,9	7,5	6,8	0,0	0,0	0,0	11,6	9,2	8,3
NORUT Samfunn	2,0	2,7	2,4	18,2	15,3	14,9	0,1	0,1	0,1	20,3	18,1	17,3
Telemarksforskning - Bø	2,4	2,6	2,4	14,4	14,3	15,3	0,1	0,2	0,4	16,8	17,1	18,1
Telemarksforskning - Notodden	1,1	1,2	1,0	3,0	4,5	4,1	0,1	0,1	0,1	4,2	5,8	5,3
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	1,9	2,0	1,9	10,9	10,2	11,1	0,0	0,0	0,1	12,8	12,2	13,1
Vestlandsforskning	2,6	2,7	2,4	12,6	14,0	17,4	0,1	0,2	0,3	15,3	17,0	20,2
Østfoldforskning AS	2,7	2,7	2,5	13,5	12,9	17,9	0,0	0,2	0,4	16,2	15,8	20,8
Østlandsforskning	2,0	2,2	2,0	16,6	17,6	19,7	0,3	0,2	0,3	18,9	20,0	22,0
Sum regionale institutter	33,6	36,2	33,2	208,7	209,8	239,2	1,9	2,2	3,5	244,2	248,2	275,8
AFI	7,4	7,3	8,1	29,7	27,8	26,9	0,4	0,3	0,5	37,5	35,5	35,5
FAFO	8,6	9,1	11,6	69,1	75,7	79,3	0,3	0,2	0,5	77,9	85,0	91,4
FNI	8,4	8,2	8,5	11,5	15,2	16,3	0,3	0,4	0,6	20,2	23,8	25,4
ISF	8,7	9,9	9,5	30,2	28,4	32,3	0,3	0,5	0,7	39,2	38,8	42,6
NIFU STEP	12,3	13,6	14,5	44,8	47,3	49,3	0,2	0,6	0,9	57,4	61,5	64,7
NOVA	23,2	23,9	24,5	46,0	51,6	45,6	4,5	0,0	0,0	73,7	75,5	70,1
NTNU Samfunnsforskning AS		1,8	0,0	44,0	51,2	69,5	1,1	2,2	4,1	45,0	55,2	73,6
NUPI	19,2	19,5	19,1	35,3	35,1	34,0	0,0	0,0	0,0	54,5	54,6	53,1
PRIØ	11,2	10,7	11,5	36,6	48,9	54,5	0,6	0,5	1,6	48,4	60,1	67,6
SIFO	22,7	23,1	24,0	12,3	11,6	14,0	0,0	0,1	0,0	34,9	34,8	38,0
SINTEF Teknologi og samfunn	3,2	3,3	3,4	21,0	20,7	21,3	0,0	0,0	0,0	24,2	24,1	24,7
SIRUS	28,1	32,5	33,4	4,5	5,0	4,1	0,0	0,0	0,0	32,6	37,5	37,5
SNF	7,0	7,6	7,4	56,4	50,5	43,2	0,1	0,2	0,2	63,5	58,3	50,8
TØI	12,1	13,1	13,3	66,5	58,0	64,3	13,4	4,0	6,6	92,0	75,1	84,3
Sum nasjonale institutter	172,1	183,5	188,7	507,9	527,1	554,6	21,2	9,0	15,8	701,2	719,7	759,1
Totalt	205,7	219,8	221,9	716,6	736,9	793,8	23,1	11,2	19,3	945,4	967,9	1 034,9

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

2) Basisfinansiering omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer.

3) Omfatter finansinntekter og ekstraordinære inntekter.

Tabell 4 Driftsinntekter og driftsresultat. 2003-2007¹⁾. Mill kr og prosent

Institutt	Driftsinntekter, mill. kr					Driftsresultat, mill. kr					Driftsresultat i prosent av driftsinntekter				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Agderforskning AS	29,8	29,9	29,5	27,1	29,3	-0,7	1,8	2,8	0,2	0,5	-2 %	6 %	10 %	1 %	2 %
IRIS - samfunn	42,5	43,4	47,0	52,4	57,6	-2,4	-1,7	-2,7	0,0	0,0	-6 %	-4 %	-6 %	0 %	0 %
Møreforskning	28,9	27,8	29,0	27,8	33,3	0,6	1,2	0,2	0,0	0,7	2 %	4 %	1 %	0 %	2 %
Nordlandsforskning	27,6	23,8	21,4	24,7	28,9	-3,3	-1,1	0,0	-0,3	1,3	-12 %	-5 %	0 %	-1 %	5 %
NORUT Alta	12,9	11,7	11,6	9,2	8,3	0,4	0,2	0,5	-0,4	-0,3	3 %	2 %	5 %	-4 %	-3 %
NORUT Samfunn	14,7	19,6	20,2	18,0	17,3	0,1	0,4	0,1	-0,6	-2,1	1 %	2 %	1 %	-3 %	-12 %
Telemarksforskning - Bø	11,1	14,7	16,7	16,9	17,7	-0,8	0,4	0,3	0,3	0,4	-7 %	3 %	2 %	2 %	2 %
Telemarksforskning - Notodden	5,7	5,3	4,1	5,7	5,3	0,4	0,1	-0,4	0,3	0,4	7 %	1 %	-10 %	5 %	7 %
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	14,2	13,7	12,8	12,2	13,0	0,1	-0,4	-0,4	-0,9	-0,3	1 %	-3 %	-3 %	-7 %	-2 %
Vestlandsforskning	16,6	15,6	15,2	16,8	19,8	0,2	0,4	0,4	0,3	0,6	1 %	2 %	3 %	2 %	3 %
Østfoldforskning AS	15,0	14,1	16,2	15,6	20,4	-1,2	-1,6	-0,3	0,9	1,1	-8 %	-11 %	-2 %	6 %	5 %
Østlandsforskning	15,3	18,9	18,6	19,8	21,7	-1,9	-0,4	-2,2	0,0	0,8	-12 %	-2 %	-12 %	0 %	4 %
Sum regionale institutter	234,4	238,6	242,3	246,1	272,5	-8,5	-0,7	-1,6	-0,2	3,1	-4 %	0 %	-1 %	0 %	1 %
AFI	33,9	35,9	37,1	35,1	35,0	-1,8	0,9	1,0	0,4	-0,9	-5 %	2 %	3 %	1 %	-3 %
FAFO	71,4	81,4	77,7	84,8	90,9	-0,9	1,4	-1,6	-0,8	3,0	-1 %	2 %	-2 %	-1 %	3 %
FNI	16,9	21,6	20,0	23,4	24,8	-1,0	0,0	1,1	0,9	-0,2	-6 %	0 %	6 %	4 %	-1 %
ISF	39,5	36,3	38,9	38,3	41,8	3,0	0,2	0,2	0,0	-1,0	7 %	0 %	1 %	0 %	-2 %
NIFU STEP	41,1	52,9	57,2	60,9	63,7	2,4	2,4	-2,8	1,9	1,8	6 %	5 %	-5 %	3 %	3 %
NOVA	65,9	61,4	69,2	75,5	70,1	0,6	0,9	0,2	0,3	0,3	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %
NTNU Samfunnsforskning AS	26,6	25,9	44,0	53,0	69,5	-1,5	0,2	0,8	-1,2	3,9	-6 %	1 %	2 %	-2 %	6 %
NUPI	46,2	54,3	54,5	54,6	53,1	-1,1	1,4	0,9	0,2	0,6	-2 %	3 %	2 %	0 %	1 %
PRIØ	47,6	34,7	47,7	59,6	66,0	2,8	-2,0	2,9	5,5	2,2	6 %	-6 %	6 %	9 %	3 %
SIFO	32,2	34,5	34,9	34,7	38,0	1,3	1,4	-0,1	0,0	0,7	4 %	4 %	0 %	0 %	2 %
SINTEF Teknologi og samfunn	26,2	25,3	24,2	24,0	24,7	2,3	0,0	-1,3	0,8	1,2	9 %	0 %	-5 %	3 %	5 %
SIRUS	30,5	33,0	32,6	37,5	37,5	-0,9	0,2	0,4	0,5	0,1	-3 %	0 %	1 %	1 %	0 %
SNF	61,0	65,5	63,3	58,1	50,6	-3,3	2,2	-0,1	0,2	-6,2	-5 %	3 %	0 %	0 %	-12 %
STEP-gruppen	18,6					0,5					3 %				
TØI	65,6	63,8	78,6	71,1	77,6	-0,7	-0,5	-0,5	-2,4	-1,5	-1 %	-1 %	-1 %	-3 %	-2 %
Sum nasjonale institutter	623,2	626,7	680,0	710,6	743,3	1,5	8,6	1,1	6,3	4,0	0 %	1 %	0 %	1 %	1 %
Totalt	857,6	865,3	922,3	956,7	1 015,8	-7,0	7,9	-0,5	6,1	7,1	-1 %	1 %	0 %	1 %	1 %

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

Tabell 5 Finansiering fra Norges forskningsråd 2003 - 2007¹⁾. Mill. kr og i prosent av totale driftsinntekter.

Institutt	Finansiering fra Norges Forskningsråd					Forskningsrådsfinansiering i prosent av driftsinntekter				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Agderforskning AS	5,4	4,7	5,2	6,2	9,4	18 %	16 %	18 %	23 %	32 %
IRIS - samfunn	16,1	15,1	18,0	20,4	26,7	38 %	35 %	38 %	39 %	46 %
Møreforskning	11,5	9,7	9,8	8,2	9,8	40 %	35 %	34 %	29 %	30 %
Nordlandsforskning	9,3	8,9	9,8	13,1	14,9	34 %	37 %	46 %	53 %	52 %
NORUT Alta	3,0	4,8	4,6	3,5	3,0	23 %	41 %	39 %	38 %	37 %
NORUT Samfunn	7,0	11,9	9,6	11,0	9,5	47 %	61 %	47 %	61 %	55 %
Telemarksforskning - Bø	5,2	5,2	5,6	5,2	4,9	47 %	35 %	34 %	31 %	28 %
Telemarksforskning - Notodden	1,6	1,4	1,1	1,6	1,0	29 %	26 %	27 %	28 %	20 %
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	5,6	5,6	4,4	2,7	1,9	39 %	40 %	35 %	22 %	14 %
Vestlandsforskning	6,4	6,2	6,5	4,2	7,3	38 %	40 %	43 %	25 %	37 %
Østfoldforskning AS	4,7	3,2	3,7	3,3	13,2	31 %	23 %	23 %	21 %	65 %
Østlandsforskning	6,8	6,0	5,8	5,0	5,2	45 %	32 %	31 %	25 %	24 %
Sum regionale institutter	82,7	82,6	84,2	84,4	106,8	35 %	35 %	35 %	34 %	39 %
AFI	17,0	18,1	18,3	18,3	15,4	50 %	50 %	49 %	52 %	44 %
FAFO	15,8	20,8	19,8	22,9	28,6	22 %	26 %	26 %	27 %	31 %
FNI	12,1	13,3	14,3	12,8	17,4	72 %	62 %	71 %	55 %	70 %
ISF	19,8	18,9	19,8	22,7	23,6	50 %	52 %	51 %	59 %	56 %
NIFU STEP	20,6	27,8	29,1	29,6	29,5	50 %	53 %	51 %	49 %	46 %
NOVA	17,0	14,2	13,5	15,4	12,9	26 %	23 %	19 %	20 %	18 %
NTNU Samfunnsforskning AS	7,7	6,9	12,4	14,0	22,2	29 %	27 %	28 %	26 %	32 %
NUPI	8,5	8,8	7,4	5,3	4,9	18 %	16 %	14 %	10 %	9 %
PRIØ	20,1	19,3	25,7	26,9	28,7	42 %	56 %	54 %	45 %	44 %
SIFO	5,7	4,6	3,6	5,1	5,4	18 %	13 %	10 %	15 %	14 %
SINTEF Teknologi og samfunn	10,4	13,8	10,7	9,5	8,7	40 %	55 %	44 %	40 %	35 %
SIRUS	1,4	1,0	1,5	1,2	1,1	5 %	3 %	5 %	3 %	3 %
SNF	34,1	38,4	39,8	34,3	28,6	56 %	59 %	63 %	59 %	57 %
STEP-gruppen	10,5					56 %				
TØI	18,7	19,0	20,8	21,2	19,2	29 %	30 %	26 %	30 %	25 %
Sum nasjonale institutter	219,4	225,2	236,6	239,2	246,0	35 %	36 %	35 %	34 %	33 %
Totalt	302,0	307,7	320,8	323,6	352,8	35 %	36 %	35 %	34 %	35 %

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

Tabell 6 Basisfinansiering 2003 - 2007¹⁾²⁾. Mill. kr og i prosent av totale driftsinntekter.

Institutt	Basisfinansiering					Basisfinansiering i prosent av driftsinntekter				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Agderforskning AS	3,3	3,2	3,1	2,9	2,9	11 %	11 %	11 %	11 %	10 %
IRIS - samfunn	3,5	3,3	5,6	6,7	5,7	8 %	8 %	12 %	13 %	10 %
Møreforskning	4,5	4,2	4,4	4,3	3,2	16 %	15 %	15 %	15 %	10 %
Nordlandsforskning	5,9	5,0	4,3	4,7	5,3	22 %	21 %	20 %	19 %	18 %
NORUT Alta	1,6	1,7	1,8	1,7	1,5	12 %	15 %	15 %	18 %	18 %
NORUT Samfunn	2,4	3,0	2,0	2,7	2,4	16 %	15 %	10 %	15 %	14 %
Telemarksforskning - Bø	2,6	2,2	2,4	2,6	2,4	23 %	15 %	14 %	15 %	14 %
Telemarksforskning - Notodden	1,3	1,3	1,1	1,2	1,0	23 %	25 %	27 %	22 %	20 %
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	2,9	2,1	1,9	2,0	1,9	20 %	15 %	15 %	16 %	14 %
Vestlandsforskning	4,2	3,5	2,6	2,7	2,4	25 %	22 %	17 %	16 %	12 %
Østfoldforskning AS	2,8	2,7	2,7	2,7	2,5	18 %	19 %	17 %	17 %	12 %
Østlandsforskning	2,4	2,2	2,0	2,2	2,0	16 %	12 %	10 %	11 %	9 %
Sum regionale institutter	37,5	34,2	33,6	36,2	33,2	16 %	14 %	14 %	15 %	12 %
AFI	6,5	7,2	7,4	7,3	8,1	19 %	20 %	20 %	21 %	23 %
FAFO	7,9	8,0	8,6	9,1	11,6	11 %	10 %	11 %	11 %	13 %
FNI	6,4	6,5	8,4	8,2	8,5	38 %	30 %	42 %	35 %	34 %
ISF	8,1	8,0	8,7	9,9	9,5	21 %	22 %	22 %	26 %	23 %
NIFU STEP	5,9	9,2	12,3	13,6	14,5	14 %	17 %	22 %	22 %	23 %
NOVA	21,7	22,4	23,2	23,9	24,5	33 %	36 %	34 %	32 %	35 %
NTNU Samfunnsforskning AS				1,8		0 %	0 %	0 %	3 %	0 %
NUPI	17,0	17,6	19,2	19,5	19,1	37 %	32 %	35 %	36 %	36 %
PRIØ	8,5	9,0	11,2	10,7	11,5	18 %	26 %	23 %	18 %	17 %
SIFO	20,3	21,9	22,7	23,1	24,0	63 %	64 %	65 %	67 %	63 %
SINTEF Teknologi og samfunn	3,1	3,1	3,2	3,3	3,4	12 %	12 %	13 %	14 %	14 %
SIRUS	26,9	27,6	28,1	32,5	33,4	88 %	84 %	86 %	87 %	89 %
SNF	6,9	7,0	7,0	7,6	7,4	11 %	11 %	11 %	13 %	15 %
STEP-gruppen	3,2					17 %				
TØI	11,2	11,5	12,1	13,1	13,3	17 %	18 %	15 %	18 %	17 %
Sum nasjonale institutter	153,6	159,1	172,1	183,5	188,7	25 %	25 %	25 %	26 %	25 %
Totalt	191,2	193,3	205,7	219,8	221,9	22 %	22 %	22 %	23 %	22 %

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

2) Basisfinansiering omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer.

Tabell 7 Driftsinntekter utenom basisfinansiering og forvaltningsinntekter. 2003-2007¹⁾. Mill kr

Institutt	Norges forskningsråd					Offentlig forvaltning					Næringslivet					Uttandet					Andre					Sum inntekter					
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	
Agderforskning AS	2,1	1,5	2,1	3,3	6,5	12,6	11,5	11,6	12,6	8,7	8,3	8,8	9,0	6,6	6,6	3,4	4,9	3,6	1,8	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	26,5	26,7	26,4	24,2	26,4	
IRIS - samfunn	12,6	11,8	12,4	16,6	21,0	13,1	10,6	12,0	14,7	18,8	10,6	13,3	14,9	13,0	7,5	0,9	0,9	0,3	0,6	0,9	1,8	3,5	1,8	0,7	3,7	39,0	40,1	41,5	45,7	51,9	
Møreforskning	7,0	5,5	5,4	3,9	6,6	10,4	10,8	10,8	13,1	15,3	5,1	4,1	5,3	5,2	5,6	0,3	0,3	0,7	0,8	1,2	0,5	1,6	1,0	0,5	1,3	23,2	22,4	23,3	23,5	30,1	
Nordlandsforskning	3,4	3,8	5,5	8,5	9,6	10,8	9,6	7,1	9,6	11,3	4,8	3,0	1,8	0,7	0,9	0,4	0,1	0,3	0,2	1,5	2,3	1,2	1,9	1,1	0,4	21,6	17,9	16,7	20,1	23,6	
NORUT Alta	1,4	3,1	2,8	1,8	1,5	7,6	3,7	4,0	4,1	3,8	2,2	3,2	1,9	1,0	1,1	0,1	0,0	0,8	0,1	0,0	0,1	0,0	0,4	0,5	0,3	11,3	10,0	9,9	7,5	6,8	
NORUT Samfunn	4,5	8,9	7,6	8,3	7,1	3,8	4,8	7,1	4,6	3,4	2,0	2,2	2,3	1,0	2,4	0,8	0,0	0,1	0,2	0,1	1,3	0,6	1,2	1,2	1,9	12,3	16,5	18,2	15,3	14,9	
Telemarksforskning - Bø	2,6	3,0	3,3	2,6	2,5	4,2	7,5	8,3	8,5	9,4	0,8	1,2	2,1	1,7	2,4	0,0	0,3	0,3	0,3	0,1	0,9	0,6	0,3	1,2	0,9	8,5	12,6	14,4	14,3	15,3	
Telemarksforskning - Notodden	0,3	0,1	0,0	0,3		3,5	3,3	2,4	3,9	3,7	0,6	0,4	0,6	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	4,4	4,0	3,0	4,5	4,2	
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	2,7	3,5	2,6	0,7		6,6	3,9	4,6	6,3	7,0	2,0	3,8	3,1	1,9	3,0	0,1	0,3	0,7	0,6	1,0	0,0	0,2	0,0	0,6	0,1	11,3	11,7	10,9	10,2	11,1	
Vestlandforskning	2,2	2,8	3,9	1,5	4,9	4,5	4,1	4,1	8,1	6,5	2,6	2,9	2,6	2,6	2,7	1,4	2,4	2,0	1,8	3,3	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	12,4	12,2	12,6	14,0	17,4	
Østfoldforskning AS	2,0	0,5	1,0	0,7	10,7	3,7	3,1	3,0	3,0	2,6	4,7	7,0	8,2	9,2	3,3	1,9	0,8	0,8	0,0	0,5	0,0	0,0	0,4	0,0	0,8	12,3	11,4	13,5	12,9	17,9	
Østlandforskning	4,4	3,8	3,9	2,9	3,1	4,6	9,2	6,5	12,1	12,0	2,1	1,7	2,6	1,9	2,3	0,6	0,8	1,6	0,7	0,9	0,0	0,0	1,2	0,1	1,3	11,7	15,5	15,9	17,6	19,7	
Sum regionale institutter	45,1	48,3	50,6	51,1	73,6	85,2	82,2	81,6	100,7	102,4	45,8	51,7	54,4	44,7	38,2	9,8	10,9	11,2	7,2	11,3	8,6	7,8	8,3	6,1	13,8	194,5	200,9	206,1	209,8	239,3	
AFI	10,5	10,9	10,9	11,0	7,3	4,5	7,2	9,7	8,5	10,0	7,0	5,5	4,4	2,4	3,3	3,4	2,1	3,8	2,3	3,1	2,0	2,9	1,0	3,7	3,2	27,4	28,7	29,7	27,8	26,9	
FAFO	7,9	12,9	11,3	13,8	18,0	31,9	32,2	27,5	39,3	29,4	10,2	9,7	9,7	19,8	25,5	7,8	11,0	5,8	2,1	6,2	5,6	7,8	14,9	0,8	0,3	63,5	73,4	69,1	75,7	79,3	
FNI	5,7	6,8	5,8	4,6	8,9	2,4	6,5	3,4	6,2	3,9	0,5	0,5	0,5	2,8	2,0	1,4	1,2	1,8	1,6	0,6	0,5	0,1	0,1	0,1	0,9	10,5	15,2	11,5	15,2	16,3	
ISF	11,7	10,9	11,1	12,8	14,1	15,0	13,8	15,5	5,8	9,3	2,0	1,3	1,9	2,8	0,7	1,7	0,8	0,8	1,8	1,3	1,0	1,6	0,8	5,3	6,9	31,4	28,3	30,2	28,4	32,3	
NIFU STEP	14,7	18,6	16,7	20,4	20,2	15,1	16,9	17,9	16,1	17,6	0,2	1,5	2,0	2,7	2,6	3,0	6,4	7,8	7,7	8,7	2,1	0,3	0,4	0,3	0,1	35,2	43,7	44,8	47,3	49,3	
NOVA	17,0	14,2	13,5	15,4	12,9	18,4	12,7	21,0	24,7	23,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	2,7	1,6	0,5	2,1	6,1	9,4	10,0	6,5	7,2	44,3	39,0	46,0	47,1	45,6	
NTNU Samfunnsforskning AS	7,7	6,9	12,4	14,0	22,2	7,4	7,7	10,8	8,5	16,0	4,8	4,9	9,1	14,2	15,3	3,0	4,3	7,6	5,8	8,2	3,8	2,1	4,1	8,8	7,8	26,6	25,9	44,0	51,2	69,5	
NUPI	7,0	7,3	4,0	3,6	4,3	18,2	26,1	28,1	26,5	25,0	0,8	1,5	1,5	2,6	2,1	1,9	0,9	0,7	0,8	1,8	1,2	0,9	1,0	1,7	0,8	29,2	36,7	35,3	35,1	34,0	
PRIØ	11,6	10,2	14,5	16,2	17,2	25,2	9,5	16,1	24,7	29,7	0,0	0,5	0,9	1,7	0,4	1,7	4,6	4,4	5,6	6,4	0,6	0,8	0,7	0,7	0,8	39,1	25,6	36,6	48,9	54,5	
SIFO	5,7	4,6	3,6	5,1	5,4	1,7	2,7	3,0	0,6	3,2	1,1	1,4	0,4	2,8	3,0	2,4	2,6	3,1	1,5	2,4	1,1	1,3	2,2	1,6	0,0	12,0	12,6	12,3	11,6	14,0	
SINTEF Teknologi og samfunn	7,2	10,6	7,5	6,2	5,3	7,2	6,3	6,7	5,7	4,5	8,3	5,0	6,2	7,4	9,3	0,3	0,2	0,6	1,3	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	23,0	22,1	21,0	20,7	21,3	
SIRUS	1,4	1,0	1,5	1,2	1,1	2,1	3,5	2,7	3,3	1,9	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	1,1	3,5	5,4	4,5	5,0	4,1	
SNF	27,1	31,4	32,9	27,3	22,8	4,9	5,4	4,8	8,4	3,8	15,4	14,8	10,4	9,8	11,3	2,7	2,8	3,1	2,3	1,2	3,9	4,1	5,2	2,7	4,1	54,1	58,5	56,4	50,5	43,2	
STEP-gruppen	7,2					2,9					0,0					4,9					0,9					15,9					
TØI	7,5	7,6	8,7	8,2	5,9	32,7	30,3	34,7	29,1	31,0	1,2	2,9	5,9	5,8	8,0	9,3	8,8	15,4	13,5	18,2	3,6	2,8	1,9	1,5	1,3	54,4	52,4	66,5	58,0	64,3	
Sum nasjonale institutter	150,1	154,0	154,3	159,8	165,3	189,6	180,7	201,9	207,2	208,7	51,7	50,4	52,9	74,8	83,5	46,2	48,4	56,6	46,8	61,9	32,4	34,1	42,2	34,0	35,2	470,0	467,6	507,9	522,6	554,6	
Totall	195,2	202,3	204,9	210,9	239,0	274,8	262,9	283,5	307,9	311,1	97,5	102,1	107,3	119,5	121,6	56,0	59,2	67,8	54,0	73,2	41,0	41,9	50,5	40,0	49,0	664,5	668,5	714,0	732,4	793,9	

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

Tabell 8 Finansiering fra utlandet etter kilde. 2005-2007¹⁾. Mill kr

Institutt	EU-institusjoner			Nordiske organisasjoner			Næringsliv			Øvrige institusjoner og organisasjoner			Totalt inntekter fra utlandet		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Agderforskning AS	1,0	0,5	0,7		0,1	0,4	0,4	0,6	0,0	2,2	0,6	0,4	3,6	1,8	1,5
IRIS - samfunn	0,2	0,5	0,8	0,0	0,0	0,1		0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,6	0,9
Møreforskning	0,6	0,4	1,2		0,0	0,0				0,1	0,3	0,0	0,7	0,8	1,2
Nordlandsforskning	0,3	0,2	1,2			0,3				0,0			0,3	0,2	1,5
NORUT Alta	0,6	0,1		0,2									0,8	0,1	0,0
NORUT Samfunn		0,2		0,1								0,1	0,1	0,2	0,1
Telemarksforskning - Bø	0,3	0,3	0,1									0,0	0,3	0,3	0,1
Telemarksforskning - Notodden		0,1	0,2									0,0	0,0	0,1	0,2
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	0,4	0,4	0,6		0,2				0,2	0,2		0,2	0,7	0,6	1,0
Vestlandsforskning	1,7	1,8	3,3	0,3							0,0		2,0	1,8	3,3
Østfoldforskning AS	0,6			0,2					0,5				0,8	0,0	0,5
Østlandsforskning	0,8	0,2	0,4	0,4	0,5	0,6				0,4		0,0	1,6	0,7	0,9
Sum regionale institutter	6,6	4,7	8,4	1,2	0,8	1,3	0,4	0,6	0,8	3,1	1,0	0,8	11,2	7,2	11,3
AFI	1,6	0,2	0,2	2,0	1,9	2,2				0,1	0,1	0,7	3,8	2,3	3,1
FAFO		0,3	1,7	0,1	0,6	0,7		0,0		5,7	1,2	3,8	5,8	2,1	6,2
FNI	0,2	0,3	0,1		0,3	0,0	1,6	0,7	0,2		0,4	0,3	1,8	1,6	0,6
ISF	0,4	0,2	0,3	0,0	1,6	0,3				0,5	0,1	0,7	0,8	1,8	1,3
NIFU STEP	3,9	4,4	4,9	3,8	2,4	0,7				0,1	0,9	3,2	7,8	7,7	8,7
NOVA	0,1	0,2	0,3	1,4	0,2	1,8				0,2	0,1		1,6	0,5	2,1
NTNU Samfunnsforskning AS	1,0	0,0	0,0		0,3	0,6	0,3		0,0	6,3	5,5	7,6	7,6	5,8	8,2
NUPI		0,2	0,5	0,2	0,1	1,1		0,4		0,4	0,1	0,3	0,7	0,8	1,8
PRIO	0,4	1,1	1,8	0,1	0,3	0,2	2,1	2,6	2,6	1,7	1,6	1,8	4,4	5,6	6,4
SIFO	2,2	1,1	1,6	0,6	0,0	0,1	0,3	0,4	0,6				3,1	1,5	2,4
SINTEF Teknologi og samfunn	0,2	0,9	1,1	0,3	0,3		0,1	0,1	0,7				0,6	1,3	1,7
SIRUS	0,0			0,2	0,0								0,2	0,0	0,0
SNF	1,4	1,2	0,7	1,5	1,1	0,4	0,1		0,1	0,0		0,0	3,1	2,3	1,2
TØI	10,9	9,1	13,5	4,3	4,5	4,7				0,2			15,4	13,5	18,2
Sum nasjonale institutter	22,2	19,0	26,6	14,7	13,6	12,7	4,4	4,1	4,1	15,3	10,0	18,5	56,6	46,8	61,9
Totalt	28,7	23,8	35,0	15,9	14,4	14,0	4,9	4,8	4,9	18,4	11,0	19,3	67,8	54,0	73,2

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

Tabell 9 Driftsinntekter per totale årsverk og per forskerårsverk 2003-2007¹⁾. 1000 kr

Institutt	Driftsinntekter per totale årsverk					Driftsinntekter per forskerårsverk ²⁾				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Agderforskning AS	867	1045	930	813	977	1015	1205	1076	934	1127
IRIS - samfunn	803	824	982	1180	1225	949	953	1170	1397	1484
Møreforskning	714	745	747	722	881	830	894	863	847	1081
Nordlandsforskning	619	688	711	852	863	725	778	819	989	948
NORUT Alta	690	842	845	811	741	761	900	930	889	741
NORUT Samfunn	749	840	892	796	834	878	932	1028	909	954
Telemarksforskning - Bø	580	718	802	800	804	709	882	984	959	956
Telemarksforskning - Notodden	580	649	550	772	970	702	821	718	955	1166
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	572	750	755	750	867	709	886	886	887	929
Vestlandforskning	691	744	751	772	918	881	947	979	986	1167
Østfoldforskning AS	650	634	843	1046	1151	770	752	1095	1310	1377
Østlandforskning	618	741	760	865	985	709	859	886	1008	1083
Sum regionale institutter	697	779	824	868	960	824	911	977	1024	1116
AFI	695	801	828	845	824	882	1041	1037	1088	1046
FAFO	1032	1040	1018	1163	1060	1225	1229	1184	1432	1254
FNI	652	845	768	789	855	879	1081	998	1006	1083
ISF	706	692	756	798	805	955	975	1081	1160	1162
NIFU STEP	673	697	759	826	937	782	790	959	979	1099
NOVA	805	751	886	863	866	916	868	1033	1014	1002
NTNU Samfunnsforskning AS	783	762	1072	1082	965	951	864	1238	1205	1037
NUPI	789	905	1004	1061	1011	1190	1348	1553	1669	1504
PRIØ	958	734	954	1026	1102	1234	974	1344	1450	1414
SIFO	717	721	746	751	864	977	1027	1001	1239	1226
SINTEF Teknologi og samfunn	915	864	833	981	1373	988	938	897	1040	1536
SIRUS	870	929	907	1071	973	1050	1118	1088	1284	1144
SNF	879	1002	1105	1119	1195	1096	1237	1384	1417	1647
STEP-gruppen	828					922				
TØI	781	808	1021	934	1003	1013	1096	1379	1232	1306
Sum nasjonale institutter	810	828	915	953	975	1011	1039	1163	1222	1215
Totalt	776	814	889	930	971	952	1000	1108	1164	1187

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

Inntekter knyttet til faglige aktiviteter som måtte være utført av andre enn instituttets egne medarbeidere inngår.

2) Gjelder årsverk utført av forskere og annet faglig personale.

Tabell 10 Basisfinansiering per årsverk utført av forskere/faglig personale 2003-2007¹⁾. 1000 kr

Institutt	Basisbevilgning per forskerårsverk ²⁾				
	2003	2004	2005	2006	2007
Agderforskning AS	113	127	113	98	112
IRIS - samfunn	79	73	139	179	146
Møreforskning	130	134	131	130	104
Nordlandsforskning	156	164	163	186	175
NORUT Alta	94	131	140	163	134
NORUT Samfunn	144	144	102	136	131
Telemarksforskning - Bø	166	129	139	149	131
Telemarksforskning - Notodden	165	201	192	207	229
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	145	132	128	142	132
Vestlandsforskning	222	209	168	161	143
Østfoldforskning AS	141	144	183	223	166
Østlandsforskning	111	100	93	110	101
Sum regionale institutter	132	131	136	151	136
AFI	170	209	206	227	241
FAFO	136	120	131	153	160
FNI	331	326	422	352	373
ISF	196	214	243	301	264
NIFU STEP	112	138	207	219	249
NOVA	301	316	346	321	350
NTNU Samfunnsforskning AS	0	0	0	41	0
NUPI	438	438	547	596	541
PRIØ	220	254	315	259	247
SIFO	614	652	649	825	775
SINTEF Teknologi og samfunn	117	115	119	143	211
SIRUS	929	936	938	1112	1020
SNF	124	132	152	185	240
STEP-gruppen	160				
TØI	173	197	212	226	224
Sum nasjonale institutter	249	264	294	316	308
Totalt	212	223	247	267	259

1) Regnskapstallene for 2007 er basert på foreløpig regnskap.

Basisfinansiering omfatter grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer.

2) Gjelder årsverk utført av forskere og annet faglig personale.

Tabell 11 Disposering av grunnbevilgningen. 2003-2007. Mill kr

Institutt	Instituttinitiert forskning ¹⁾					Nettverksbygging, kompetanseutvikling m.v.					Vitenskapelig utstyr					Sum grunnbevilgning				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Agderforskning AS	1,8	1,1	1,2	1,2	1,6	0,8	1,4	1,2	1,2	0,8						2,6	2,5	2,4	2,4	2,4
IRIS - samfunn	1,4	1,4	1,5	1,8	2,2	0,8	1,0	1,0	1,2	0,7						2,2	2,4	2,5	3,0	2,9
Møreforskning	1,2	1,2	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	0,8	0,8		0,0	0,1	0,1	0,1	2,4	2,5	2,3	2,2	2,1
Nordlandforskning	1,2	1,7	1,6	1,2	1,0	1,9	1,1	0,9	1,5	0,9						3,1	2,8	2,5	2,7	1,9
NORUT Alta	1,0	0,5	0,4	0,4	0,7	0,6	0,3	0,5	0,4	0,3						1,6	0,8	0,9	0,8	1,0
NORUT Samfunn	0,2	0,5	0,4	0,3	0,6	0,7	0,4	0,7	1,0	0,9						0,9	1,0	1,1	1,3	1,5
Telemarkforskning - Bø	0,5	0,6	0,4	0,4	0,4	0,6	0,5	0,7	0,7	0,6						1,1	1,1	1,1	1,1	0,9
Telemarkforskning - Notodden	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6						0,6	0,6	0,7	0,6	0,6
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	0,8	0,3	0,4	0,2	0,4	0,4	0,9	0,9	0,9	0,7						1,2	1,3	1,3	1,2	1,1
Vestlandforskning	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6						1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
Østfoldforskning AS	1,3	0,8	1,3	1,0	0,9	0,6	1,1	0,4	0,6	0,2					0,3	1,9	1,8	1,7	1,6	1,4
Østlandforskning	0,7	0,6	0,6	0,7	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7	0,8						1,5	1,3	1,3	1,4	1,6
Sum regionale institutter	11,3	9,8	10,1	9,5	10,7	9,4	9,5	9,0	10,0	7,8	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	20,7	19,4	19,2	19,6	18,8
AFI	3,0	2,8	2,9	2,8	3,3	2,5	2,7	2,9	1,8	1,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	5,6	5,6	5,9	4,6	4,7
FAFO	1,8	2,5	1,9	1,9	4,9	4,2	3,6	4,5	4,6	3,0						6,0	6,2	6,4	6,5	7,9
FNI	3,7	3,2	3,5	3,7	3,7	0,8	1,4	1,3	1,3	1,4						4,5	4,7	4,8	5,0	5,1
ISF	2,6	3,1	2,9	5,2	3,3	4,1	3,9	4,0	1,7	3,4				0,9	1,0	6,7	7,0	6,9	7,8	7,7
NIFU STEP	2,0	2,5	3,1	2,7	3,6	2,2	3,2	5,6	3,0	2,5						4,2	5,7	8,7	5,7	6,1
NOVA	9,2	11,5	13,1	15,3	13,5	4,6	5,7	4,8	1,8	3,5	0,5					14,3	17,2	17,9	17,1	17,0
NTNU Samfunnsforskning AS																0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NUPI	11,6	12,1	12,5	13,6	14,5	1,5	2,1	1,9	2,9	3,3						13,1	14,2	14,4	16,6	17,7
PRIØ	3,3	3,7	6,0	3,1	5,0	3,3	2,4	2,8	4,2	2,5						6,6	6,1	8,8	7,4	7,5
SIFO	10,1	18,9	16,4	16,8	18,0	1,0	3,1	6,3	6,3	6,0						11,1	21,9	22,7	23,1	24,0
SINTEF Teknologi og samfunn	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2						3,1	3,1	3,2	3,3	3,4
SIRUS																				
SNF	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9						4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
STEP-gruppen	1,1					0,4										1,5				
TØI	3,8	3,8	4,1	4,7	4,6	2,8	2,8	3,1	3,6	3,8						6,6	6,6	7,3	8,3	8,5
Sum nasjonale institutter	55,4	67,3	69,8	73,1	77,8	31,6	34,9	41,2	35,4	35,0	0,6	0,1	0,1	1,0	1,0	87,5	102,3	111,0	109,4	113,8
Totalt	66,7	77,2	79,8	82,6	88,5	41,0	44,4	50,2	45,4	42,8	0,6	0,1	0,1	1,0	1,3	108,3	121,7	130,2	129,1	132,6

1) Inkludert kvalitetsikring, publisering og formidling.

Tabell 12 Totale årsverk, årsverk utført av forskere/faglig personale og årsverk utført av forskere/faglig personale i % av totale årsverk. 2003 2007.

Institutt	2003					2004					2005					2006					2007				
	Årsverk totalt	Herav kvinner	Forsker-årsverk totalt	Herav kvinner	Forskere i % av total	Årsverk totalt	Herav kvinner	Forsker-årsverk totalt	Herav kvinner	Forskere i % av total	Årsverk totalt	Herav kvinner	Forsker-årsverk totalt	Herav kvinner	Forskere i % av total	Årsverk totalt	Herav kvinner	Forsker-årsverk totalt	Herav kvinner	Forskere i % av total	Årsverk totalt	Herav kvinner	Forsker-årsverk totalt	Herav kvinner	Forskere i % av total
Agderforskning AS	34	13	29	9	85 %	29	10	25	6	87 %	32	14	27	9	86 %	33	15	29	10	87 %	30	15	26	11	87 %
IRIS - samfunn	53	18	45	13	85 %	53	15	46	11	87 %	48	16	40	11	84 %	44	16	38	12	84 %	47	18	39	13	83 %
Møreforskning	41	15	35	13	86 %	37	15	31	12	83 %	39	15	34	12	87 %	39	15	33	11	85 %	38	15	31	11	81 %
Nordlandsforskning	45	19	38	14	85 %	35	17	31	14	88 %	30	17	26	14	87 %	29	18	25	14	86 %	33	24	30	21	91 %
NORUT Alta	19	10	17	8	91 %	14	4	13	4	94 %	14	6	13	6	91 %	11	5	10	4	91 %	11	5	11	5	100 %
NORUT Samfunn	20	11	17	9	85 %	23	13	21	12	90 %	23	13	20	11	87 %	23	13	20	11	88 %	21	13	18	11	87 %
Telemarksforskning - Bø	19	7	16	5	82 %	21	6	17	4	81 %	21	7	17	5	81 %	21	8	18	7	83 %	22	9	19	8	84 %
Telemarksforskning - Notodden	10	6	8	5	83 %	8	5	6	4	79 %	8	5	6	4	77 %	7	5	6	4	81 %	5	5	5	4	83 %
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	25	4	20	2	81 %	18	3	16	2	85 %	17	3	14	2	85 %	16	3	14	2	85 %	15	2	14	2	93 %
Vestlandsforskning	24	6	19	2	78 %	21	5	17	2	79 %	20	6	16	2	77 %	22	6	17	2	78 %	22	7	17	3	79 %
Østfoldforskning AS	23	8	20	7	84 %	22	10	19	7	84 %	19	9	15	7	77 %	15	8	12	6	80 %	18	10	15	7	84 %
Østlandforskning	25	13	22	10	87 %	26	13	22	10	86 %	24	13	21	9	86 %	23	11	20	8	86 %	22	9	20	7	91 %
Sum regionale institutter	336	129	285	96	85 %	306	116	262	87	86 %	294	122	248	91	84 %	283	123	240	92	85 %	284	131	244	102	86 %
AFI	49	30	38	20	79 %	45	28	35	18	77 %	45	29	36	20	80 %	42	27	32	18	78 %	42	28	33	20	79 %
FAFO	69	39	58	31	84 %	78	44	66	34	85 %	76	45	66	37	86 %	73	39	59	31	81 %	86	47	73	37	84 %
FNI	26	6	19	3	74 %	26	8	20	5	78 %	26	9	20	6	77 %	30	9	23	6	78 %	29	8	23	5	79 %
ISF	56	24	41	18	74 %	53	23	37	16	71 %	52	24	36	17	70 %	48	24	33	16	69 %	52	30	36	21	69 %
NIFU STEP	61	33	53	27	86 %	76	36	67	30	88 %	75	32	60	24	79 %	74	33	62	26	84 %	68	32	58	25	85 %
NOVA	82	46	72	40	88 %	82	48	71	42	87 %	78	46	67	40	86 %	88	54	75	46	85 %	81	48	70	41	86 %
NTNU Samfunnsforskning AS	34	16	28	10	82 %	34	18	30	14	88 %	41	24	36	19	87 %	49	25	44	20	90 %	72	43	67	38	93 %
NUPI	59	18	39	7	66 %	60	21	40	10	67 %	54	20	35	9	65 %	51	19	33	8	64 %	53	19	35	10	67 %
PRIØ	50	23	39	19	78 %	47	19	36	15	75 %	50	21	36	16	71 %	58	24	41	18	71 %	60	25	47	20	78 %
SIFO	45	29	33	20	73 %	48	31	34	19	70 %	47	30	35	20	75 %	46	30	28	16	61 %	44	28	31	19	70 %
SINTEF Teknologi og samfunn	29	16	27	14	93 %	29	17	27	14	92 %	29	17	27	15	93 %	25	15	23	14	94 %	18	9	16	8	89 %
SIRUS	35	23	29	19	83 %	36	22	30	18	83 %	36	24	30	20	83 %	35	23	29	20	83 %	39	27	33	23	85 %
SNF	69	19	56	9	80 %	65	19	53	11	81 %	57	18	46	10	80 %	52	17	41	9	79 %	42	14	31	7	73 %
STEP-gruppen	23	6	20	5	90 %																				
TØI	84	31	65	17	77 %	79	28	58	16	74 %	77	27	57	16	74 %	76	30	58	20	76 %	77	31	59	22	77 %
Sum nasjonale institutter	769	358	616	259	80 %	757	362	603	260	80 %	744	365	585	267	79 %	746	369	581	267	78 %	763	391	612	296	80 %
Totalt	1106	487	901	355	81 %	1063	477	865	347	81 %	1038	486	833	358	80 %	1029	492	822	359	80 %	1047	522	856	399	82 %

Tabell 13 Avgang og tilvekst av forskere/faglig personale i 2007.

Institutt	Avgang til:						Sum	Tilvekst fra:							Sum	
	Nærings- liv	UoH	Andre forsknings- institutt	Off. virksom- het	Utland	Annet ¹⁾		Nærings- liv	UoH	Andre forsknings- institutt	Off. virksom- het	Utland	Nyut- dannede	Annet		
Agderforskning AS	2	1	1	1		1	6		1			1			2	4
IRIS - samfunn	4	1		2			7	1	1	2	3	1	1			9
Møreforskning	3	1	1	1			6		2		1		3			6
Nordlandsforskning	1	1				1	3		1		2					3
NORUT Alta							0					1				1
NORUT Samfunn							0			1	1					2
Telemarksforskning - Bø						1	1	1			1		1			3
Telemarksforskning - Notodden					1		1		1		1					2
Trøndelag Forskning og Utvikling AS		1		1		1	3		1							1
Vestlandsforskning	1			1			2	1	2				2			5
Østfoldforskning AS							0		1		1					2
Østlandsforskning	1	2		1			4		1	1	3		1			6
Sum regionale institutter	12	7	2	7	1	4	33	3	11	4	14	2	8	2	44	
AFI		3	1	1		2	7			2		1	1	1		5
FAFO	1	1	2	4		3	11		1	2	2		4	2		11
FNI							0						2			2
ISF		3		2			5		2				1	1		4
NIFU STEP						1	1			2	3		2			7
NOVA	1	1	2	2		2	8			3	2	2	2			9
NTNU Samfunnsforskning AS		5	2			5	12	3	5	1	3	4	6	1		23
NUPI	1	2					3	2				5	1			8
PRIØ		1			2	1	4	2				2	1	1		6
SIFO							0				1		1	1		3
SINTEF Teknologi og samfunn							0		2				1			3
SIRUS				1			1		2	1		1				4
SNF		1	1	4	2	1	9		1	1						2
TØI	2		1	2	1	3	9		3	1	4	3	1	1		13
Sum nasjonale institutter	5	17	9	16	5	18	70	7	16	13	15	18	23	8	100	
Totalt	17	24	11	23	6	22	103	10	27	17	29	20	31	10	144	

1) Avgang til "annet" inkluderer aldersavgang.

Tabell 14 Årsverk utført ved annen institusjon av forskere/faglig personale ansatt i hovedstilling ved instituttet. 2007.

Institutt	Forskere ansatt i hovedstilling ved instituttet med bistilling i:				Forskere ansatt i hovedstilling ved instituttet med arbeidsplass i:			
	Nærings- livet	UoH	Annet forsknings- miljø	Sum	Nærings- livet	UoH	Annet forsknings- miljø	Sum
Agderforskning AS		1,0		1,0				0,0
IRIS - samfunn		0,2		0,2		0,2		0,2
Møreforskning			0,4	0,4		1,0		1,0
Nordlandsforskning				0,0				0,0
NORUT Alta				0,0				0,0
NORUT Samfunn	0,3	0,1	0,1	0,5		1,3		1,3
Telemarksforskning - Bø		0,3		0,3				0,0
Telemarksforskning - Notodden				0,0				0,0
Trøndelag Forskning og Utvikling AS				0,0		1,0		1,0
Vestlandsforskning				0,0		0,5		0,5
Østfoldforskning AS				0,0		1,0	1,5	2,5
Østlandsforskning				0,0		1,0	0,5	1,5
Sum regionale institutter	0,3	1,6	0,5	2,4	0,0	6,0	2,0	8,0
AFI		0,7		0,7				0,0
FAFO	0,5	0,8		1,3		0,7		0,7
FNI		0,2		0,2				0,0
ISF		1,6		1,6				0,0
NIFU STEP		0,8		0,8				0,0
NOVA		1,2		1,2				0,0
NTNU Samfunnsforskning AS			0,2	0,2				0,0
NUPI		0,4	0,2	0,6				0,0
PRIO		1,2	0,2	1,4				0,0
SIFO				0,0			1,0	1,0
SINTEF Teknologi og samfunn		0,5		0,5				0,0
SIRUS		0,5		0,5				0,0
SNF				0,0		1,5		1,5
TØI		1,2		1,2				0,0
Sum nasjonale institutter	0,5	9,1	0,6	10,2	0,0	2,2	1,0	3,2
Totalt	0,8	10,7	1,1	12,6	0,0	8,2	3,0	11,2

Tabell 15 Årsverk utført ved instituttet av forskere/faglig personale ansatt i hovedstilling ved annen institusjon. 2007.

Institutt	Arbeid utført i bistilling ved instituttet av forskere med hovedstilling i :			Arbeid utført med arbeidsplass ved instituttet av forskere med hovedstilling i :				
	Nærings- livet	UoH	Annet forsknings- miljø	Sum	Nærings- livet	UoH	Annet forsknings- miljø	Sum
Agderforskning AS	0,2	1,5		1,7				0,0
IRIS - samfunn		0,2		0,2	0,2	3,6		3,8
Møreforskning		2,1		2,1	3,0	0,8		3,8
Nordlandsforskning		1,2		1,2		0,6		0,6
NORUT Alta		0,4		0,4				0,0
NORUT Samfunn		0,7	0,2	0,8		0,2		0,2
Telemarksforskning - Bø		0,6		0,6				0,0
Telemarksforskning - Notodden		0,7		0,7		0,3		0,3
Trøndelag Forskning og Utvikling AS		0,4		0,4				0,0
Vestlandsforskning	0,2	0,2		0,4				0,0
Østfoldforskning AS				0,0				0,0
Østlandsforskning		1,6	0,5	2,1	0,2	0,5	0,5	1,2
Sum regionale institutter	0,4	9,6	0,6	10,6	3,4	6,0	0,5	9,9
AFI		0,1		0,1				0,0
FAFO		0,1		0,1		0,5		0,5
FNI				0,0				0,0
ISF		0,9		0,9	0,2	0,9		1,1
NIFU STEP		1,3		1,3				0,0
NOVA		2,0		2,0				0,0
NTNU Samfunnsforskning AS		1,8	0,3	2,1				0,0
NUPI		0,6		0,6				0,0
PRIØ		2,6	0,2	2,8				0,0
SIFO		0,2		0,2				0,0
SINTEF Teknologi og samfunn		0,9		0,9		0,1		0,1
SIRUS			0,2	0,2				0,0
SNF		14,4		14,4				0,0
TØI		0,4	0,8	1,2				0,0
Sum nasjonale institutter	0,0	25,3	1,5	26,8	0,2	1,5	0,0	1,7
Totalt	0,4	34,8	2,1	37,4	3,6	7,5	0,5	11,6

Tabell 16 Veiledning og forskerutdanning i 2007

Institutt	Hovedfags- og diplomstudenter med arbeidsplass ved instituttet			Ansatte i hovedstilling som har vært veiledere for hovedfags- og doktorgradskandidater			Doktorgradsstudenter med arbeidsplass ved instituttet			Avlagte doktorgrader der instituttet har bidratt med veiledning		
	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum
Agderforskning AS			0				4	5	9			0
IRIS - samfunn	7		7	6	7	13	7	3	10		1	1
Møreforskning	1		1	1	1	2	1	2	3			0
Nordlandsforskning				1	2	3	8	2	10			0
NORUT Alta			0		1	1	6	1	7			0
NORUT Samfunn				1	1	2	3	3	6			0
Telemarksforskning - Bø				2		2	1	2	3		1	1
Telemarksforskning - Notodden				2		2	1		1			0
Trøndelag Forskning og Utvikling AS			0			0	1	4	5			0
Vestlandsforskning			0	1		1		2	2			0
Østfoldforskning AS			0			0	2	1	3			0
Østlandsforskning						0	3	3	6			0
Sum regionale institutter	8	0	8	14	12	26	37	28	65	0	2	2
AFI			0	5	2	7	5	3	8	1	1	2
FAFO	4	6	10	6	14	20	7	3	10			0
FNI	3	2	5	1	7	8	3	6	9			0
ISF	5	2	7	7	13	20	5	2	7	1		1
NIFU STEP				4	9	13	3	2	5			0
NOVA	7		7	14	11	25	8	12	20	3	2	5
NTNU Samfunnsforskning AS	9	3	12	2	1	3	15	12	27			0
NUPI	8	5	13	4	11	15	4	4	8	2	1	3
PRIØ	3	3	6	4	11	15	6	6	12	1	4	5
SIFO	2	3	5	2	3	5	3	2	5			0
SINTEF Teknologi og samfunn					4	4	3	1	4			0
SIRUS				2	2	4			0	2		2
SNF		1	1		2	2	3	3	6			0
TØI			0	2	1	3	1	4	5		1	1
Sum nasjonale institutter	41	25	66	53	91	144	66	60	126	10	9	19
Totalt	49	25	74	67	103	170	103	88	191	10	11	21

Tabell 17 Doktorgrader avlagt av instituttets ansatte 2005-2007.

Institutt	2005			2006			2007		
	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum
Agderforskning AS	1		1			0		2	2
IRIS - samfunn		1	1			0		2	2
Møreforskning			0			0		1	1
Nordlandsforskning	2	1	3			0	2	2	4
NORUT Alta			0			0			0
NORUT Samfunn		1	1	2		2	2		2
Telemarksforskning - Bø		1	1			0	1	1	2
Telemarksforskning - Notodden			0	1	1	2			0
Trøndelag Forskning og Utvikling AS			0			0		1	1
Vestlandforskning			0		1	1	1		1
Østfoldforskning AS			0			0			0
Østlandforskning			0			0			0
Sum regionale institutter	3	4	7	3	2	5	6	9	15
AFI			0	1		1	2	1	3
FAFO	1		1	1	1	2	1		1
FNI			0			0	1		1
ISF			0		1	1	1		1
NIFU STEP	1	2	3	1	1	2	1		1
NOVA	3	1	4	2		2	3	1	4
NTNU Samfunnsforskning AS	1		1	1	2	3	1	1	2
NUPI		1	1	1	1	2	1		1
PRIØ	1		1		1	1	1	4	5
SIFO	1	1	2			0		1	1
SINTEF Teknologi og samfunn			0	1	1	2			0
SIRUS		1	1			0			0
SNF	3	1	4			0		3	3
TØI	1		1		2	2		2	2
Sum nasjonale institutter	12	7	19	8	10	18	12	13	25
Totalt	15	11	26	11	12	23	18	22	40

Tabell 18 Ansatte i hovedstilling med doktorgrad. Antall og andel per forskerårsverk. 2003-2007

Institutt	2003			2004			2005			2006			2007			Ansatte i hovedstilling med doktorgrad per forskerårsverk				
	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum	2003	2004	2005	2006	2007
Agderforskning AS	1	3	4	2	2	4	2	3	5	2	3	5	2	3	5	0,14	0,16	0,18	0,17	0,19
IRIS - samfunn	4	9	13	3	10	13	3	10	13	3	8	11	3	8	11	0,29	0,29	0,32	0,29	0,28
Møreforskning	3	6	9	4	6	10	5	7	12	5	5	10	5	4	9	0,26	0,32	0,36	0,30	0,29
Nordlandforskning	3	6	9	4	3	7	3	4	7	3	4	7	7	5	12	0,24	0,23	0,27	0,28	0,39
NORUT Alta	1	1	2		1	1		1	1						0	0,12	0,08	0,08	0,00	0,00
NORUT Samfunn	2	1	3	3	1	4	3	2	5	5	2	7	7	1	8	0,18	0,19	0,25	0,35	0,44
Telemarkforskning - Bø	1	2	3	1	2	3	2	3	5	2	2	4	3	1	4	0,19	0,18	0,29	0,23	0,22
Telemarkforskning - Notodden	1		1	1		1	1		1	2		2	2		2	0,12	0,16	0,17	0,34	0,44
Trøndelag Forskning og Utvikling AS		3	3		3	3		3	3		2	2		2	2	0,15	0,19	0,21	0,15	0,14
Vestlandforskning		5	5		4	4		3	3		4	4	2	5	7	0,26	0,24	0,19	0,24	0,41
Østfoldforskning AS		4	4		3	3		2	2		2	2		2	2	0,21	0,16	0,14	0,17	0,14
Østlandforskning	1	2	3	1	3	4	2	3	5	1	3	4	1	2	3	0,14	0,18	0,24	0,20	0,15
Sum regionale institutter	17	42	59	19	38	57	21	41	62	23	35	58	32	33	65	0,21	0,22	0,25	0,24	0,27
AFI	3	5	8	3	7	10	3	6	9	6	5	11	6	7	13	0,21	0,29	0,25	0,34	0,39
FAFO	7	6	13	6	8	14	9	7	16	7	11	18	9	11	20	0,22	0,21	0,24	0,30	0,28
FNI	2	4	6	2	4	6	2	4	6	2	4	6	3	4	7	0,31	0,30	0,30	0,26	0,31
ISF	14	16	30	14	16	30	13	16	29	11	15	26	14	11	25	0,73	0,81	0,81	0,79	0,69
NIFU STEP	7	8	15	6	16	22	6	13	19	7	15	22	8	13	21	0,29	0,33	0,32	0,35	0,36
NOVA	17	16	33	18	16	34	19	15	34	17	20	37	24	16	40	0,46	0,48	0,51	0,50	0,57
NTNU Samfunnsforskning AS		4	4		2	2	3	4	7	4	6	10	3	7	10	0,14	0,07	0,20	0,23	0,15
NUPI	1	18	19	2	16	18	1	13	14	3	16	19	4	17	21	0,49	0,45	0,40	0,58	0,59
PRIØ	3	10	13	2	8	10	4	11	15	4	12	16	4	16	20	0,34	0,28	0,42	0,39	0,43
SIFO	7	4	11	7	3	10	7	3	10	8	4	12	9	4	13	0,33	0,30	0,29	0,43	0,42
SINTEF Teknologi og samfunn	9	8	17	6	8	14	6	8	14	7	9	16	4	8	12	0,64	0,52	0,52	0,69	0,75
SIRUS	4	4	8	6	3	9	6	2	8	6	3	9	7	5	12	0,28	0,31	0,27	0,31	0,37
SNF	5	19	24	6	18	24	8	14	22	9	12	21	8	12	20	0,43	0,45	0,48	0,51	0,65
STEP-gruppen	2		2													0,10				
TØI	5	8	13	5	9	14	6	9	15	7	12	19	7	11	18	0,20	0,24	0,26	0,33	0,30
Sum nasjonale institutter	86	130	216	83	134	217	93	125	218	98	144	242	110	142	252	0,35	0,36	0,37	0,42	0,41
Totalt	103	172	275	102	172	274	114	166	280	121	179	300	142	175	317	0,31	0,32	0,34	0,37	0,37

Tabell 19 Utenlandske gjesteforskere ved instituttene i 2007 ¹⁾ Antall forskere og oppholdenes varighet i måneder.

Institutt	Norden		EU		Øvrig Europa		USA		Canada		Asia		Annet		Totalt	
	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd
Agderforskning AS											1	12			1	12
IRIS - samfunn															0	0
Møreforskning															0	0
Nordlandsforskning															0	0
NORUT Alta															0	0
NORUT Samfunn													1	2	1	2
Telemarksforskning - Bø															0	0
Telemarksforskning - Notodden															0	0
Trøndelag Forskning og Utvikling AS															0	0
Vestlandsforskning															0	0
Østfoldforskning AS															0	0
Østlandsforskning			1	3											1	3
Sum regionale institutter	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	1	12	1	2	3	17
AFI															0	0
FAFO	2	8			1	3									3	11
FNI															0	0
ISF															0	0
NIFU STEP	1	5	1	2											2	7
NOVA															0	0
NTNU Samfunnsforskning AS															0	0
NUPI			1	3	1	2									2	5
PRIØ	2	4									1	5	1	2	4	11
SIFO			1	2											1	2
SINTEF Teknologi og samfunn															0	0
SIRUS															0	0
SNF															0	0
TØI							1	2							1	2
Sum nasjonale institutter	5	17	3	7	2	5	1	2	0	0	1	5	1	2	13	38
Totalt	5	17	4	10	2	5	1	2	0	0	2	17	2	4	16	55

1) Omfatter opphold av minst 2 måneders varighet.

Tabell 20 Ansatte med utenlandsopphold i 2007 ¹⁾. Antall forskere og oppholdenes varighet i måneder.

Institutt	Norden		EU		Europa for øvrig		USA		Canada		Asia		Annet		Totalt	
	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd	Antall	Mnd
Agderforskning AS															0	0
IRIS - samfunn															0	0
Møreforskning	1	2													1	2
Nordlandsforskning					2	9	1	4							3	13
NORUT Alta															0	0
NORUT Samfunn															0	0
Telemarksforskning - Bø															0	0
Telemarksforskning - Notodden															0	0
Trøndelag Forskning og Utvikling AS															0	0
Vestlandsforskning											1	6			1	6
Østfoldforskning AS															0	0
Østlandsforskning															0	0
Sum regionale institutter	1	2	0	0	2	9	1	4	0	0	1	6	0	0	5	21
AFI															0	0
FAFO							1	5							1	5
FNI							3	20							3	20
ISF															0	0
NIFU STEP			1	5									2	8	3	13
NOVA							1	6							1	6
NTNU Samfunnsforskning AS															0	0
NUPI							2	8							2	8
PRIØ			1	3			1	4					1	3	3	10
SIFO															0	0
SINTEF Teknologi og samfunn													1	2	1	2
SIRUS													1	5	1	5
SNF															0	0
TØI			2	4											2	4
Sum nasjonale institutter	0	0	4	12	0	0	8	43	0	0	0	0	5	18	17	73
Totalt	1	2	4	12	2	9	9	47	0	0	1	6	5	18	22	94

1) Omfatter opphold av minst 2 måneders varighet.

Tabell 21 Anslått fordeling av totalt antall prosjekter/oppdrag bearbeidet i 2007 fordelt etter prosjektstørrelse¹⁾. Antall prosjekter og mill. kr.

Institutt	Prosjektstørrelse								Totalt	
	0 - 0,1 mill. kr		0,1 - 0,5 mill. kr		0,5 - 2,0 mill. kr		> 2 mill. kr			
	Antall	Mill kr	Antall	Mill kr	Antall	Mill kr	Antall	Mill kr	Antall	Mill kr
Agderforskning AS	81	5,1	41	9,5	18	12,8	1	2,4	141	29,7
IRIS - samfunn	19	0,9	62	10,8	41	17,4	29	27,5	151	56,6
Møreforskning	87	2,6	79	10,5	34	9,0	8	7,2	208	29,3
Nordlandsforskning	26	0,5	42	4,8	20	5,5	17	12,5	105	23,4
NORUT Alta	34	1,2	26	5,9	2	1,7			62	8,8
NORUT Samfunn	22	0,8	15	3,5	10	8,6	1	2,3	48	15,2
Telemarksforskning - Bø	42	0,5	45	3,6	15	3,0	5	8,3	107	15,5
Telemarksforskning - Notodden	3	0,1	6	0,8	3	1,2	3	2,1	15	4,1
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	134	3,3	44	7,8	8	7,0			186	18,1
Vestlandsforskning	25	1,0	32	4,7	12	3,9	11	7,5	80	17,1
Østfoldforskning AS		4,0		11,1		3,1		2,2	0	20,4
Østlandsforskning	48	1,7	31	4,2	16	10,2	2	1,0	97	17,2
Sum regionale institutter	521	21,9	423	77,2	179	83,4	77	73,0	1200	255,5
AFI	10	0,5	56	9,5	16	4,9	13	12,7	95	27,6
FAFO	7	0,2	224	21,1	106	40,8	48	31,1	385	93,2
FNI	8	0,4	16	2,7	13	5,1	11	10,3	48	18,5
ISF	25	1,0	33	8,8	17	17,6	1	2,2	76	29,5
NIFU STEP	77	1,8	80	14,7	89	17,1	20	30,1	266	63,7
NOVA	16	1,2	43	6,3	27	7,9	27	20,3	113	35,7
NTNU Samfunnsforskning AS	99	3,2	73	18,4	28	28,1	7	19,8	207	69,5
NUPI	12	0,4	36	4,8	25	11,3	11	18,0	84	34,5
PRIØ	48	2,2	59	14,4	37	33,9	6	15,5	150	66,0
SIFO	2	0,1	18	2,2	22	7,2	26	28,4	68	38,0
SINTEF Teknologi og samfunn	30	0,9	31	4,2	17	10,4	6	9,2	84	24,7
SIRUS										
SNF	14	1,1	36	5,2	43	11,1	28	25,9	121	43,4
TØI	23	1,5	83	19,7	42	33,7	3	10,0	151	64,9
Sum nasjonale institutter	371	14,5	788	132,1	482	229,1	207	233,5	1848	609,2
Totalt	892	36,4	1211	209,3	661	312,5	284	306,6	3048	864,7

1) Fordelingen på størrelseskategorier gjelder prosjektet som helhet - uansett varighet.

Tabell 22 Publisering og formidling 2007

Institutt	Vitenskapelig publisering					Rapporter							
	Vitenskapelige artikler i periodika eller serier	Vitenskapelige artikler i antologier	Vitenskapelig monografi	Fagbøker, lærebøker, andre selvstendige utgivelser	Kapitler og artikler i bøker, lærebøker, allmenntids-skrifter med mer	Egen rapportserie	Ekstern rapportserie	Til oppdrags-givere	Foredrag/frem-leggelse av paper/poster	Populærvit. artikler og foredrag	Ledere, kommentarer, anmeldelser, kronikker ol	Konferanser, seminarer der instituttet har medvirket i arr.	
Agderforskning AS	4	2	2			15		3	18	22	57	6	
IRIS - samfunn	9	1	1	3	15	4		67	56	1	10	1	
Møreforskning	4	1		1	2	54		8	33	51	8	5	
Nordlandsforskning	6	5	4	1	16	37		1	37	26	6	1	
NORUT Alta	5				2	7		2	4	16	4	1	
NORUT Samfunn	6	2	2	2	5	12		4	17	9	8		
Telemarksforskning - Bø	4	1	3			39		2	34		2	1	
Telemarksforskning - Notodden		1			1	3			10	9		1	
Trøndelag Forskning og Utvikling AS					8	27		2	5	8	8	4	
Vestlandsforskning	8	1	2	1	25	17			98	15	12	8	
Østfoldforskning AS	1				8	27		1	38	50		14	
Østlandsforskning	10	9	1		9	37		8	15	90	12	6	
Sum regionale institutter	57	23	15	8	91	279		25	90	365	297	48	
AFI	15	12		2	5	17		2	13	67	114	22	6
FAFO	21	22	2	1	10	71		14	9	55	419	80	17
FNI	26	8	1	9	7	9		9	6	144	20	33	6
ISF	41	18	11	1	11	11		5	45	77	22	6	
NIFU STEP	29	23	1		43	40		29	6	240	28	8	2
NOVA	49	46	13		48	29		10	2	76	205	35	24
NTNU Samfunnsforskning AS	11	12		2	13	19		2	13	76	18	23	6
NUPI	31	22	5	8	41	21		21	14	95	90	135	20
PRIØ	36	27	2		12	16		2	10	107		38	18
SIFO	21	21	3		17	34		5	152	122	2	26	6
SINTEF Teknologi og samfunn	7	7			3	7		2	6	40		32	
SIRUS	19	6				13		3	34	70	5	2	
SNF	42	20		3	1	72		5	49	28	16	6	
TØI	15		1	1	49	54		28	80	92	201	12	17
Sum nasjonale institutter	363	244	39	27	260	413		137	311	1242	1272	487	136
Totalt	420	267	54	35	351	692		162	401	1607	1569	614	184

Tabell 23 Antall vitenskapelige artikler¹⁾ og antall per årsverk utført av forskere/faglig personale. 2003-2007

Institutt	Vitenskapelige artikler					Vitenskapelige artikler per årsverk utført av forskere/faglig personale				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Agderforskning AS	7	8	8	10	4	0,24	0,32	0,29	0,34	0,15
IRIS - samfunn	9	21	18	21	9	0,20	0,46	0,45	0,56	0,23
Møreforskning	12	8	8	12	4	0,34	0,26	0,24	0,37	0,13
Nordlandforskning	8	4	3	5	6	0,21	0,13	0,11	0,20	0,20
NORUT Alta	1	2	6	3	5	0,06	0,15	0,44	0,29	0,45
NORUT Samfunn	1	5	7	2	6	0,06	0,24	0,33	0,10	0,33
Telemarkforskning - Bø	5	4	2	4	4	0,32	0,24	0,12	0,23	0,22
Telemarkforskning - Notodden	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	2	0	1	2	0	0,10	0,00	0,07	0,15	0,00
Vestlandforskning	5	6	6	2	8	0,26	0,36	0,39	0,12	0,47
Østfoldforskning AS	4	6	2	2	1	0,21	0,32	0,14	0,17	0,07
Østlandforskning	3	6	4	4	10	0,14	0,27	0,19	0,20	0,50
Sum regionale institutter	57	70	64	67	57	0,20	0,27	0,26	0,28	0,23
AFI	8	8	10	15	15	0,21	0,23	0,28	0,46	0,45
FAFO	12	24	10	12	20,5	0,21	0,36	0,15	0,20	0,28
FNI	15	15	25	17	26	0,78	0,75	1,25	0,73	1,14
ISF	30	26	28	28	41	0,73	0,70	0,78	0,85	1,14
NIFU STEP	8	17	13	21	29	0,15	0,25	0,22	0,34	0,50
NOVA	45	41	38	46	49	0,63	0,58	0,57	0,62	0,70
NTNU Samfunnsforskning AS	0	1	16	21	11	0,00	0,03	0,45	0,48	0,16
NUPI	23	26	30	30	31	0,59	0,65	0,85	0,92	0,88
PRIØ	22	44	47	56	36	0,57	1,24	1,32	1,36	0,77
SIFO	7	5	17	13	21	0,21	0,15	0,49	0,46	0,68
SINTEF Teknologi og samfunn	9	10	7	7	7	0,34	0,37	0,26	0,30	0,43
SIRUS	21	27	22	22	19	0,72	0,92	0,73	0,75	0,58
SNF	60	56	53	48	42	1,08	1,06	1,16	1,17	1,37
STEP-gruppen	1					0,05				
TØI	17	14	16	14	15	0,26	0,24	0,28	0,24	0,25
Sum nasjonale institutter	278	314	332	350	363	0,45	0,52	0,57	0,60	0,59
Totalt	335	384	396	417	420	0,37	0,44	0,48	0,51	0,49

1) Vitenskapelige artikler; 2003-2005: Omfatter artikler i internasjonale og norske tidsskrifter med fagfelleevaluering.
2006-2007: Omfatter artikler i periodika eller serier (ISSN-titler).

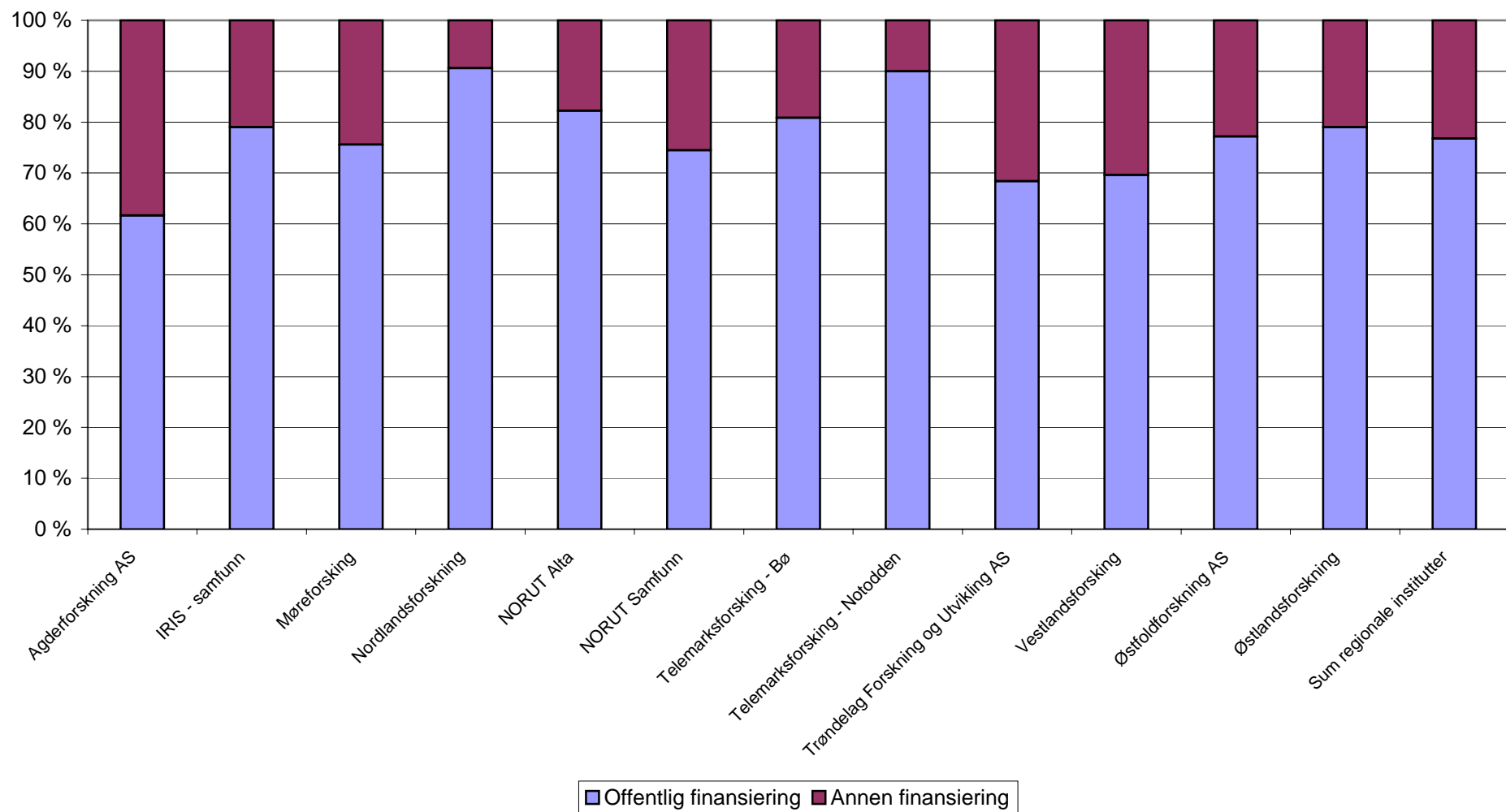

Tabell 24 Nyetableringer 2007

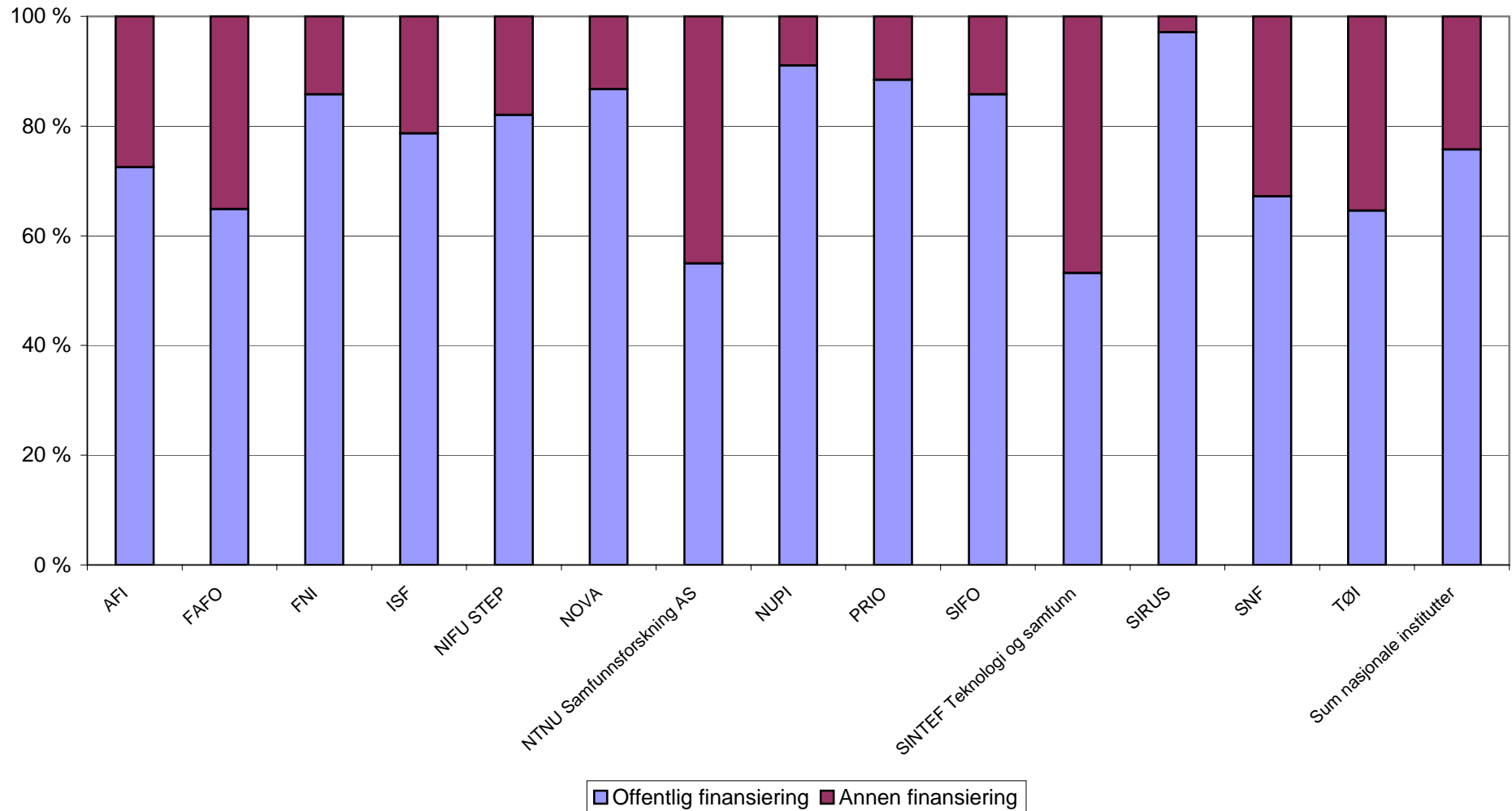
Institutt	Bedriftsnavn	Bransje	Ansatte per 31.12.2007
Agderforskning AS	Teknova AS	FoU	1
Agderforskning AS	Kompetansering Sør	Nettverk	0

Til sammenligning var det i 2006 2 nyetableringer med 6 ansatte.

Figur 1 Driftsinntekter ved regionale forskningsinstitutter i 2007 fordelt på offentlig og annen finansiering. Prosent.

Figur 2 Driftsinntekter ved nasjonale samfunnsvitenskapelige institutter i 2007 fordelt på offentlig og annen finansiering. Prosent.

Vedleggstabell Eiendeler og egenkapital og gjeld per 31.12.2007. 1000 kroner.

Institutt	Eiendeler			Egenkapital og gjeld			Egenkapitalandel
	Anleggsmidler	Omløpsmidler	Sum eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Sum EK og gjeld	
AFI	434	22243	22677	10914	11763	22677	0,48
Agderforskning AS	591	21827	22418	10626	11792	22418	0,47
FAFO	51423	71403	122826	26083	96743	122826	0,21
FNI	890	16449	17339	7051	10288	17339	0,41
IRIS - samfunn	62222	102713	164935	51504	113431	164935	0,31
ISF	4429	21575	26004	13660	12344	26004	0,53
Møreforskning	1909	28168	30077	16025	14052	30077	0,53
NIFU STEP	730	61702	62432	24744	37688	62432	0,40
Nordlandsforskning	7365	17377	24742	10203	14539	24742	0,41
NORUT Alta	81	7398	7479	2063	5416	7479	0,28
NORUT Samfunn							
NOVA	0	50903	50903	11051	39852	50903	0,22
NTNU Samfunnsforskning AS	0	97392	97392	32125	65267	97392	0,33
NUPI	1581	33239	34820	3809	31011	34820	0,11
PRIO	2816	50195	53011	30493	22518	53011	0,58
SIFO		13416	13416	4997	8419	13416	0,37
SINTEF Teknologi og samfunn							
SIRUS							
SNF	4091	20892	24983	2284	22699	24983	0,09
Telemarksforskning - Bø	1251	13077	14328	6338	7990	14328	0,44
Telemarksforskning - Notodden	1224	4076	5300	3394	1906	5300	0,64
Trøndelag Forskning og Utvikling AS	36	8235	8271	3905	4366	8271	0,47
TØI	42263	56602	98865	62523	36342	98865	0,63
Vestlandsforskning	71	14532	14603	5962	8640	14602	0,41
Østfoldforskning AS	188	17582	17770	4966	12804	17770	0,28
Østlandsforskning	389	15396	15785	7384	8401	15785	0,47

Publikasjonen kan bestilles
på [www.forskningsradet.no/
publikasjoner](http://www.forskningsradet.no/publikasjoner)

Norges forskningsråd
Stensberggata 26
Postboks 2700 St.Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Telefon +47 22 03 70 00
Telefaks +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

ISBN 978-82-12-02546-2 (trykk)
ISBN 978-82-12-02547-9 (pdf)